

Ajuntament
de Barcelona

INFORME

ENQUESTA DE PARTICIPACIÓ I NECESSITATS CULTURALS DE BARCELONA

PROCÉS D'ELABORACIÓ I ANÀLISI DE RESULTATS

Barcelona, febrer de 2020

Institut de Cultura de Barcelona

Ajuntament de Barcelona

L'enquesta que es descriu i s'analitza en aquest document és un projecte de l'Institut de Cultura de Barcelona, dut a terme per la Secretaria Tècnica de l'ICUB i l'investigador en polítiques públiques Nicolás Barbieri.

PRÒLEG

Per primera vegada, l'Ajuntament de Barcelona presenta una enquesta amb la qual es pretén conèixer les necessitats culturals dels ciutadans de Barcelona, les diverses formes de participació i implicació en les activitats que la ciutat ofereix i que es practiquen, i les percepcions que aquests mateixos ciutadans tenen sobre l'entramat d'equipaments i accions que es proposa als diferents districtes.

Vivim un canvi d'època. La rapidesa i la intensitat de les transformacions generades pel canvi tecnològic digital estan modificant formes de vida, pautes de treball, espais de lleure, vies d'informació i també pràctiques individuals i col·lectives pel que fa a l'accés i les pràctiques culturals.

La cultura, en tota la seva complexa dimensió, té un paper cada cop més essencial en la manera en què cada persona, cada comunitat, es rellitua en aquest nou escenari. La cultura, en el seu sentit més ampli, ajuda a donar sentit a la vida, contribueix a generar un bagatge propi de valors, permet reforçar i construir espais d'autonomia personal per fer front als canvis, facilita que es puguin encarar aquests canvis amb menys pors i incerteses, i potencia la generació de vincles entre cada individu i la comunitat que l'envolta. I tot aquest conjunt de factors són cada cop més importants quan tot el que creiem sòlid es mou i es replanteja. La cultura és, doncs, oportunitat, però també genera problemes quan no es fàcil participar-hi o quan algú no és reconegut pel que fa i practica.

No és, doncs, estrany que cada cop es parli més de drets culturals i no només d'accés i consum cultural. Vivim una època d'explosió de les identitats, de necessitat de reconeixement de les diferències i també de la igual dignitat de tot ésser humà. I és aquí, en aquest context, on no n'hi ha prou de parlar de la cultura establerta, de la cultura que podem considerar legitimada per la seva institucionalització, sinó que també cal parlar de la cultura que es practica, de la cultura que aplega voluntats i experimenta nous formats i nous espais, de la cultura que busca reconeixement.

A l'Europa del segle xx es va considerar que l'accés universal a l'educació era un dels elements centrals que haurien de permetre reduir les desigualtats i afavorir l'ascens social de qualsevol persona. Tota la potència igualitària i de construcció de sentit individual i col·lectiu que va tenir el dret a l'educació al segle xx, queda ara somorta o reduïda per les incerteses generades pel moment de canvi d'època que vivim i pel gran afebliment dels teixits comunitaris i familiars en els quals les persones desenvolupaven

i constrüïen les seves capacitats. Incerteses que afecten molts aspectes de la vida i de les relacions socials. Incerteses sobre el futur laboral, per la necessitat d'incorporar al bagatge educatiu estrictament formatiu recursos més centrats en la creativitat, la innovació, la capacitat d'adaptació, d'experimentació, etc., més propis de les activitats culturals. Però també incerteses derivades de l'afebliment que esmentàvem i que tenen a veure amb el paper de cadascú a la vida, en relació amb la pròpia identitat i en relació amb les interaccions socials i el reconeixement de les diversitats individuals i col·lectives. Les "motxilles" culturals que cadascú ha estat capaç de construir expliquen avui, en bona part, les desigualtats socials que encaren persones i col·lectius.

Amb aquest instrument d'accés al coneixement que l'enquesta ens proporciona, volem ara comprovar com es materialitzen aquestes qüestions atenent a la diversitat del lloc de la ciutat on es viu i del seu nivell socioeconòmic, de l'educació assolida, del gènere i de l'origen, i també de la tradició familiar. I no hem volgut només preguntar pels llocs on van els ciutadans, sinó també per les activitats que practiquen o per les accions a les quals contribueixen. Voldria destacar l'especial èmfasi que fa l'enquesta en els temes que relacionen cultura i educació, ja que aquest binomi i la seva millor articulació és ara una de les nostres principals prioritats.

D'aquest conjunt de dades, un cop analitzades i treballades, entenem que poden sorgir indicacions per encarar millor les polítiques culturals de la ciutat, per combatre les desigualtats, per sintonitzar millor necessitats i ofertes, per ajudar a fer que la rica xarxa d'equipaments de tota mena de què disposa la ciutat en l'esfera cultural pugui servir millor les necessitats individuals i col·lectives dels ciutadans.

Voldríem que aquesta iniciativa no quedés aïllada. Ens agradaria, i així ho volem fer, que aquesta fos la primera d'una sèrie d'enquestes d'aquesta mena que, periòdicament, ens anessin donant dades i senyals sobre per on van els interessos i les pràctiques culturals de la ciutadania de Barcelona. Una mena de "termòmetre" periòdic que ens doni pistes sobre la "salut" cultural de la ciutat i ens permeti afinar les polítiques que la ciutat impulsa.

Agraïm el treball dels experts que ens han ajudat a elaborar aquesta enquesta, així com el de l'equip tècnic de l'ICUB que l'ha impulsat i portat a terme.

Joan Subirats
Tinent d'alcaldia de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	6
1. JUSTIFICACIÓ DE LA RELLEVÀNCIA D'UNA ENQUESTA DE PARTICIPACIÓ I NECESSITATS CULTURALS A LA CIUTAT	7
1.1 Més enllà d'una interpretació restringida de la participació cultural	7
1.2 Les desigualtats com a preocupació pública.....	10
1.3 La necessitat d'identificar necessitats culturals (i els valors atorgats a la cultura)	12
1.4 Per què una enquesta de participació i necessitats culturals a Barcelona?	14
2. METODOLOGIA I ANÀLISI DEL PROCÉS D'ELABORACIÓ DE L'ENQUESTA	15
2.1 Elaboració del qüestionari	15
2.1.1 Definició de les dimensions clau del qüestionari i exemples de preguntes inicials.....	16
2.1.2 Primera proposta de qüestionari.....	20
2.1.3 Qüestionari utilitzat en la fase pilot.....	23
2.1.4 Qüestionari definitiu.....	25
2.2 Característiques de la mostra i decisions clau.....	27
2.2.1 Característiques tècniques	27
2.2.2 Variables i decisions clau	29
3. ANÀLISI DE RESULTATS	32
3.1 Preguntes i variables	32
3.2 Participació, necessitats i valors: principals resultats.....	34
3.2.1 Participació cultural	34
3.2.2 Necessitats.....	56
3.2.3 Valors i actius culturals.....	87
BIBLIOGRAFIA	113
ANNEXOS	116
Annex 1. Glossari	117
Annex 2. Enquestes i informes consultats.....	119
Annex 3. Qüestionari de l'enquesta	119

INTRODUCCIÓ

Aquest document presenta el procés d'elaboració i l'anàlisi de resultats de la nova enquesta sobre participació i necessitats culturals a Barcelona, impulsada per l'Institut de Cultura de Barcelona.

L'objectiu d'aquesta enquesta ha estat conèixer les necessitats, el grau i el tipus de participació, així com les inquietuds culturals de la població de Barcelona. Amb aquest projecte, Barcelona se situa com una de les poques ciutats al món que compta amb una enquesta sobre participació cultural que incorpora pràctiques diverses —més enllà de l'assistència a esdeveniments— i evidències sobre les desigualtats en el dret a participar en la vida cultural de la ciutat.

Atès aquest aspecte innovador, a l'hora d'elaborar un informe amb l'anàlisi dels resultats s'ha fet un esforç per descriure tant el marc conceptual en què s'inscriu el projecte com el procés d'elaboració del qüestionari. Això ha comportat que, tot i que el treball de camp es va dur a terme durant els mesos de gener i febrer de 2019, aquest document final es presenta un any més tard.

Aquest projecte l'ha portat a terme l'equip de la Secretaria Tècnica de l'Institut de Cultura i l'investigador en polítiques públiques Nicolás Barbieri. S'ha comptat també amb l'assessorament i el suport tècnic de l'Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

El document consta de tres apartats. En el **primer**, es valora la rellevància d'una enquesta de participació i necessitats culturals a la ciutat, se'n presenten les bases conceptuals i es justifica l'encaix de l'enquesta en el marc de l'Institut de Cultura de Barcelona i en el d'altres enquestes existents. En el **segon**, s'expliquen els detalls sobre la metodologia utilitzada i es defineixen els conceptes i les preguntes inicials de l'enquesta. En el **tercer** i darrer apartat, s'analitzen els resultats principals de l'enquesta. El document també conté un annex amb un **glossari** dels principals conceptes utilitzats.

1. JUSTIFICACIÓ DE LA RELLEVÀNCIA D'UNA ENQUESTA DE PARTICIPACIÓ I NECESSITATS CULTURALS A LA CIUTAT

Qualsevol enquesta de rellevància pública ha de tenir un marc teòric o conceptual que en sustenti i justifiqui la realització. És fonamental, i encara més en un àmbit com el cultural, problematitzar i operacionalitzar els conceptes que s'utilitzen, des del rigor però també des del reconeixement de les dificultats que això pot suposar a l'hora de desenvolupar una enquesta.

L'enquesta "Participació i necessitats culturals a Barcelona" ens aporta coneixement rellevant per a la presa de decisions públiques. Coneixement sobre el dret a participar en la vida cultural de la comunitat i de la ciutat, que és un dret reconegut en nombroses instàncies internacionals. No es tracta d'un concepte senzill de definir i encara menys d'operacionalitzar, és a dir, de delimitar clarament el que es vol analitzar o mesurar. No és un tema menor, ja que les categories que s'utilitzen reflecteixen les limitacions a l'hora d'entendre i analitzar la diversitat de formes de participació en la vida cultural. Un dels riscos més importants és que s'homogeneïtzi aquesta diversitat i complexitat, i que es redueixi en excés la definició del fenomen que es vol conèixer i mesurar. Per exemple, és evident que la participació en la vida cultural a la ciutat no es limita a la participació en les activitats que promouen les administracions públiques. Alhora, les polítiques culturals tenen una responsabilitat majúscula en la promoció d'aquest dret cultural (Barbieri 2015, Baltà i Dragićević 2017, Pascual 2018).

1.1 Més enllà d'una interpretació restringida de la participació cultural

Les definicions de participació cultural que s'utilitzen en moltes enquestes d'abast internacional (promogudes tant per l'àmbit acadèmic com pel governamental) estan marcades per interpretacions restringides. D'una banda, s'acostuma reduir la participació cultural al consum de productes i/o a l'assistència a esdeveniments oferts per institucions culturals. La participació cultural es redueix a la categoria de públic i/o d'audiència. Així doncs, en el context de desenvolupament i consolidació del concepte d'*indústries culturals* i d'*indústries creatives*, enquestes i anàlisis es concentren en una part molt específica i formalitzada dels hàbits culturals: uns comportaments més distintius de l'estil de vida de determinada classe social europea del segle passat i molt menys de l'àmplia varietat de significats de la participació cultural avui en dia (UNESCO

2014). Tanmateix, el dret a la participació en la vida cultural de la ciutat va molt més enllà i inclou almenys quatre dimensions: *a)* accés o assistència a activitats promogudes per organitzacions culturals de tot tipus; *b)* pràctica ciutadana que permet la creació, la formació i l'expressió; *c)* participació en comunitat, que implica formar part d'entitats, grups o col·lectius culturals diversos, i *d)* participació en les decisions públiques i la governança, en definitiva, en els processos d'elaboració, implementació i avaluació de polítiques culturals (Barbieri i Salazar 2019).

D'altra banda, moltes enquestes i anàlisis reproduïxen de manera acrítica les jerarquies socials relatives a la participació cultural. Així doncs, es qualifiquen determinades activitats o pràctiques d'"oci" en lloc de considerar-les expressions artístiques o culturals (Crossick i Kaszynska 2016). Alhora, s'etiqueten com a "no participants" o "no implicades" aquelles persones que potser participen o s'impliquen en la vida cultural de la ciutat de manera diferent. En aquest sentit, la participació es pensa sobretot des del punt de vista de les institucions culturals que generen l'oferta. Es parla, doncs, d'un públic que no respon a aquesta oferta, més que no pas d'unes institucions que no aconsegueixen interpel·lar persones i comunitats diverses. Es parla molt més de diversificar audiències que de diversificar el tipus d'experiències culturals que són reconegudes com a legítimes. Així doncs, s'acostuma a dir: "les persones no venen", "no hi estan interessades", "no estan implicades" o "no estan qualificades" (Barbieri i Salazar 2019, Stevenson 2019).

Aquestes advertències no impliquen que les activitats artístiques no siguin una base sòlida de la mesura de la participació cultural. Tampoc es nega que les enquestes sobre aquest fenomen hagin avançat en la inclusió de determinades activitats més enllà de l'assistència a esdeveniments formals o el consum de productes culturals. En termes generals, cal continuar prestant atenció a la participació en les activitats culturals finançades amb recursos públics. La literatura acadèmica ha qualificat com a *cultura legitimada* moltes d'aquestes activitats, que són reconegudes per i produïdes amb el suport de les institucions públiques o altres agents formalitzats del sector cultural amb més poder prescriptiu. Es tracta d'activitats vinculades a significats de cultura amb més càrrega de legitimitat social. Aquest procés de legitimació explica també la generació de desigualtats en la participació cultural.¹ Ara bé, cada vegada hi

¹ Per a una explicació detallada del concepte de *cultura legitimada*, es pot consultar, entre d'altres autors, Coulangeon (2017), Gayo (2018) o O'Brien (2019). És rellevant també el treball d'Ariño i Llopis (2017, 2018). John Holden (2010) argumenta en aquest sentit que ningú ha de

ha més demanda per incloure altres activitats (informals, populars, comunitàries, etc.) en les enquestes i en l'anàlisi sobre la participació en la vida cultural a la ciutat. En definitiva, es fa necessari desenvolupar instruments que permetin donar compte de l'àmplia varietat de significats possibles sobre la participació cultural.

Determinats estudis sobre participació cultural han intentat avançar en el coneixement sobre aquelles activitats i pràctiques que formen part de la vida quotidiana i que contribueixen a la qualitat de vida de les persones i de les comunitats (UNESCO-UIS 2006). Projectes de recerca com el titulat "Understanding Everyday Participation"² busquen identificar la participació cultural del tipus *bottom-up*, manifestacions que moltes vegades no es tenen en compte ni figuren com a detectades en les enquestes existents. D'altres fan referència al concepte d'*estils de vida cultural*, en el marc del qual cal reconèixer l'existència i el valor d'activitats culturals i d'expressions artístiques més variades (Observatorio Vasco de la Cultura 2016). També s'aconsella mesurar la participació cultural com un contínuum, anant més enllà del que passa en les infraestructures culturals i incorporant-hi altres equipaments públics i els espais comunitaris (Soto 2007, Barbieri i Salazar 2019).

En definitiva, existeixen importants limitacions en els instruments disponibles per mesurar i analitzar la participació en la vida cultural de la ciutat. Hi manca un tipus de coneixement que és fonamental per valorar les intervencions públiques i prendre decisions sobre polítiques culturals. Moltes vegades, la mesura dels productes culturals substitueix l'anàlisi de resultats de les polítiques i accions culturals. La mirada es concentra molt més en el punt de vista de les institucions que en el de les persones participants, que queden desplaçades a un segon pla. Relativament pocs estudis i enquestes aconsegueixen identificar les característiques sociodemogràfiques d'aquestes persones (UNESCO 2014). Necessitem, doncs, avançar en la construcció d'eines per copsar la diversitat de formes de participació cultural que avui no es recullen en les mètriques utilitzades. Es tracta d'avançar en el compromís efectiu i continuat per part de governs, organitzacions culturals i agents de recerca de mesurar i avaluar, en tota la seva complexitat, el dret a participar en la vida cultural de la ciutat, així com les desigualtats que condicionen l'exercici d'aquest dret.

ser exclòs de cap tipus d'activitat cultural, però encara és més important que ningú sigui exclòs de contribuir a la definició del que significa *cultura*.

² <http://www.everydayparticipation.org/>

1.2 Les desigualtats com a preocupació pública

L'agenda de moltes polítiques locals del nostre context ha estat marcada per la qüestió de les desigualtats. A les ciutats, es discuteix amb intensitat sobre desigualtats en la renda, la salut, l'educació o l'accés a l'habitatge. Sense ignorar les particularitats de l'àmbit cultural, cal dir que les desigualtats no han tingut el mateix grau de centralitat en l'agenda de les polítiques culturals. L'equitat, tot i formar part dels valors implícits de moltes intervencions culturals, no ha estat en el centre del debat (Barbieri 2017, Barbieri i Salazar 2019). Govers i organitzacions culturals i de recerca han prestat relativament poca atenció a les desigualtats en la participació en la vida cultural a les ciutats, és a dir, al fet que diferents graus de participació estiguin associats sistemàticament a certs factors i condicions socials. Una relació que es pot entendre com injusta.

La limitada evidència disponible sobre aquesta qüestió està molt centrada a mesurar la participació cultural en contextos estatals i subestats o regionals. Tenim molt menys coneixement sobre el que passa a les ciutats, incloent-hi Barcelona.³ Tot i així, es pot identificar l'existència (i la persistència) de desigualtats significatives en una dimensió important de la participació cultural. Per citar-ne un exemple, un informe elaborat per la Universitat de Warwick (Warwick Commission 2015) conclou que el 8% de la població més rica, millor educada i menys ètnicament diversa del Regne Unit és el segment que més participa en les activitats que reben finançament públic. Aquest coneixement, tal com s'ha comentat prèviament, es refereix a la participació en l'oferta institucional d'activitats culturals. Però en qualsevol cas resulta un indicador de les desigualtats en aquesta esfera de la participació cultural.

Quins factors condicionen, doncs, les desigualtats en la participació cultural? No és l'objecte d'aquest document fer una anàlisi exhaustiva de l'evidència disponible,⁴ però sí que es poden identificar elements condicionants que cal tenir presents. Alguns d'aquests factors estan vinculats a recursos materials i simbòlics. Així, la participació cultural està condicionada per les oportunitats educatives o socioeconòmiques. El nivell d'estudis, la renda i l'estatus o classe social són claus. Altres factors estan vinculats a la

³ Es pot consultar el document *Cultura i desigualtat a Barcelona*, elaborat pel grup de treball amb el mateix nom. Disponible a: <https://ddd.uab.cat/pub/estudis/2019/201575/Cultura-i-desigualtat-BCN.pdf>

⁴ Es poden consultar, entre d'altres, des dels treballs clàssics de Bourdieu (1988) fins als estudis de Bennett *et al.* (2009), O'Brien i Oakley (2015), Ariño (Ariño i Llopis 2017, 2018) o Gayo (2018). També Barbieri i Salazar (2019) fan una presentació conjunta d'aquests factors.

manera en què s'interpreta socialment la diferència. L'edat, el gènere o l'origen, entre algunes de les diferències més significatives, poden condicionar desigualtats en la participació cultural.

D'altra banda, una enquesta sobre la participació i les necessitats culturals a la ciutat no pot obviar el territori com a condicionant. Viure en un determinat barri pot acabar sent un factor clau que explica les desigualtats en la participació cultural. Novament, l'evidència disponible en aquest sentit és limitada, però com a mínim ens permet saber que, pel que fa a l'accés a la cultura legitimada, el fet de viure en una zona socioeconòmicament desafavorida condiciona negativament les oportunitats de les persones i les comunitats de fer servir els recursos culturals públics. Això es produeix no només perquè en determinats barris trobem menys equipaments, sinó també perquè les condicions de vida en aquestes àrees, amb l'acumulació de factors d'exclusió, limiten les oportunitats per exercir el dret a la participació en la vida cultural (O'Brien i Oakley 2015). En trobem alguns exemples a la ciutat de Barcelona, per exemple la desigualtat d'assistència a activitats culturals (per part de famílies amb infants) segons el districte de residència (Institut Infància i Adolescència de Barcelona 2017).

En aquest sentit, factors com la familiaritat amb les activitats culturals, especialment el contacte inicial amb les expressions artístiques en l'entorn familiar, condicionen la participació cultural en el futur. Ara bé, com indica Gayo (2018), la desigualtat en la participació cultural s'acostuma a analitzar més aviat de forma individualitzada i sincrònica, i no tant en relació amb la família com a objecte d'estudi i al llarg del temps. Preguntar més en detall per aquestes qüestions permetria no només identificar el grau de reproducció de desigualtat en el capital cultural i artístic entre mares/pares i fills/filles, sinó també dissenyar polítiques culturals específiques per abordar aquest repte.

En definitiva, malgrat l'existència de determinades polítiques que han buscat ampliar la base de la participació cultural, les desigualtats persisteixen, almenys pel que fa al tipus de participació que permeten analitzar les dades disponibles. Les desigualtats es tornen més complexes: pot ser que creixi el nombre de persones que assisteixen a alguna activitat cultural, però cau el percentatge d'aquells que ho fan amb més freqüència (Ariño 2016). La intensitat ha de ser, doncs, un objecte clau en l'anàlisi de la participació cultural. També ho ha de ser la interseccionalitat: la desigualtat en el dret a la participació en la vida cultural de la ciutat és de base multidimensional i

multifactorial. Les desigualtats es reforcen entre elles i s'expliquen també per les relacions entre unes i altres (Barbieri 2018, Barbieri i Salazar 2019).

En aquest sentit, si bé les tecnologies digitals ofereixen noves possibilitats per a la participació cultural, no trenquen les desigualtats preexistents. Una certa massificació en el consum cultural no comporta automàticament la desaparició de les desigualtats en la participació cultural, sinó en ocasions la reproducció d'algunes velles desigualtats i l'aparició de noves formes d'exclusió (Gayo 2018, Mihelj *et al.* 2019).

Així doncs, les desigualtats en la participació cultural són importants: constitueixen i reforcen les desigualtats socials i urbanes. Es pot córrer el risc de beneficiar de manera desproporcionada les persones que més oportunitats tenen i que més recursos públics utilitzen. És necessari analitzar més i més en detall aquesta realitat per tal d'entendre per què es produeixen aquestes desigualtats i per generar coneixement rellevant per prendre decisions públiques. En aquest sentit, l'evidència disponible sobre la participació en l'escala ciutat continua sent molt limitada. En concret, per a la ciutat de Barcelona disposem encara de molt poques dades significatives sobre la relació entre cultura i desigualtat (Grup de Treball Cultura i Desigualtat a Barcelona 2019).

1.3 La necessitat d'identificar necessitats culturals (i els valors atorgats a la cultura)

Una enquesta sobre participació cultural a la ciutat no hauria de limitar-se als aspectes vinculats a la demanda cultural. Mesurar la participació en activitats o el consum de productes generats per una oferta sectorial pública i privada és rellevant però insuficient. Cal evitar confondre demandes amb necessitats. Bona part dels estudis de participació cultural es limiten a mesurar els comportaments, deixant de banda qüestions com la motivació o l'interès per participar i les oportunitats per fer-ho. Es tracta, doncs, de diferenciar el que la ciutadania fa (consum o hàbit cultural) del que es voldria o es necessitaria fer en termes de participació cultural (Cvetičanin 2007). El concepte de *necessitats culturals* és complex de definir i difícil d'operacionalitzar. Per això encara esdevé més necessari desenvolupar un llenguatge i uns instruments que permetin avançar en el seu coneixement, també a través d'una enquesta de participació cultural. Les necessitats culturals representen una part de l'estructura de motivacions, actituds, interessos i desitjos que es poden abordar a través de la comunicació simbòlica. Com afirma Paulina Soto (2007), identificar necessitats culturals

actualment compel·leix a abandonar l'antiga noció de cultura com a luxe i a identificar-la com el que és: un dret humà. Alhora, permet evitar presentar les desigualtats en la participació cultural com a mer resultat d'una elecció, on el desinterès per les activitats culturals seria expressió exclusiva de la subjectivitat personal i no d'una relació social injusta (Barbieri 2018).

Les relacions entre cultura i educació són una dimensió clau de les necessitats culturals. Vinculada a aquest debat es troba la necessitat de generar evidència sobre el compliment (o no) del dret a l'educació en les arts i les expressions culturals a la ciutat. Sobretot en l'esfera municipal, s'ha reclamat el desenvolupament de polítiques integrals de cultura i educació, amb algunes experiències rellevants. Cal avançar, doncs, en la generació de coneixement sobre la participació cultural que incorpora explícitament una dimensió educativa.

Però la discussió sobre les necessitats culturals també té a veure amb la significació dels béns, serveis i pràctiques culturals per a la ciutadania; els valors que les persones atorguen a la seva participació, així com les oportunitats que aquesta població considera que té (o no) de participar-hi; la percepció de les seves vivències sobre les múltiples experiències i pràctiques culturals. Una enquesta sobre participació cultural a la ciutat també ha de poder abordar aquestes qüestions.

Finalment, moltes enquestes de participació cultural s'han centrat en el que es pot anomenar *model de dèficit cultural*, que identifica l'absència de les persones i comunitats en l'activitat impulsada pels governs i les barreres per a la participació (Crossick i Kaszynska 2016, Gilmore 2017). Aquesta és una fotografia parcial de la realitat. Rellevant però parcial. Una enquesta sobre participació i necessitats culturals a la ciutat ha de poder identificar també les capacitats de la ciutadania per implicar-se en pràctiques culturals fora dels radars institucionals. Cal preguntar-se per les pràctiques que no es reconeixen com a culturals, impulsades per persones i comunitats fins ara no identificades com a agents i actius culturals. En aquest sentit, es pot fer servir el concepte d'*actiu cultural* (Lee i Gilmore 2012); és a dir, espais, persones i comunitats de referència per a la participació cultural en un territori. Així doncs, aquest model de les capacitats ajuda a abordar tant la significació de la participació cultural com les oportunitats percebudes per la població (Barbieri i Salazar 2019, Grup de Treball Cultura i Desigualtat a Barcelona 2019).

1.4 Per què una enquesta de participació i necessitats culturals a Barcelona?

En el cas específic de Barcelona, l'Ajuntament realitza des de fa anys diverses enquestes periòdiques (Òmnibus municipal, baròmetre semestral o enquesta de serveis, entre d'altres) a través de les quals pren el pols a l'opinió de la ciutadania i recull i analitza les dades que ajuden a conèixer la realitat de la ciutat en múltiples aspectes.

L'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona (ICUB), a més d'incloure preguntes en les enquestes municipals per tal de conèixer el públic de la cultura, ha impulsat també enquestes de sectors concrets com ara museus, centres cívics, el Grec Festival de Barcelona, les Festes de la Mercè, etc. En la majoria de casos, aquestes enquestes s'han centrat a obtenir informació sobre l'assistència a determinades activitats culturals. Puntualment s'ha entrat també en temes de satisfacció o valoració de l'oferta cultural, però en general no s'han treballat altres aspectes més relacionats amb les necessitats culturals o amb altres formes de participació cultural.

Mitjançant tots aquests instruments s'han recopilat prou evidències sobre una constant en el perfil de les persones usuàries de la cultura (especialment de la cultura que es promou des de les administracions públiques). Tot i l'evidència acumulada, però, aquestes dades no han estat explotades de manera sistemàtica en el sentit d'analitzar les desigualtats pel que fa al dret a participar en la vida cultural de la ciutat. A més a més, les enquestes desenvolupades fins ara han recollit variables de perfil com l'edat, la situació laboral o el nivell d'estudis, però no han tingut en compte factors com el lloc d'origen o el barri de la persona enquestada. Així mateix, tampoc s'ha posat la mirada en els sectors de població que no accedeixen ni participen en la cultura promoguda per les institucions públiques.

Durant el període del comissionat de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona Joan Subirats, l'any 2018 es va elaborar i es va presentar la mesura de govern [Cap a una política pública de cultura i educació](#). Durant el procés d'elaboració d'aquesta mesura, es va detectar la necessitat de tenir un coneixement més profund de la realitat cultural de la ciutat per poder elaborar i avaluar polítiques culturals amb el suport d'evidències més rigoroses. I es va fer palès que entendre la participació amb una mirada més àmplia sobre el conjunt de la població, i interpretar-la des de la perspectiva desigualtat/equitat, pot ajudar a ampliar aquest coneixement.

Aquest nou context, juntament amb la necessitat de disposar de noves dades per al seguiment i l'avaluació d'aquesta nova mesura de govern, va generar l'oportunitat d'impulsar una nova enquesta de ciutat que interrogués sobre la participació i les necessitats culturals més enllà del consum, i que aportés aquesta altra mirada al coneixement que es té sobre la cultura i la ciutadania.

2. METODOLOGIA I ANÀLISI DEL PROCÉS D'ELABORACIÓ DE L'ENQUESTA

En aquest apartat s'explica la metodologia de l'enquesta de participació i necessitats culturals a Barcelona. No es tracta només de descriure'n els aspectes tècnics, sinó que també s'aborden els principals reptes metodològics als quals s'ha hagut de fer front en l'elaboració del qüestionari, la selecció de la mostra i la implementació de l'enquesta. La transparència en aquests aspectes és rellevant per entendre el valor d'una enquesta i per conèixer les seves fortaleeses i limitacions.

2.1 Elaboració del qüestionari

Traslladar els aspectes assenyalats en el marc conceptual (explicat en el punt 1) a un qüestionari operatiu, breu i factible va suposar un repte molt important. Operacionalitzar conceptes com els de participació, necessitats o valors en la vida cultural de la ciutat va suposar una feina clau en l'elaboració de l'enquesta. Encara més tenint en compte que l'enquesta pretenia superar algunes de les dificultats i limitacions assenyalades per estudis i organismes internacionals, així com agents locals diversos.

Així doncs, el qüestionari que finalment es va utilitzar en l'enquesta es va construir a partir dels elements següents:

- Marc conceptual i teòric derivat de recerques diverses, tant de l'àmbit acadèmic com d'organismes especialitzats (UNESCO) i agents socials i culturals diversos amb experiència en la mesura i l'anàlisi de la participació i les necessitats culturals a la ciutat (vegeu l'apartat 1).
- Enquestes reconegudes i consolidades que han permès conèixer qüestionaris amb preguntes utilitzades i validades prèviament. L'objectiu era treballar amb preguntes contrastades. En aquest sentit, es va consultar i valorar la pertinència de quatre tipus d'enquestes: el primer, enquestes de participació cultural

utilitzades en altres ciutats d'arreu el món; el segon, enquestes de comunitats autònomes, especialment l'enquesta de participació cultural de Catalunya; el tercer, enquestes de la ciutat de Barcelona relacionades amb el tema de la participació cultural, i el quart, enquestes de Barcelona d'altres àmbits i sectors, com ara la salut pública o la infància. El llistat d'enquestes consultades i analitzades es pot trobar en l'annex d'aquest document.

- Consulta i contrast del desenvolupament del qüestionari amb persones i organitzacions de referència en l'àmbit de les enquestes d'aquest tipus.⁵

A continuació es presenta el procés d'elaboració del qüestionari de l'enquesta de participació i necessitats culturals a Barcelona. S'hi poden identificar quatre instàncies clau, des de la seva conceptualització fins a l'elaboració del qüestionari definitiu.

2.1.1 Definició de les dimensions clau del qüestionari i exemples de preguntes inicials

La primera tasca que es va desenvolupar va ser la definició de les dimensions clau que l'enquesta havia d'abordar, sempre seguint el marc conceptual i la justificació de la necessitat d'una enquesta d'aquest tipus (vegeu l'apartat 1). Així doncs, es van identificar quatre grans dimensions a treballar:

- a)* Diversitat en la participació cultural.
- b)* Necessitats culturals.
- c)* Significats i valors atorgats a la cultura i la participació cultural.
- d)* El valor públic dels equipaments i altres actius culturals.

Ahora, tenint en compte aquestes dimensions, es va dur a terme un buidatge de preguntes que tenien origen en enquestes reconegudes i validades. Es volia evitar al màxim que les futures persones enquestades tinguessin inconvenients a l'hora d'entendre clarament les preguntes formulades.

⁵ Volem agrair molt especialment les persones i institucions participants en aquestes instàncies: Oriol Cendra, Maribel Pasarín, Camila del Marmol, Gabinet Tècnic del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i Departament d'Anàlisi-Gabinet Tècnic de Programació (Oficina Municipal de Dades, Ajuntament de Barcelona).

Tot seguit s'expliquen en detall aquestes quatre dimensions i, només a títol d'exemple, es presenten algunes de les preguntes que es van preveure inicialment per a cada bloc.

a) Diversitat en la participació cultural

Es pretenia que el qüestionari permetés identificar una certa diversitat d'activitats culturals de la ciutadania, més enllà d'un concepte restringit de participació cultural lligada a l'assistència a equipaments i al consum de productes. Es van considerar activitats d'expressió, creació, formació i comunicació, des del punt de vista individual però molt especialment de forma col·lectiva o en comunitat. També es va valorar la incorporació d'activitats digitals.

Preguntes a títol d'exemple...

- "Em podria dir quines són les tres activitats que prefereix fer en el seu temps lliure?": Pregunta oberta amb l'objectiu de copsar una certa diversitat d'activitats culturals de la ciutadania.
- "Ara li llegiré una llista d'organitzacions. Per a cadascuna, em podria dir si actualment hi pertany o no... (club esportiu, organització artística, entitat de cultura popular, església o organització religiosa, ateneu cultural...)?": Es volia donar importància a la participació en col·lectius o grups diversos que d'alguna manera afavoreixen la participació en la vida cultural de la ciutat.

b) Necessitats culturals

Seguint el concepte treballat en el marc teòric, es volia copsar quin grau de necessitat manifestaven les persones en relació amb les diverses activitats culturals. Era important, també, identificar les percepcions d'aquestes persones en relació amb la seva participació en la vida cultural de la ciutat. Es volia superar el que es considerava model del dèficit en la participació cultural i incorporar la mirada de les capacitats de les persones i comunitats.

Preguntes a títol d'exemple...

- “Ara li llegiré un seguit d'activitats. Si tingués temps lliure, li agradaria dedicar-hi més temps?": Es pretenia que el llistat fos ampli i divers, i no només d'assistència a esdeveniments artístics.
- “Comparant-se amb altres persones de la seva mateixa edat, en general diria que participa en activitats culturals... (molt menys, menys, igual, més, molt més)?": Es buscava identificar les percepcions de les persones en relació amb la seva participació en la vida cultural de la ciutat.

c) Significats i valors atorgats a la cultura i la participació cultural

Es buscava que l'enquesta permetés copsar una certa diversitat de maneres d'entendre la participació cultural, així com la seva importància per a la vida de les persones. Es volia conèixer els diferents conceptes de cultura i si les expressions artístiques i culturals eren valorades i de quina manera. Un àmbit important des del començament va ser el de l'educació en les arts i la cultura.

Preguntes a títol d'exemple...

- “Em podria dir com són d'importants en la seva vida... (cinema, música, cultura popular, pintura, fotografia...)?": Es buscava copsar el valor subjectiu que les persones atorguen a una diversitat de pràctiques i activitats, més enllà de les institucions.
- “Vostè considera que les classes d'arts i els projectes culturals que es fan a escoles i instituts són principalment... (una pèrdua de temps / fonamentals per a la formació dels infants i joves / útils però no fonamentals)": Es volia fer èmfasi a les relacions entre participació cultural i oportunitats educatives.

d) El valor públic dels equipaments i altres actius culturals

Un altre tema rellevant que es pretenia abordar amb l'enquesta era fins a quin punt la ciutadania considera que els equipaments i serveis culturals donen resposta a les seves necessitats i ofereixen oportunitats per participar en la vida cultural. Novament, la voluntat era copsar si aquestes institucions reflectien la diversitat de maneres d'entendre la participació cultural. També, comprendre quins valors es considera que aquests equipaments promouen, així com el seu impacte tant personal com comunitari. Alhora, es volien identificar factors que o bé afavoreixen o bé limiten la participació en

les activitats artístiques i culturals. Finalment, l'enquesta volia anar més enllà de considerar com a espais culturals els equipaments i institucions formalitzats. Era fonamental incorporar i operacionalitzar el concepte d'*actius culturals*: espais i comunitats de referència per a la participació cultural en un territori.

Preguntes a títol d'exemple...

- “Si la seva biblioteca pública de referència tanqués, quin impacte tindria per a vostè i la seva família? I per a la seva comunitat en general? (gens, poc, molt)”: Es pretenia copsar el valor públic que tant des del punt de vista individual com social s'atorga a determinats equipaments de proximitat.
- “La meua família i els meus amics participarien en més activitats culturals si...”: Es llistava un conjunt de raons vinculades no només al preu, sinó també a la proximitat, el temps disponible, els interessos i necessitats, etc.
- “Ara li llegendré un llistat d'espais alguns dels quals pot ser que es trobin al seu entorn més proper. Em podria dir si el considera un espai rellevant per a la vida cultura del seu barri? (sí/no).”: Es feia referència així a actius culturals molt diversos, des d'espais com un teatre o un museu fins a d'altres com una escola, un ateneu, una llibreria, un bar, un casal, un parc o un centre religiós, entre d'altres.

Finalment, més enllà d'aquestes quatre dimensions substantives, l'enquesta volia donar molta importància als factors condicionants de la participació cultural detectats en el marc conceptual (territori, classe o estatus, gènere, origen, nivell d'estudis, edat, estructura de convivència). Un altre aspecte que es va tenir particularment present va ser el de la importància de la família com a objecte/subjecte de la participació cultural.

En definitiva, en aquesta instància es van definir les dimensions clau de l'enquesta i es van recopilar moltes preguntes que feien referència a cadascuna d'aquestes dimensions (aquí només se n'han llistat alguns exemples). A partir d'aleshores va començar el procés de selecció i modificació de les preguntes per tal d'elaborar un primer qüestionari operatiu, que s'explica a continuació.

2.1.2 Primera proposta de qüestionari

Es tracta del segon pas en el desenvolupament de la metodologia de l'enquesta. L'enquesta havia de ser factible i operativa, a més de tenir en compte els recursos i el calendari disponibles. Però també havia de preservar l'objectiu de copsar la participació i les necessitats culturals en la seva màxima diversitat possible. Tot plegat, el treball per elaborar un primer qüestionari va implicar renúncies importants en relació amb el llistat inicial de possibles preguntes. En aquest sentit va resultar de gran ajuda el contrast amb persones i organitzacions externes a l'equip d'elaboració de l'enquesta, tal com s'ha comentat anteriorment.

S'expliquen a continuació algunes de les qüestions clau en aquest procés, seguint les quatre dimensions clau.

a) Diversitat en la participació cultural (primera proposta)

Es considerava necessari que el qüestionari preguntés a la població per activitats que s'han qualificat de cultura legitimada (vegeu l'apartat 1), com ara l'assistència a espectacles o equipaments. Però l'enquesta volia evitar un concepte restringit de participació cultural. Per això es van plantejar també preguntes vinculades al temps lliure o a la realització d'activitats molt diverses (des de la narració de contes fins a la cuina tradicional, la religió, l'ús de l'espai públic o activitats populars i comunitàries, entre d'altres). Originàriament, es pretenia que l'enquesta tingués un apartat adaptable a cada territori o barri on es tenia previst dur-la a terme, de manera que les preguntes poguessin referir-se a activitats concretes i significatives per a la seva població.

Un altre apartat que es va mantenir com a rellevant va ser el de la participació en organitzacions, entitats o grups diversos. Es volia copsar la participació no només en entitats o grups artístics, sinó també en organitzacions polítiques, esportives, religioses, de lleure o cooperatives socials.

D'altra banda, es va voler preguntar explícitament no només per l'accés o l'assistència a esdeveniments i productes culturals, sinó també per la pràctica i la formació tant reglada com informal o autodidacta. En tots dos casos, el qüestionari preveia preguntes relacionades amb la música, l'escriptura, la dansa, el teatre o circ, les arts visuals (inclosa l'artesania) o els audiovisuals.

De manera molt vinculada al tema anterior, la proposta de qüestionari incorporava preguntes sobre la família de la persona enquestada. En concret, sobre la pràctica cultural de mares, pares, avis/àvies i fills/filles. Es volia abordar el tema de la reproducció de la desigualtat en el capital cultural i artístic (vegeu l'apartat 1).

Finalment, es va considerar rellevant en aquesta instància incloure un conjunt de preguntes vinculades a la pràctica digital i a través d'Internet, així com la freqüència d'aquestes activitats/pràctiques. El llistat era força ampli, des de la consulta de xarxes socials fins a la lectura de premsa, la cerca d'informació, jocs, compres, escriptura o creació artística.

b) Necessitats culturals (primera proposta)

Per abordar la qüestió de les necessitats culturals es va seguir la recomanació d'estudis internacionals que plantejaven preguntar en relació amb la voluntat de dedicar temps (o més temps) a determinades activitats. Novament es van tenir presents les activitats de cultura legitimada, però també d'altres no sempre considerades en les enquestes de participació cultural (des de compartir temps amb amics/amigues fins a passejar per la natura o la ciutat, entre d'altres).

Pel que fa a copsar la percepció que les persones tenen sobre la seva participació cultural, es va mantenir una pregunta consolidada en diverses enquestes. La pregunta feia referència a la manera com les persones perceben la seva participació en comparació amb altres persones de la seva edat. Tanmateix, mesurar aquest aspecte és encara un repte pendent, perquè la pregunta és massa genèrica i no permet copsar les diferents maneres d'entendre la participació cultural.

Un altre tema que no es va poder abordar més en detall va ser el de les capacitats de les persones i comunitats en la participació cultural de la ciutat. Sí que es van identificar i desenvolupar preguntes sobre les pràctiques culturals diverses, la formació o els actius culturals d'un territori. Tanmateix, el repte d'aprofundir en la identificació de les capacitats personals i col·lectives continua pendent. Entre les dificultats existents destaquen el límit en l'extensió del qüestionari, la complexitat del tema per abordar-lo des d'un punt de vista quantitatiu i la manca d'enquestes consolidades a escala internacional en aquest sentit.

c) Significats i valors atorgats a la cultura i la participació cultural (primera proposta)

Pel que fa als diferents conceptes de cultura, es va descartar fer una pregunta de forma directa sobre què entenen les persones per cultura. També es va desestimar preguntar, com fan algunes enquestes, si es considera que algunes activitats són cultura i altres, oci. Es va entendre que el marc teòric que sustenta aquesta enquesta demana una altra aproximació. Es va prioritzar incorporar al màxim possible la diversitat de conceptes associats a cultura i les seves activitats en les preguntes de l'enquesta (temps lliure, pràctica, etc.).

Pel que fa als valors atorgats a la participació cultural, es va intentar mantenir un bon nombre de preguntes. En aquest primer qüestionari es van incloure preguntes sobre la importància d'expressions culturals i artístiques diverses (inclosos esdeveniments populars), el valor de les activitats culturals (i esportives) per a la convivència o el valor de l'educació artística en infants i adolescents, entre altres temes. Sobre les relacions entre els àmbits de cultura i educació es van haver de descartar altres preguntes per qüestions de factibilitat del qüestionari.

d) El valor públic dels equipaments i actius culturals (primera proposta)

En relació amb la manera com els equipaments i serveis culturals donen resposta (o no) a les necessitats culturals, es van mantenir dues preguntes. En concret, sobre l'impacte de les biblioteques i també dels centres cívics en la participació en la vida cultural del territori.

Pel que fa als actius culturals, es va incloure una pregunta arran de la qual les persones havien de respondre si consideraven rellevant un conjunt d'espais molt diversos per a la vida cultural del barri. Cal insistir que es preguntava per espais que van més enllà de les institucions i els equipaments tradicionalment considerats culturals.

Una pregunta que es va haver de descartar, per qüestions de factibilitat i també per la complexitat del tema, feia referència a la valoració i els usos de l'espai públic. Aquest continua sent un repte pendent d'incorporar en una enquesta de participació cultural a la ciutat.

2.1.3 Qüestionari utilitzat en la fase pilot

Una tercera instància clau en el desenvolupament de la metodologia de l'enquesta va ser transformar la primera proposta de qüestionari en una versió que es pogués utilitzar en una fase pilot. Per arribar a aquesta versió, es va treballar en detall per millorar la primera proposta. Aquesta feina es va desenvolupar conjuntament amb l'Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona (Departament d'Anàlisi i Gabinet Tècnic de Programació). A continuació es resumeixen les modificacions més importants que es van haver de realitzar.

a) Diversitat en la participació cultural (fase pilot)

Es va considerar important que les primeres preguntes de l'enquesta fossin sobre el temps lliure i la realització d'activitats molt diverses, més enllà de les activitats de cultura legitimada. Es va fer èmfasi en les activitats col·lectives, aspecte clau de l'enquesta. Un altre aspecte que finalment es va descartar va ser el de l'adaptació de determinades preguntes de l'enquesta a cada barri, ja que implicava un grau de complexitat no assumible. Tot i així, es considera un repte pendent que caldria plantejar en futures enquestes.

Pel que fa a la participació en organitzacions, entitats o grups diversos, es va mantenir una pregunta específica, incloent-hi col·lectius artístics, socials, esportius i religiosos. A més, la pregunta incloïa la possibilitat que les persones enquestades esmentessin la participació en "altres grups per fer activitats compartides", incloent-hi els que s'organitzen a través mitjans digitals. Es volia copsar la participació cultural de la manera més diversa possible.

D'altra banda, es van mantenir preguntes sobre la pràctica i la formació en expressions artístiques i culturals, i també sobre la família de la persona enquestada, tot i que per una qüestió de rellevància i prioritització es va descartar preguntar per la participació cultural dels avis i les àvies.

Finalment, es van mantenir preguntes vinculades a la pràctica digital i a través d'Internet, però limitant-ne l'abast per una qüestió de factibilitat del qüestionari i d'adequació a l'àmbit local. Les preguntes feien referència a compartir creacions artístiques, escrits o vídeos a la web. Tot i que aquest no és un àmbit de competència

específica de les polítiques culturals locals, es tracta d'un tema rellevant que caldria continuar tenint present en futures enquestes.

b) Necessitats culturals (fase pilot)

Per abordar la qüestió de les necessitats culturals, es va mantenir la recomanació de preguntar si les persones voldrien dedicar més temps a determinades activitats (tant de cultura legitimada com d'altres que van força més enllà).

Pel que fa a copsar la percepció que les persones tenen sobre la seva participació cultural, es va mantenir la pregunta que demanava la comparació amb els hàbits d'altres persones de la mateixa edat.

c) Significats i valors atorgats a la cultura i la participació cultural (fase pilot)

Pel que fa als diferents conceptes i significats de *cultura*, es va valorar que bona part d'aquests aspectes requerien un abordatge qualitatiu, amb eines diferents a una enquesta. Sí que es va mantenir en les preguntes la màxima diversitat possible de conceptes de participació cultural.

Quant als valors atorgats a la participació cultural, es van mantenir i ajustar les preguntes. D'una banda, en la pregunta sobre la importància d'expressions culturals i artístiques, es va tenir en compte la diversitat d'activitats possibles, des de manifestacions de la llengua oral i escrita fins al ball, el cant o les festes o trobades populars. D'altra banda, es va concretar una pregunta sobre els valors en aspectes específics, com ara apreciar punts de vista diferents, conèixer persones i relacionar-se, la necessitat de les arts i la cultura per a la societat en el seu conjunt o la seva contribució a la convivència. En aquest sentit, es volien copsar tant els valors per a les persones a títol individual com per al conjunt de la societat. Finalment, es va mantenir i ajustar la pregunta vinculada al valor de les classes d'art en les escoles i instituts.

d) El valor públic dels equipaments i actius culturals (fase pilot)

En aquest apartat es van mantenir les preguntes sobre l'impacte de les biblioteques i els centres cívics en la participació en la vida cultural del territori. Es van especificar algunes qüestions. D'una banda, es preguntava per l'equipament "de referència" de la

persona, entenent que és més precís que preguntar per l'equipament "del barri". D'altra banda, es preguntava per l'impacte del tancament d'aquests equipaments en dos sentits, "per a vostè i el seu entorn proper" i "per a la població en general", amb la voluntat de copsar dues dimensions diferents del valor públic.

D'altra banda, es va modificar la formulació de la pregunta sobre la importància dels actius culturals de l'entorn proper de la persona. En comptes de llegir un llistat perquè la persona hagi de valorar cadascun dels espais, es va optar per una resposta espontània (amb tres respostes màximes). Es buscava induir al mínim possible la resposta i poder copsar la màxima diversitat possible d'actius.

Finalment, es va decidir incorporar una pregunta específica sobre factors que podrien afavorir la participació en les activitats artístiques i culturals. Seguint el marc conceptual construït, es va decidir preguntar específicament per quatre factors: tenir familiars o amics per participar-hi conjuntament, connexió amb interessos i necessitats propis, proximitat en el barri, i preu.

2.1.4 Qüestionari definitiu

La fase pilot va incloure la realització de 150 enquestes i va permetre no només recollir les primeres respostes, sinó també millorar el qüestionari. Com que es tractava d'una enquesta nova i d'una llargada considerable, la fase pilot resultava necessària per tal de poder detectar i rectificar possibles errors o incoherències del qüestionari i arribar a la versió definitiva (disponible en l'annex d'aquest document). En termes generals, la fase pilot va detectar la necessitat d'escurçar i fer més àgil l'enquesta, modificant aspectes del qüestionari per aconseguir aquest objectiu. Tot seguit s'expliquen les modificacions més importants, seguint les quatre dimensions clau.

a) Diversitat en la participació cultural (qüestionari definitiu)

Pel que fa a la pregunta sobre les activitats en el temps lliure, es va decidir eliminar de la pregunta l'aclariment "més enllà de la feina", ja que podia induir a confusió per part de la persona enquestada. De manera similar, en la pregunta dedicada a la participació en activitats culturals diverses, es va eliminar l'aclariment "a banda de l'àmbit laboral".

En relació amb les preguntes sobre la formació artística o en expressions culturals, en la fase pilot s'inclouïa la resposta "a primària o secundària". Finalment, es va decidir

eliminar aquesta opció, ja que es volia abastar l'àmbit de la formació més enllà dels estudis obligatoris. Així doncs, es van mantenir les altres quatre respostes: no tinc formació / soc autodidacte / he estudiat o fet cursos / tinc estudis superiors.

En relació amb la participació en organitzacions, entitats o grups diversos, es va modificar l'enunciat de la pregunta que feia referència a "altres grups per fer activitats compartides". En la fase pilot, es feia un aclariment en la pregunta sobre la possibilitat d'incloure grups que s'organitzen via mitjans digitals. Com que aquest aclariment portava a confusió, es va decidir eliminar-lo. En tot cas, el repte de copsar la participació cultural de la manera més diversa possible, incloent-hi molts grups que s'organitzen mitjançant eines digitals o via xarxes socials, continua pendent de cara a futures enquestes.

b) Necessitats culturals (qüestionari definitiu)

En aquest cas, només va ser necessari un canvi. El qüestionari de la fase pilot preguntava conjuntament per la realització d'activitats (participació) i per la voluntat de dedicar-hi més temps (necessitats). Es va decidir separar en dues preguntes aquestes qüestions, per tal de facilitar-ne la comprensió.

c) Significats i valors atorgats a la cultura i la participació cultural (qüestionari definitiu)

En relació amb les preguntes sobre aquests aspectes, es va fer una modificació en l'apartat que consultava sobre el valor de l'educació en les arts i les expressions culturals. D'una banda, es va passar d'una formulació de la pregunta massa genèrica ("les classes d'art que es fan en les escoles i instituts") a una altra de més precisa ("a les escoles i instituts els alumnes reben classes de plàstica i música, i en alguns casos també de teatre o cinema"). D'altra banda, en comptes d'oferir quatre possibles respostes tancades, es va demanar la valoració de 0 a 10 en relació amb la importància per a la formació dels infants i joves.

d) El valor públic dels equipaments i actius culturals (qüestionari definitiu)

En relació amb les preguntes sobre l'impacte de les biblioteques i els centres els cívics en la participació en la vida cultural del territori, la fase pilot va permetre identificar

algunes dificultats en el qüestionari. La pregunta feia referència a l'equipament “de referència” de la persona, entenent que era més precís que preguntar per l'equipament “del barri”, però aquesta premissa no es va complir i va caldre tornar a la formulació “biblioteca del barri” i “centre cívic del barri”. D'altra banda, es preguntava per l'impacte del tancament d'aquests equipaments en dos sentits: “per a vostè i el seu entorn proper” i “per a la població en general”. En la fase pilot es va detectar que aquestes opcions no eren clares per a la persona enquestada. Per això, es va optar per preguntar “Com l'afectaria a vostè?” i “Com afectaria la gent del barri?”. Certament, algunes simplificacions no permeten incorporar matisos en les preguntes i respostes, però és molt més important que aquestes preguntes i respostes siguin clarament comprensibles per a les persones enquestades.

En aquest mateix sentit es va modificar la formulació de la pregunta sobre la importància dels actius culturals de l'entorn proper de la persona. En comptes de preguntar per la importància en relació amb “la vida cultural de les persones”, es va optar per fer-ho en relació amb “la vida cultural d'un barri”.

2.2 Característiques de la mostra i decisions clau

Aquest apartat explica dues qüestions importants sobre la metodologia de l'enquesta. En primer lloc, les característiques tècniques de la mostra. I en segon lloc, les decisions preses en relació amb les quotes i les dades de classificació; en definitiva, variables clau per al desenvolupament i l'anàlisi de l'enquesta.

2.2.1 Característiques tècniques

UNIVERS

Població de Barcelona a partir de 16 anys.

METODOLOGIA

Entrevista personal realitzada amb suport informàtic (sistema CAPI) al carrer.

DATES DEL TREBALL DE CAMP

Del 8 de gener al 23 de febrer de 2019

...

PROCEDIMENT DEL MOSTREIG

Mostreig aleatori estratificat. Els estrats es van formar per l'encreuament del tipus de barri (agrupació en tres zones segons la renda familiar disponible: baixa, mitjana i alta) amb el sexe i l'edat dels ciutadans (l'edat es divideix en sis categories: de 16 a 24, de 25 a 34, de 35 a 44, de 45 a 54, de 55 a 64 i de més de 65 anys). Es van aplicar quotes per a cadascun dels estrats. A més, es van establir quotes marginals per nacionalitat (espanyola i estrangera) i per a persones en situació d'atur en cada zona. Es van seleccionar 7 barris per a cadascuna de les zones.

GRANDÀRIA DE LA MOSTRA

1.650 enquestes, repartides en dues fases:

a) FASE PILOT (del 8 al 15 de gener): 150 enquestes. Com que es tractava d'una enquesta nova i d'una llargada considerable, es van fer 50 enquestes a cadascuna de les tres zones segons RFD com a fase pilot, per tal de poder detectar i rectificar possibles errors o incoherències del qüestionari.

b) FASE ESTUDI (del 24 de gener al 23 de febrer): 1.500 enquestes. Després d'analitzar el resultat de la fase pilot i rectificar algunes preguntes per fer escurçar el temps i fer més àgil l'enquesta, es va iniciar la fase d'estudi amb 500 enquestes a cada zona.

ASSIGNACIÓ

Fixa (550) per a cadascuna de les zones estudiades. Dins de cada zona l'assignació és proporcional a la població segons el padró municipal d'habitants.

ERROR MOSTRAL

Per a un nivell de confiança del 95% (2sigma), i $P=Q$, l'error és de $\pm 2,6\%$ per al conjunt de la mostra i de $\pm 4,2\%$ per a cadascuna de les tres zones en les quals es va classificar el territori: barris de RFD baixa, barris de RFD mitjana i barris de RFD alta.

PONDERACIÓ

En funció de la població objectiu real en cadascun dels estrats definits a la mostra per tal d'obtenir els resultats del conjunt de la ciutat.

Quotes encreuades:	IRFD - 2016 / Edat / Sexe
Quotes marginals:	Nacionalitat / Situació laboral
Origen:	Padró municipal d'habitants - gener 2018

BARRIS SELECCIONATS

Barris amb RFD baixa: 50. les Roquetes; 53. la Trinitat Nova; 57. la Trinitat Vella; 58. Baró de Viver; 59. el Bon Pastor; 70. el Besòs i el Maresme; 73. la Verneda i la Pau.

Barris amb RFD mitjana: 04. Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera; 06. la Sagrada Família; 15. Hostafrancs; 28. Vallcarca i els Penitents; 30. la Salut; 32. el Camp d'en Grassot i Gràcia Nova; 33. el Baix Guinardó.

Barris amb RFD alta: 07. la Dreta de l'Eixample; 08. L'Antiga Esquerra de l'Eixample; 23. Sarrià; 25. Sant Gervasi - la Bonanova; 26. Sant Gervasi - Galvany; 67. la Vila Olímpica del Poblenou; 69. Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou.

TREBALL DE CAMP

Institut Opinòmetre.

2.2.2 Variables i decisions clau

A continuació s'expliquen les decisions que es van prendre en relació amb el tipus d'enquesta, les quotes i les dades de classificació de la mostra. Aquestes decisions no només es van prendre per implementar l'enquesta, sinó també en funció dels objectius d'anàlisi.

a) Una enquesta presencial i al carrer

Després de valorar les diferents possibilitats metodològiques amb els equips de l'Oficina Municipal de Dades, es va optar per un tipus d'enquesta presencial al carrer, tot considerant un conjunt de raons que feien d'aquesta opció la més indicada. Actualment, les enquestes telefòniques, per Internet o presencials a domicili presenten un seguit de dificultats que limitaven molt el treball de camp i la representativitat de la mostra.

Una enquesta telefònica presentava el problema del difícil accés a persones que no tenen telèfon fix. El biaix que podia generar en la cobertura era considerable. A més, l'enquesta telefònica requeria més brevetat i podia suposar dificultats en l'establiment de la confiança que es necessitava en aquest cas.

Es va preferir l'enquesta al carrer i no a domicili per la dificultat creixent que tenen les persones enquestadores a l'hora d'establir contacte amb les persones a enquestar, ja sigui per desconfiança a obrir la porta o per les dificultats metodològiques que suposen els horaris en què es fa el treball de camp (domicilis buits, o bé només amb determinats perfils).

Finalment, diverses raons van fer que es preferís la metodologia presencial al carrer per sobre de l'enquesta per Internet. Aquesta última opció presentava dificultats a l'hora de cobrir les quotes i seleccionar la mostra, i també a causa de la impossibilitat de donar suport o instruccions durant l'emplenament (clau en aquest cas) o d'un probable menor índex de respostes.

b) Una mostra per barris i la corresponent renda familiar disponible

Tal com s'assenyala en el marc conceptual, una enquesta sobre participació i necessitats culturals a la ciutat ha de prestar especial atenció al territori. Viure en un determinat barri pot acabar sent un factor clau que explica, almenys en part, les

desigualtats en la participació cultural. En definitiva, el codi postal és rellevant per entendre les oportunitats i els resultats pel que fa al dret a participar en la vida cultural de la ciutat.

L'enquesta de participació i necessitats culturals a Barcelona vincula el barri a la renda familiar disponible (RFD). Aquest índex integra un conjunt de variables socioeconòmiques força ampli.⁶ Per què no preguntar directament a les persones per la seva renda? L'experiència indica que, en general, les persones entrevistades són molt reticents a respondre preguntes sobre temes econòmics. Sovint no volen respondre, o poden tenir tendència a mentir. A més, el qüestionari elaborat per a l'enquesta ja era força extens (estimació d'uns 15-20 minuts, amb persones dretes, a peu de carrer). Incloure una bateria de preguntes sobre la renda familiar hauria allargat molt més el qüestionari, amb més possibilitats d'abandonament abans de finalitzar.

Així doncs, es va decidir enquestar persones de tres grans tipus de barri segons la RFD corresponent: alta, mitjana i baixa. En l'apartat anterior (característiques tècniques) s'ha especificat en quins barris concrets es va fer l'enquesta. Aquesta selecció respon a un conjunt de raons. D'una banda, s'hi volien incloure barris de la zona del riu Besòs, coincidint amb el desenvolupament del Pla de barris i el programa d'accions per vincular cultura i educació. D'altra banda, es volien evitar barris que tinguessin unes particularitats culturals que, en el moment de fer l'anàlisi, poguessin condicionar excessivament els resultats (com ara determinats barris del districte de Gràcia). A partir d'aquí, es va fer una assignació de 550 enquestes per nivell socioeconòmic i, dins d'aquests nivells, la selecció havia de ser proporcional a la població. Es va fer una tria de set barris per cada nivell socioeconòmic representatius de tot Barcelona, amb el pes que els corresponia dins la ciutat.

c) Altres variables que es van tenir en compte: gènere, edat, nacionalitat i nivell d'estudis

Novament seguint el marc conceptual, es van establir altres quotes i dades de classificació per assegurar el rigor en la metodologia i, també, per poder desenvolupar l'anàlisi posteriorment.

⁶ Per conèixer-ne els detalls es pot consultar:

<https://ajuntament.barcelona.cat/barcelonaeconomia/ca/renda-familiar>

En primer lloc, l'enquesta va preveure des de l'inici la dimensió de gènere. No només pel que fa a la necessitat de presentar i analitzar les dades per sexe, sinó també en l'elaboració de determinades preguntes, com ara aquelles vinculades a la participació cultural en el marc de les famílies. Tanmateix, algunes de les decisions que es van haver de prendre per facilitar el desenvolupament de l'enquesta també van derivar en limitacions. És evident que la dimensió de gènere no s'esgota en la divisió de les persones enquestades per sexe. A més, en el qüestionari definitiu es va decidir no preguntar el sexe a les persones enquestades, sinó anotar-lo directament. Tot i aquestes limitacions, l'anàlisi incorpora amb el grau de detall més alt possible la dimensió de gènere com a diferenciador de la participació i les necessitats culturals. Continua, en tot cas, essent necessari avançar en incorporar la complexitat d'aquesta dimensió en futures enquestes.

Més enllà del territori (barri) i el gènere, es van voler incorporar en les quotes i dades de classificació altres factors vinculats a la manera com s'interpreta socialment la diferència. D'una banda, l'origen de la persona enquestada, en concret pel que fa a la nacionalitat. En aquest sentit, encara són poques les enquestes sobre participació cultural (i menys en l'àmbit local) que consideren aquest factor rellevant per a l'anàlisi. D'altra banda, seguint el marc conceptual, l'edat també va ser un element clau en el moment de construir les quotes de l'enquesta. Finalment, vinculat a les oportunitats i els recursos materials i simbòlics, es va incloure com a dada de classificació el nivell d'estudis.

En qualsevol cas, com s'explica en l'apartat següent, l'anàlisi no es va limitar a aquestes variables, sinó que també en va incorporar d'altres que es van construir a partir de les respostes de les persones enquestades.

3. ANÀLISI DE RESULTATS

3.1 Preguntes i variables

L'enquesta de participació i necessitats culturals de Barcelona té com a objectiu generar coneixement rellevant per prendre decisions públiques, decisions en què participen agents molt diversos. L'elaboració de l'enquesta i l'anàlisi de resultats parteix d'una sèrie de preguntes que lògicament no esgoten les possibilitats que ofereix aquest instrument però que han estat importants per atorgar-li rigor i coherència:

- a)* Com es pot caracteritzar la participació cultural a Barcelona i quins són els principals factors que expliquen les desigualtats en el dret a participar en la vida cultural de la ciutat?
- b)* Quines necessitats culturals es poden detectar entre la població?
- c)* Quina és la valoració que fa la població sobre la participació en la vida cultural de la ciutat?

Aquestes preguntes se sustenten en conceptes explicats en el marc teòric i, alhora, permeten ordenar l'anàlisi de les dades obtingudes. Les tres preguntes corresponen a tres grans blocs temàtics que aborda l'enquesta:

- a)* **Participació cultural:** en aquest bloc s'aborden l'accés a béns i serveis culturals, la realització d'activitats culturals diverses, les pràctiques expressives i creatives, la pertinença a organitzacions, grups i col·lectius, i les activitats amb suport digital.
- b)* **Necessitats culturals:** en aquest bloc es tracten les necessitats que la població manifesta en relació amb l'accés, la pràctica i la formació en expressions artístiques i culturals. També s'aborden les percepcions de les persones pel que fa a la seva participació en la vida cultural de la ciutat. Finalment, es fa referència als factors que podrien afavorir o limitar la participació.

- c) **Valors:** en aquest bloc es fa referència a la importància de les expressions culturals i artístiques en la vida de les persones, així com dels valors que se'ls atribueixen. També s'aborda el valor públic que la població atorga a determinats equipaments de proximitat. Finalment, es tracta la importància dels actius culturals de l'entorn de les persones enquestades.

L'anàlisi que es presenta en el següent apartat s'ha dut a terme en funció d'aquests tres blocs i de determinats factors que es consideren condicionants de la participació i les necessitats culturals a la ciutat. S'ha explicat en l'apartat anterior per què s'han tingut en compte els factors territori o barri (vinculats a la renda), gènere, edat, nacionalitat i nivell d'estudis. Més enllà d'aquests factors, l'anàlisi incorpora altres variables que s'han construït a partir de les respostes de les persones enquestades:

- Intensitat: seguint el marc conceptual, és important analitzar no només si les persones participen, sinó també si ho fan de manera diversa, en més d'una activitat o pràctica. Per això, tant pel que fa a la participació com a les necessitats culturals, la intensitat és també una variable d'anàlisi. Aquesta variable s'ha construït a partir de les respostes de les persones enquestades. En concret, la variable intensitat recull aquelles persones que participen en tres o més activitats (en l'accés o en la pràctica) sovint o molt sovint.

- Pràctica cultural materna: novament en funció del que s'havia detectat en el marc teòric, un tema clau eren les oportunitats de participació cultural que ofereix l'entorn familiar. Es tracta d'un tema relacionat amb el de la reproducció de desigualtats en el capital cultural i artístic. Per això, tal com s'ha explicat, l'enquesta incorpora una sèrie de preguntes sobre la pràctica cultural de mares i pares. Amb les respostes a aquesta pregunta, s'ha construït una variable combinada sobre la pràctica cultural materna (seguint el marc teòric). La variable "pràctica cultural materna intensa" fa referència a les mares de persones enquestades que practiquen (o havien practicat) 2 o més activitats culturals. Aquesta variable s'analitza com un altre factor que pot condicionar la participació cultural.

3.2 Participació, necessitats i valors: principals resultats

Aquest apartat presenta els resultats principals de l'enquesta sobre participació i necessitats culturals a Barcelona. Per tal de valorar l'anàlisi, cal tenir present alguns aspectes. D'una banda, tal com s'ha explicat en l'apartat 2 d'aquest document, l'enquesta de participació i necessitats culturals a Barcelona és complementària a altres enquestes i instruments de generació d'informació existents a la ciutat. Per això l'anàlisi prioritza determinats aspectes sobre els quals fins avui existia un coneixement limitat.

D'altra banda, l'anàlisi s'estructura a partir de tres blocs: **participació, necessitats i valors**. Ara bé, dins de cadascun d'aquests blocs es prioritza l'anàlisi dels factors que poden resultar condicionants: barri (vinculat a la renda), gènere, edat, nivell d'estudis, nacionalitat i pràctica cultural materna. Aquesta opció d'anàlisi, que no acostuma a ser la que fan servir la majoria d'informes sobre enquestes de participació cultural, s'escull en coherència amb els objectius i el marc conceptual presentats prèviament. En qualsevol cas, aquesta opció no esgota les possibilitats d'anàlisi de l'enquesta, sinó que és un primer pas que convida a ampliar i aprofundir l'explotació de les dades disponibles. Es tracta d'una invitació a tothom que estigui interessat a generar coneixement a través de futures explotacions i utilitzacions. Un coneixement que podrà servir tant per a la recerca com per a l'acció.

3.2.1 Participació cultural

En aquest bloc s'aborden l'accés a béns i serveis culturals, la realització d'activitats culturals diverses, les pràctiques expressives i creatives, la pertinença a organitzacions, grups i col·lectius, i les activitats amb suport digital.

Una de les primeres idees clau que es deriva de l'anàlisi és que la participació cultural de la població de Barcelona és extensa i diversa, tot i que també s'identifiquen algunes activitats on aquesta participació es troba limitada. Això es veu reflectit en les dades que es presenten a continuació.

La taula següent resumeix les respostes a la pregunta de l'enquesta sobre el **temps lliure**, una pregunta oberta que s'ha treballat posteriorment codificant-ne les respostes.

TAULA 1. ACTIVITATS DURANT EL TEMPS LLIURE. RESUM PER RFD.

P1. EM POT DIR LES 3 ACTIVITATS QUE LI AGRADA FER EN EL SEU TEMPS LLIURE?

	TOTAL	BARRIS		
		RFD BAIXA	RFD MITJANA	RFD ALTA
Activitats esportives	39,7	38,5	40,1	41,2
Passejar per la ciutat	37,8	42,7	35,0	35,4
Llegir	29,4	25,5	31,2	32,7
Activitats digitals	22,7	23,7	22,5	21,4
Anar al teatre/cinema/concerts	22,3	15,4	24,0	32,5
Excursions o sortides fora de la ciutat	11,7	8,9	12,5	15,4
Quedar amb amics	11,2	8,9	11,8	14,3
Manualitat/bricolatge	10,3	12,1	9,1	9,8
Pràctica artística	10,1	9,6	11,4	7,4
Estar amb la família	8,6	10,8	7,6	6,5
Visitar museus i llocs de la ciutat	6,5	3,8	7,3	10,2
Cuidar la mascota	5,3	5,1	5,6	4,7
Altres cursos de formació	4,8	4,9	4,9	4,2
Creació artística	3,0	1,8	3,4	4,4
Voluntariats i altres act. socials	2,3	2,7	2,4	1,1
Act. al centre cívic/cultural del barri	2,1	2,7	2,0	0,7
Cap activitat	1,2	1,6	1,1	0,4
Formació artística	0,4	0,4	0,2	0,9
Altres activitats	0,3	0,2	0,4	0,2
Ns/Nc	0,2	0,4	0,0	0,5
N	1655	553	551	551

Més endavant s'aborda l'anàlisi de les desigualtats en la participació, però en tot cas la taula indica que bona part de la població dedica el seu temps lliure a activitats culturals molt diverses. Cal recordar que aquesta enquesta intenta evitar una definició excessivament restringida de la participació cultural. Això no impedeix observar que determinades activitats estan més esteses entre la població i que en d'altres la participació continua sent més limitada.

Per la seva banda, l'enquesta incorpora tres preguntes referides a la participació en determinades activitats i pràctiques al llarg dels últims sis mesos. Un primer llistat fa referència a activitats i pràctiques del que s'ha anomenat cultura legitimada (vegeu l'apartat sobre el marc conceptual). Aquesta pregunta es refereix a dues dimensions del dret a participar en la vida cultural de la ciutat: **l'accés o assistència a activitats culturals** desenvolupades per organitzacions diverses i la **pràctica d'activitats culturals** que permeten la creació i expressió de la ciutadania (vegeu el gràfic 1).

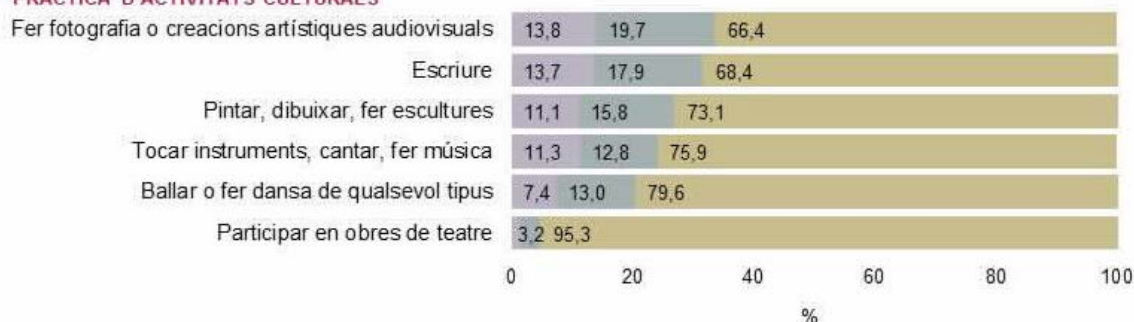
GRÀFIC 1. ACCÉS/ASSISTÈNCIA I PRÀCTICA D'ACTIVITATS CULTURALS.

P5. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS 6 MESOS HA FET ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS?

• ACCÉS / ASSISTÈNCIA A ACTIVITATS CULTURALS

• PRÀCTICA D'ACTIVITATS CULTURALS

Base total
N=1.655

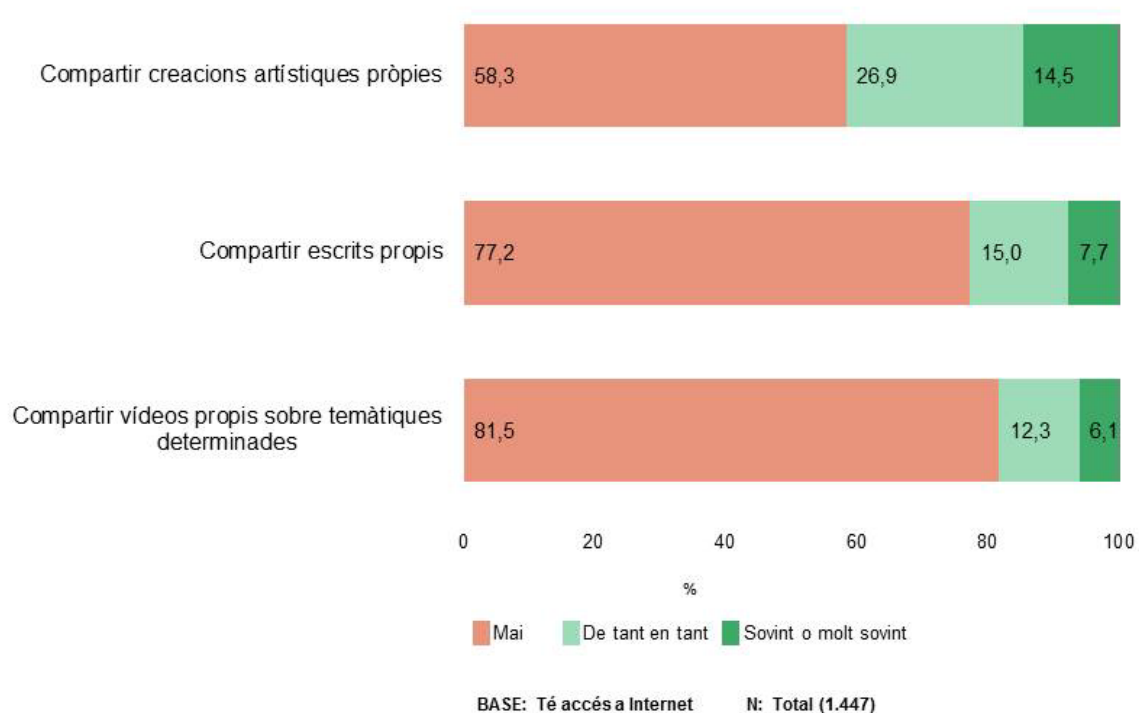
Sovint o molt sovint De tant en tant Mai o gairebé mai Ns/ Nc

Una anàlisi més detallada d'aquestes dades permet saber que el 62% de la població accedeix sovint o molt sovint a alguna de les activitats llistades en l'apartat "accés/assistència" (mentre que el 38% no ho fa mai). Per la seva banda, el 40% de la població participa en alguna de les pràctiques citades en l'apartat "Pràctica" (mentre que el 60% no ho fa). En definitiva, tot i que el dret a participar en la vida cultural no s'esgota en aquestes activitats, cal subratllar que bona part de la població encara no les practica mai o gairebé mai.

Una segona pregunta vinculada a la participació es refereix a les **activitats desenvolupades a través d'Internet**. El gràfic 2 reflecteix que la participació cultural digital (almenys pel que fa a compartir creacions, escrits o audiovisuals) es troba limitada a una part de la població.

GRÀFIC 2. PARTICIPACIÓ CULTURAL A TRAVÉS D'INTERNET.

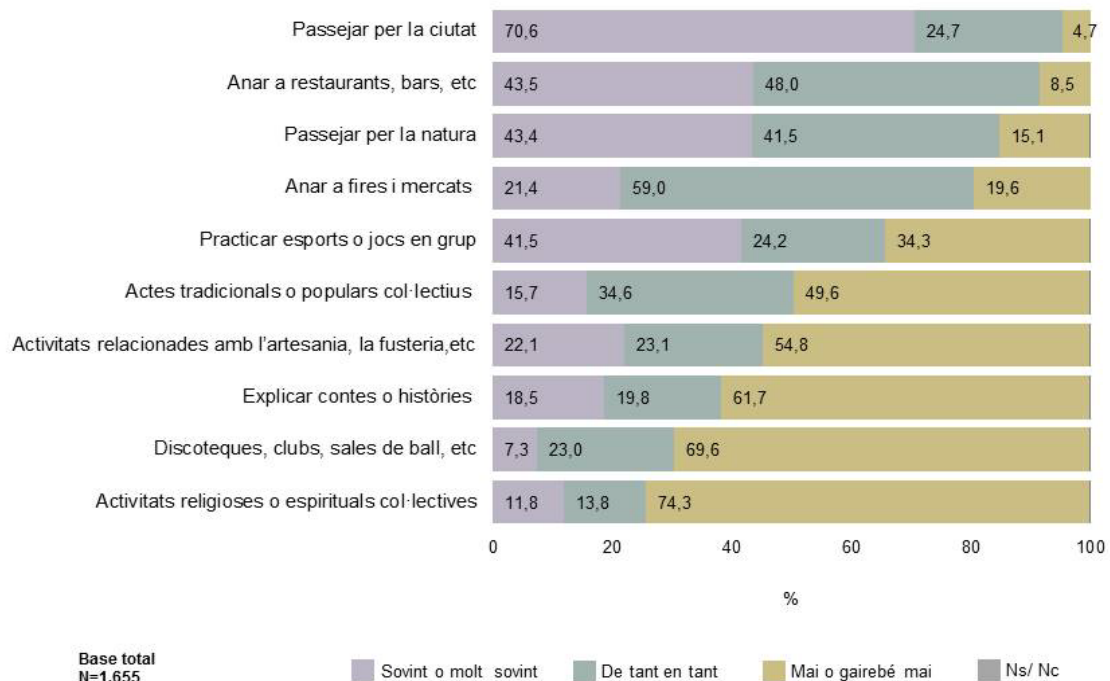
P21. QUAN ES CONNECTA A INTERNET, AMB QUINA FREQUÈNCIA FA LES ACTIVITATS SEGÜENTS?

Ara bé, per tal d'incorporar una mirada àmplia sobre la participació, l'enquesta pregunta per **altres activitats culturals** no sempre reconegudes com a tal (no incloses en el concepte de cultura legitimada, explicat al marc conceptual). El gràfic 3 permet incorporar una visió més diversa de la participació cultural on es troben activitats més esteses entre la població i d'altres que resten més acotades.

GRÀFIC 3. ACTIVITATS DE CULTURA NO LEGITIMADA.

P3. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS 6 MESOS HA DEDICAT PART DEL SEU TEMPS A ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS?

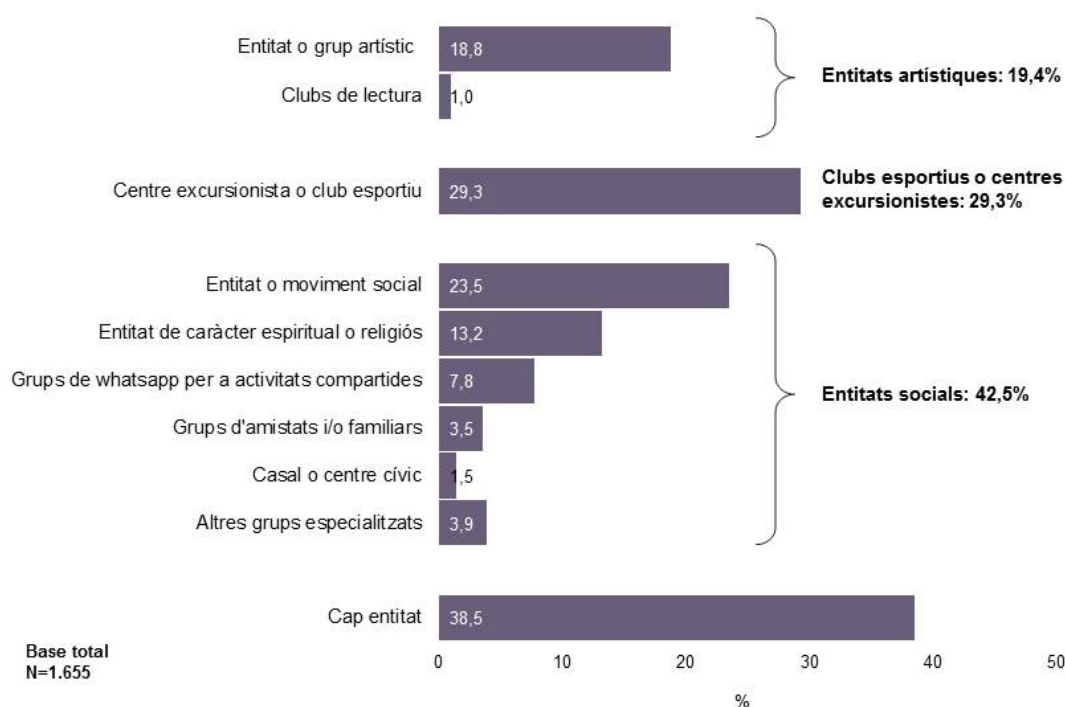

Pel que fa a aquest tipus d'activitats, una anàlisi més detallada permet conèixer-ne la intensitat de participació. En aquest sentit, el 58% de les persones enquestades duu a terme sovint 3 o més activitats del llistat. Només el 8% declara no exercir-ne cap amb una freqüència de "sovint".

Finalment, l'enquesta també permet copsar una altra dimensió del dret a participar en la vida cultural de la ciutat. Es tracta de la **participació en col·lectius o grups diversos**. El gràfic 4 il·lustra la diversitat que existeix en aquest sentit, però també que una part molt important de la població (38,5%) no participa en cap espai col·lectiu dels referenciats.

GRÀFIC 4. PARTICIPACIÓ EN ENTITATS O COL·LECTIUS DIVERSOS.

P14. ACTUALMENT VOSTÈ PARTICIPA EN ALGUNA DE LES ENTITATS O ELS GRUPS QUE ARA LI LLEGIRÉ, PER FER ACTIVITATS COMPARTIDES?

Idees clau

- La participació cultural a la ciutat és extensa i diversa, i no es limita a les activitats del que s'ha anomenat cultura legitimada, sinó que es desenvolupa també a través d'altres activitats no sempre reconegudes com a culturals.
- En la fotografia sobre la participació cultural, cal incorporar-hi la pràctica cultural, i no només l'accés, així com la pertinença a grups i col·lectius diversos i les activitats realitzades a través d'Internet.
- Tanmateix, les dades també evidencien que la participació cultural no està àmpliament generalitzada en tots els tipus d'activitats. Una part important de la població no participa en determinades activitats i pràctiques. Aquesta darrera idea apareix amb claredat quan s'analitza la intensitat de la participació.

Ara bé, tal com s'ha avançat, l'enquesta no només pretenia conèixer l'extensió, la diversitat i la intensitat de la participació, sinó també els seus factors condicionants i les possibles desigualtats existents. Per això, les properes pàgines analitzen en detall la participació a partir dels factors clau identificats explicats prèviament en el marc conceptual. Cal esmentar que les següents dades es refereixen a les activitats que la població desenvolupa **sovint**.

- **Participació cultural i barri (renda)**

Els resultats de l'enquesta evidencien que viure en un determinat barri condiciona pel que fa a l'existència de desigualtats en la participació cultural a Barcelona. Tal com s'ha explicat, l'enquesta vincula el barri a la renda, per tant aquest també és un element clau en l'explicació. Ara bé, segons el tipus d'activitat cultural, les desigualtats de base territorial poden ser més o menys marcades. D'una banda, aquestes desigualtats són evidents en l'**accés a activitats de cultura legitimada** i també, encara que en menor mesura, en la **pràctica** de determinades activitats (vegeu la taula 2).

TAULA 2. ACCÉS/ASSISTÈNCIA I PRÀCTICA D'ACTIVITATS CULTURALS. RESUM PER RFD.

P5. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS 6 MESOS HA FET ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS?

% Sovint o molt sovint	TOTAL	BARRIS		
		RFD BAIXA	RFD MITJANA	RFD ALTA
Accés o assistència	62,4	49,7	68,4	71,9
Llegir llibres	52,2	39,6	58,3	61,5
Anar al cinema	17,1	12,7	17,6	25,0
Visitar exposicions, museus	15,9	8,7	19,8	20,0
Anar a concerts	7,9	5,1	8,9	11,3
Anar al teatre	7,0	4,5	8,5	8,0
Altres activitats relacionades amb la literatura	6,6	5,4	8,0	5,1
Anar a espectacles de dansa	2,4	1,6	2,4	4,2
Pràctica	39,7	33,8	44,5	38,3
Escriure	13,7	12,7	14,9	12,3
Fer fotografia o creacions audiovisuals	13,8	10,3	16,9	12,5
Tocar instruments, cantar, fer música	11,3	8,0	13,2	12,5
Pintar, dibuixar, fer escultures	11,1	10,5	11,6	10,7
Ballar o fer dansa de qualsevol tipus	7,4	8,1	6,9	7,3
Participar en obres de teatre	1,5	1,1	2,0	0,9
N	1655	553	551	551

Aquestes desigualtats són encara més evidents quan analitzem la intensitat de la participació. Per exemple, mentre que en els barris de renda baixa el 50% de la població no accedeix a cap activitat de cultura legitimada, aquesta dada és de només el 28% en els barris de renda alta.

D'altra banda, tal com s'ha explicat, l'enquesta pregunta també **per activitats que moltes vegades no són legitimades com a culturals**. Les respostes recollides en la taula següent (número 3) evidencien l'existència de certes desigualtats territorials també en aquesta vessant de la participació cultural. Sobretot en les activitats més esteses entre la població. Però alhora és destacable que en d'altres activitats (força variades) la participació és pràcticament equitativa.

TAULA 3. ACTIVITATS DE CULTURA NO LEGITIMADA. RESUM PER RFD.

P3. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS 6 MESOS HA DEDICAT PART DEL SEU TEMPS A ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS?

% Sovint o molt sovint	TOTAL	BARRIS		
		RFD BAIXA	RFD MITJANA	RFD ALTA
Passejar per la ciutat	70,6	58,4	77,9	75,7
Anar a restaurants, bars, etc.	43,5	34,7	46,5	54,1
Passejar per la natura	43,4	43,4	42,8	45,0
Practicar esports o jocs en grup	41,5	31,1	47,2	47,4
Practicar activitats d'artesanía, fusteria, etc.	22,1	19,0	24,7	21,1
Anar a fires i mercats	21,4	20,6	21,8	22,0
Explicar contes o històries	18,5	17,7	20,1	15,4
Participar en actes tradicionals o populars col·lectius o altres activitats comunitàries	15,7	16,5	16,5	11,8
Anar a llocs de culte o religiosos, o fer alguna pràctica espiritual col·lectiva	11,8	11,4	11,4	13,4
Anar a discoteques, clubs, sales de ball, etc.	7,3	6,0	7,8	8,9
N	1655	553	551	551

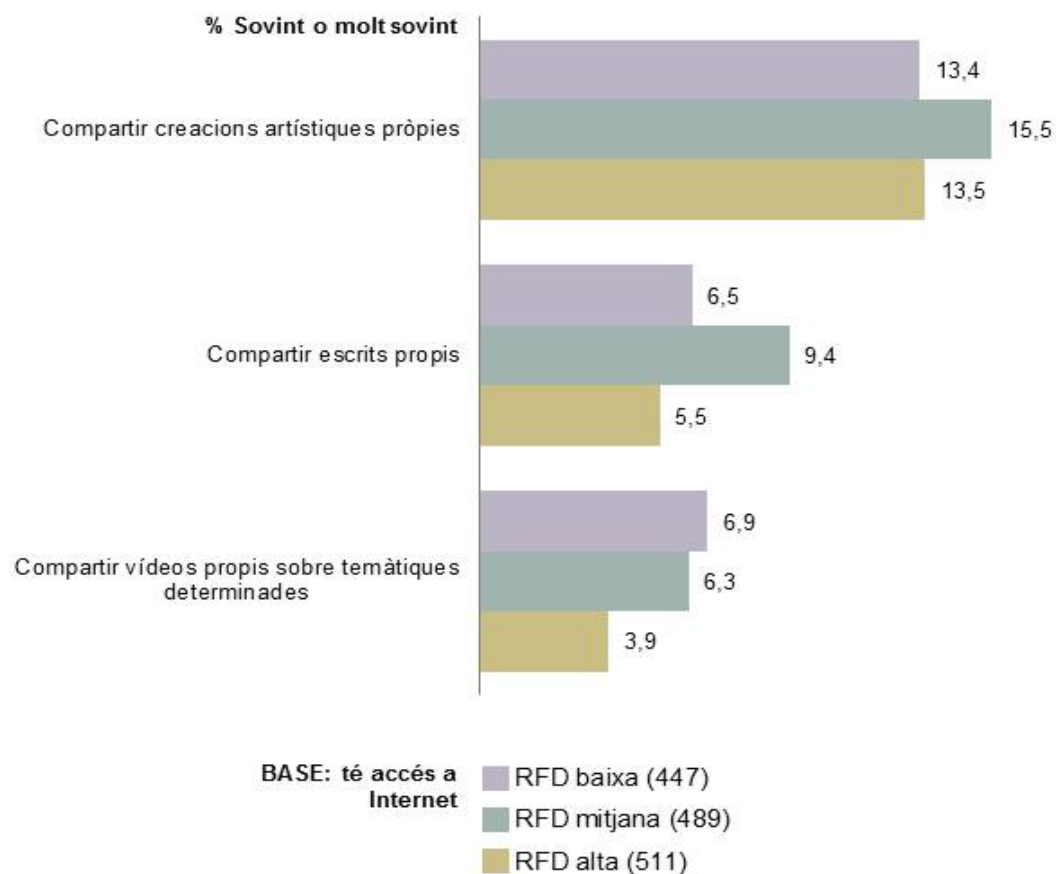
Una anàlisi detallada confirma que les desigualtats territorials són menors en aquesta vessant de la participació cultural, però això no implica que siguin inexistents. Mentre que en els barris de renda mitjana només el 3% de la població no participa en cap activitat cultural de les llistades en la taula anterior, aquest percentatge creix fins al 15% en els barris de renda baixa.

Pel que fa a la **participació cultural a través d'Internet** (almenys aquella que mesura l'enquesta), l'evidència recollida en el gràfic 5 indica que no existeixen

desigualtats territorials. Tot i així, cal considerar que els resultats indiquen una participació general molt poc estesa entre la població, com ja s'ha analitzat prèviament.

GRÀFIC 5. PARTICIPACIÓ CULTURAL A TRAVÉS D'INTERNET.

P21. QUAN ES CONNECTA A INTERNET, AMB QUINA FREQUÈNCIA FA LES ACTIVITATS SEGÜENTS?

D'altra banda, una altra dimensió de la participació cultural que aborda l'enquesta és la **participació en col·lectius o grups diversos**. La següent taula (número 4) il·lustra l'existència de certes desigualtats territorials, tot i que novament amb matisos importants.

TAULA 4. PARTICIPACIÓ EN ENTITATS O COL·LECTIUS DIVERSOS. RESUM PER RFD.

P14. ACTUALMENT VOSTÈ PARTICIPA EN ALGUNA DE LES ENTITATS O ELS GRUPS QUE ARA LI LLEGIRÉ, PER FER ACTIVITATS COMPARTIDES?

	TOTAL	BARRIS		
		RFD BAIXA	RFD MITJANA	RFD ALTA
Entitats artístiques	19,4	17,4	20,7	19,7
Entitat o grup artístic	18,8	16,8	20,2	19,0
Club de lectura	1,0	0,5	1,3	1,1
Entitats socials	42,5	39,1	44,7	43,4
Entitat o moviment social	23,5	18,6	26,5	25,0
Entitat de caràcter espiritual o religiós	13,2	16,1	10,7	14,2
Grups de whatsapp per a activitats compartides	7,8	9,0	6,9	7,7
Grup d'amistats i/o familiars	3,5	2,4	4,4	3,6
Casal o centre cívic	1,5	1,4	1,3	2,0
Altres grups especialitzats	3,9	3,1	4,9	2,7
Clubs esportius o centres excursionistes	29,3	23,3	32,4	33,4
Cap entitat o activitat compartida	38,5	45,3	34,4	36,0
N	1655	553	551	551

Així doncs, d'una banda existeixen espais de participació cultural col·lectiva força equitatius. Però també cal esmentar una dada clau que recull la taula: mentre que en els barris de renda mitjana el 34% de la població no participa en cap entitat o grup, aquesta dada creix fins al 45% en barris de renda baixa.

Finalment, també pel que fa a la participació cultural, l'enquesta incorpora un altre tema clau: les oportunitats de participació cultural que ofereix l'entorn familiar. Per això, s'hi fan una sèrie de preguntes sobre la **pràctica cultural de les mares i els pares** de les persones enquestades. És rellevant observar que les desigualtats amb base territorial també es reproduïen en aquestes pràctiques, tal com es pot observar en la taula 5.

TAULA 5. PRÀCTICA CULTURAL DE MARES I PARES. RESUM PER RFD.

P15/P16. EM PODRIA DIR SI LA SEVA MARE O EL SEU PARE PRACTICA O PRACTICAVA ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS?

MARE	TOTAL	BARRIS		
		RFD BAIXA	RFD MITJANA	RFD ALTA
Llegir o escriure	57,8	42,9	65,7	67,0
Ballar, participar en grups de dansa	22,8	21,7	23,8	22,1
Pintar, dibuixar, fer escultures o artesanía	21,5	17,2	23,0	26,7
Tocar instruments, cantar, fer música	14,9	13,7	14,0	20,1
Actuar o participar en obres de teatre	8,0	8,9	7,3	8,0
Fer fotografia artística, pel·lícules, curtmetratges o altres filmacions	4,2	3,6	4,4	4,9
N	1655	553	551	551

PARE	TOTAL	BARRIS		
		RFD BAIXA	RFD MITJANA	RFD ALTA
Llegir o escriure	56,3	42,0	63,3	66,6
Ballar, participar en grups de dansa	16,8	16,3	17,6	19,6
Pintar, dibuixar, fer escultures o artesanía	16,4	13,9	17,6	18,1
Tocar instruments, cantar, fer música	17,5	15,0	19,2	13,8
Actuar o participar en obres de teatre	7,3	9,6	14,2	13,6
Fer fotografia artística, pel·lícules, curtmetratges o altres filmacions	12,4	7,1	7,6	6,7
N	1655	553	551	551

En definitiva, les dades analitzades en el conjunt d'aquest bloc de l'enquesta indiquen la importància del codi postal pel que fa al dret a participar en la vida cultural de la ciutat. S'hi observen diferències molt marcades que s'associen al barri de residència. A més, és rellevant observar que la participació és força equitativa entre els barris de renda mitja i alta. I que les principals diferències es produeixen entre aquests dos tipus de barris i els de renda baixa. Aquestes desigualtats són evidents, i més quan s'analitza la intensitat de la participació, és a dir, les persones que participen en més activitats i més diverses.

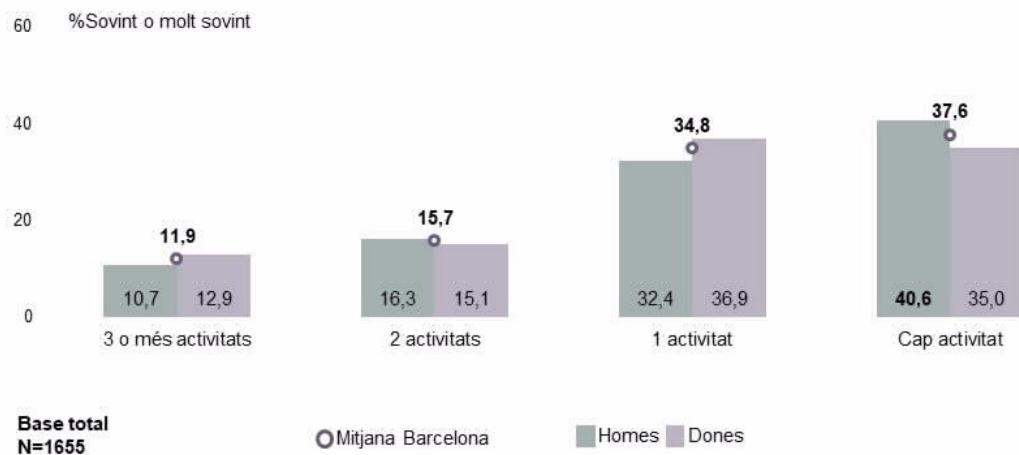
• Participació cultural i dimensió de gènere

Una lectura de conjunt de les dades de participació presentades per sexe evidenciarien una certa equitat entre homes i dones. Això és vàlid tant en les **activitats de cultura legitimada** (anar al teatre, concerts, etc.: vegeu la taula 2 per al detall d'aquestes activitats) com en **d'altres que no s'han considerat com a tal** (comunitàries, populars, religioses, a l'espai públic: vegeu la taula 3 per al detall d'aquestes

activitats). També s'observa, en termes generals, equitat en la **participació en entitats i col·lectius diversos**. Així ho indiquen els gràfics 6 (dades d'intensitat en l'accés/assistència) i 7 (dades de participació col·lectiva).

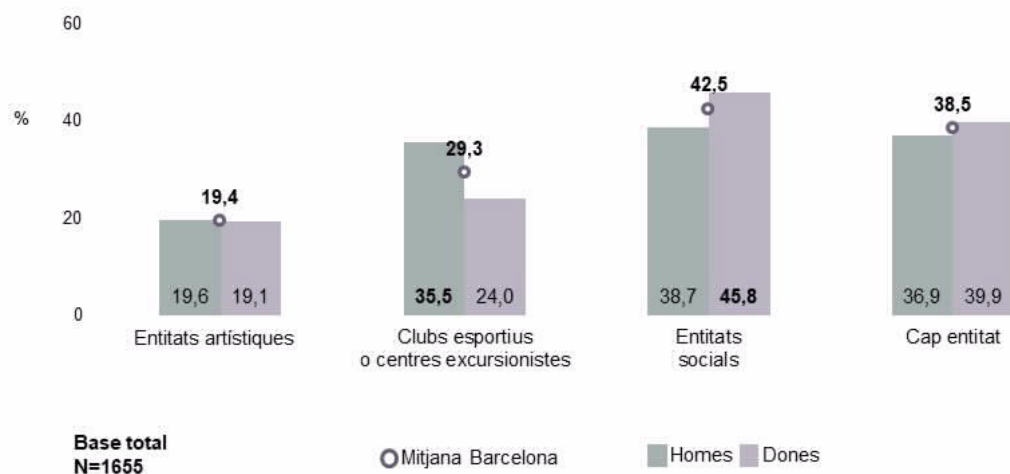
GRÀFIC 6. ACCÉS/ASSISTÈNCIA A ACTIVITATS CULTURALS. RESUM PER SEXE.

P5. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS 6 MESOS HA FET ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS? (Taula 2)

GRÀFIC 7. PARTICIPACIÓ EN ENTITATS O COL·LECTIUS DIVERSOS. RESUM SEGONS SEXE.

P14. ACTUALMENT VOSTÈ PARTICIPA EN ALGUNA DE LES ENTITATS O ELS GRUPS QUE ARA LI LLEGIRÉ, PER FER ACTIVITATS COMPARTIDES?

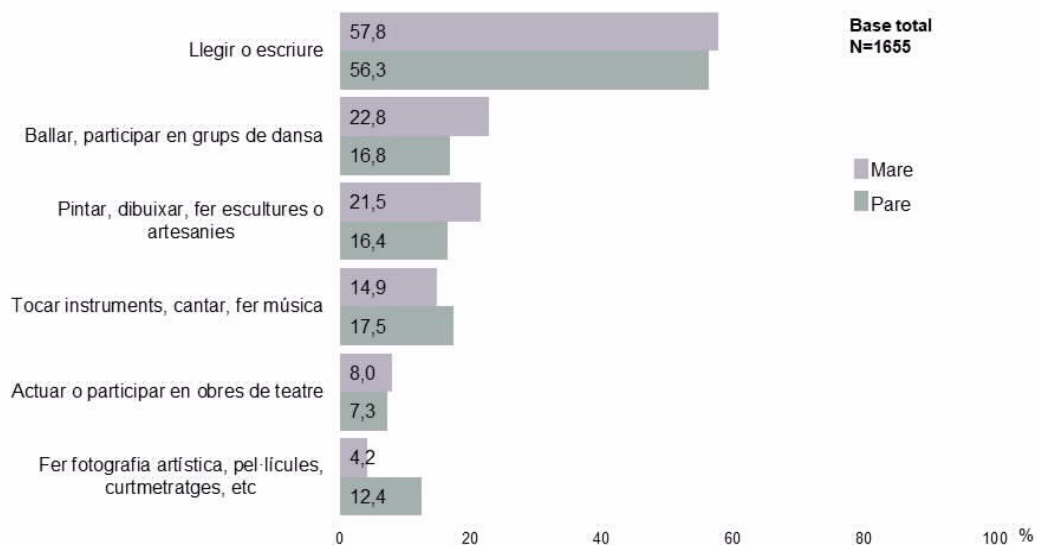
Ara bé, aquesta mirada general que ofereix una imatge d'equitat de gènere en la participació, s'ha de complementar amb una anàlisi detallada que permet identificar

diferències en la participació, en part explicades pel sistema sexe/gènere. D'una banda, tal com indica la taula anterior, les dones participen més que els homes en entitats, col·lectius i moviments de caràcter social, mentre que els homes ho fan més en clubs esportius o centres excursionistes. D'altra banda, les dones participen parcialment més en activitats artístiques, mentre que els homes ho fan més en altres activitats, com ara les esportives, els jocs col·lectius o passejar per la ciutat i la natura. Així doncs, la imatge general d'equitat es veu matisada per existència de possibles desigualtats derivades dels patrons socialment construïts respecte als gèneres.

També pel que fa a la dimensió de gènere, l'enquesta preveu una sèrie de preguntes sobre la **pràctica cultural de mares i pares** de les persones enquestades. Analitzant els resultats, no s'observen desigualtats globals entre pares i mares pel que fa a la participació cultural, però sí diferències en el tipus de pràctiques (gràfic 8), novament vinculades a la construcció social de rols i processos de distinció. Així doncs, pràctiques vinculades al ball i la dansa, així com a la pintura o l'artesanía, són més habituals entre les mares, mentre que aquelles vinculades al món audiovisual són més practicades pels pares.

GRÀFIC 8. PRÀCTICA CULTURAL DE MARES I PARES.

P15/P16. EM PODRIA DIR SI LA SEVA MARE O EL SEU PARE PRACTICA O PRACTICAVA ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS?

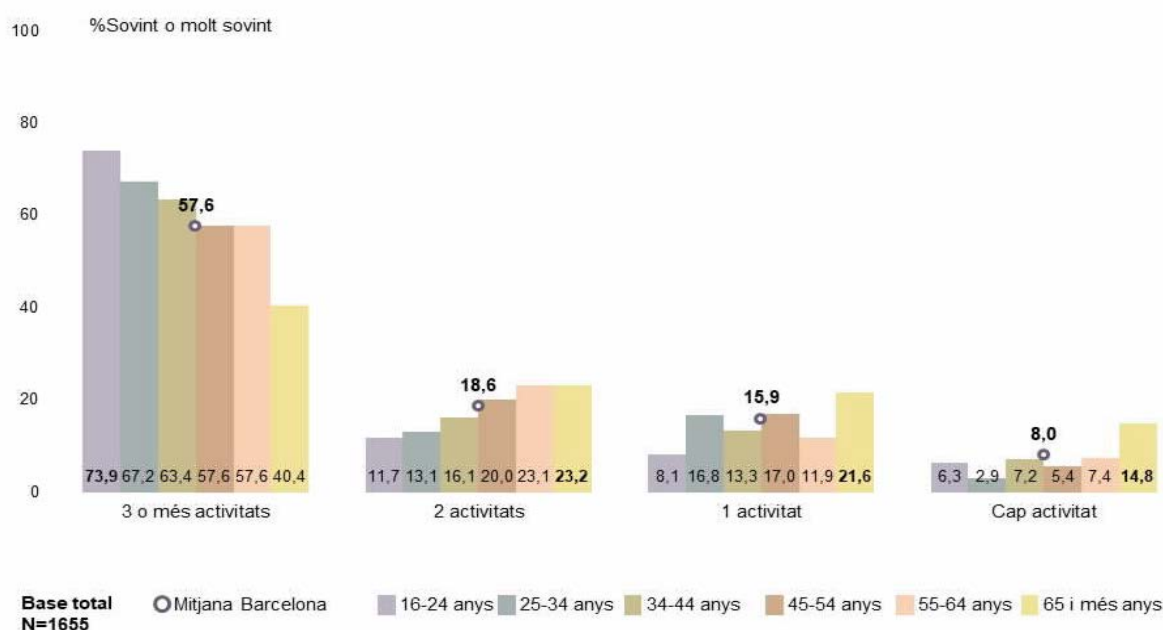

- **Participació cultural i edat**

L'edat és també un factor que explica determinades diferències en la participació cultural. Són aquestes diferències resultat de desigualtats vinculades a les construccions socials sobre l'edat? Es tracta d'un debat obert al qual aquesta enquesta pot contribuir. D'una banda, l'anàlisi de la participació en **activitats culturals no sempre reconegudes com a tal** indica diferències importants entre edats. S'hi detecta una menor participació de les persones grans, sobretot quan s'analitza la intensitat d'aquesta participació, com en el gràfic 9.

GRÀFIC 9. ACTIVITATS DE CULTURA NO LEGITIMADA. RESUM PER EDAT.

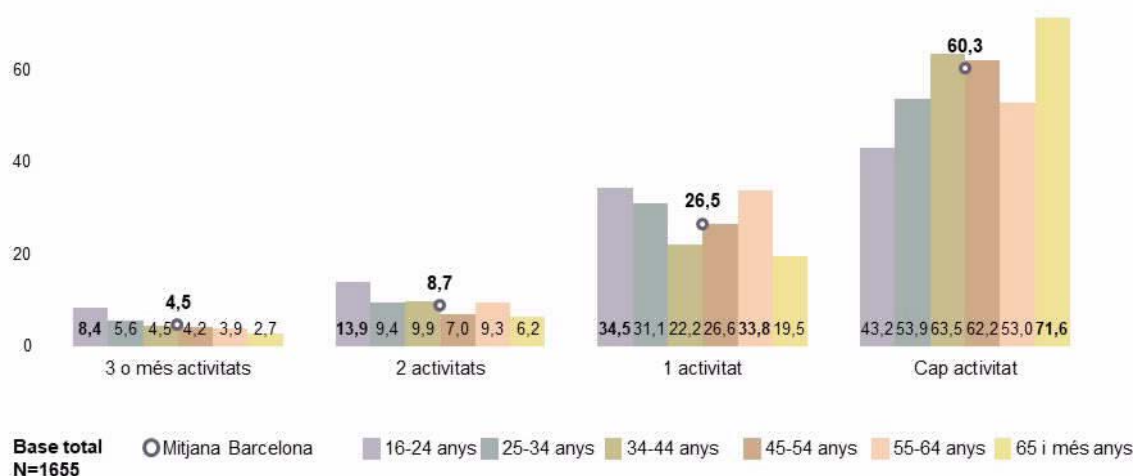
P3. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS 6 MESOS HA DEDICAT PART DEL SEU TEMPS A ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS? (Taula 3)

D'altra banda, també s'observa una participació menor de les persones grans en la **pràctica d'activitats culturals** (ballar, escriure o pintar, entre d'altres: vegeu la taula 2 per al detall). Així ho evidencien les dades d'intensitat en la pràctica presentades en el gràfic 10.

GRÀFIC 10. PRÀCTICA D'ACTIVITATS CULTURALS. RESUM PER EDAT.

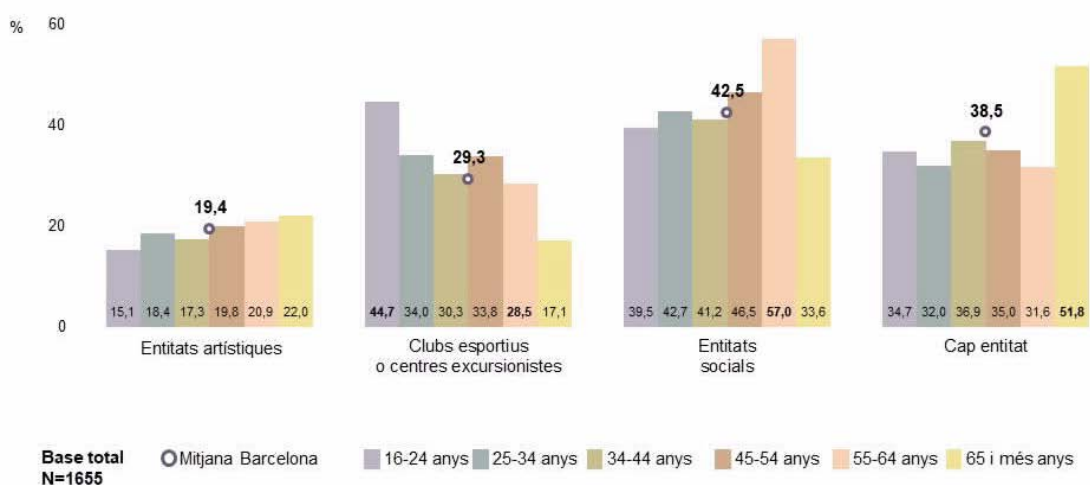
P5. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS 6 MESOS HA FET ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS? (Taula 2)

La participació també és força menor entre les persones grans quan es refereix a **formar part de col·lectius i entitats**: més de la meitat de les persones grans de Barcelona no participa en cap entitat o col·lectiu (vegeu el gràfic 11).

GRÀFIC 11. PARTICIPACIÓ EN ENTITATS O COL·LECTIUS DIVERSOS. RESUM PER EDAT.

P14. ACTUALMENT VOSTÈ PARTICIPA EN ALGUNA DE LES ENTITATS O ELS GRUPS QUE ARA LI LLEGIRÉ, PER FER ACTIVITATS COMPARTIDES?

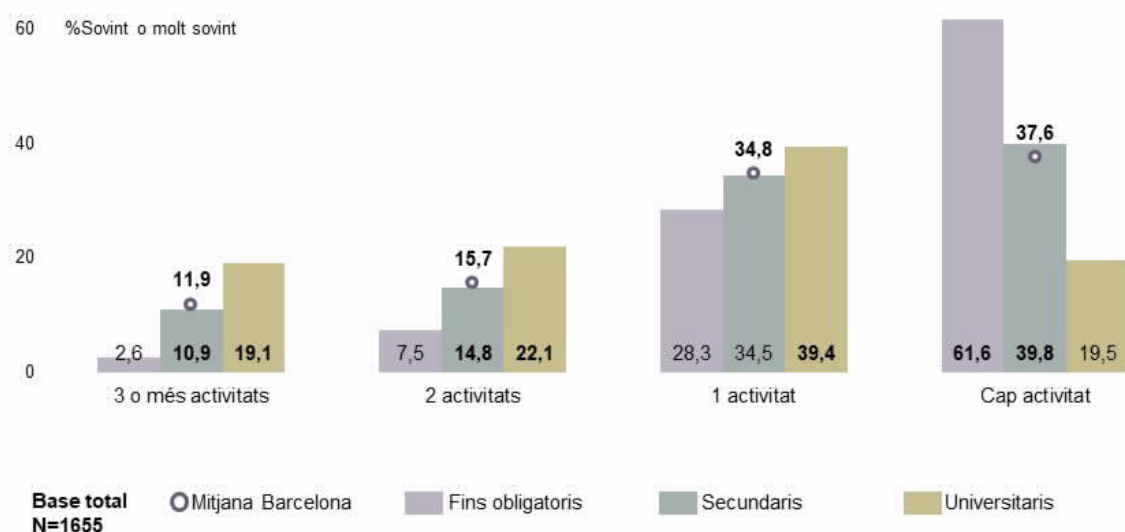
Així doncs, en la majoria de les dimensions de la participació cultural, les persones grans presenten sistemàticament una menor participació. El 71% de les persones grans no duu a terme cap activitat de pràctica cultural, el 52% no participa en cap entitat o grup, i el 14% no realitza cap activitat de cultura no legitimada. En tots els casos, dades sensiblement diferents a la resta de les persones d'altres edats. És per això que, tot i reconeixent que les persones evidentment es diferencien per l'edat, l'enquesta adverteix que les diferències associades a l'edat es poden transformar en desigualtats.

• Participació cultural i nivell d'estudis

El grau d'estudis formals assolit per les persones condiciona la participació en la vida cultural de la ciutat. Tot i així, determinades activitats i pràctiques són més equitatives que d'altres. Les desigualtats es produeixen clarament en l'**accés a activitats de cultura legitimada** (gràfic 12), així com en la **participació en entitats i grups** diversos (gràfic 13).

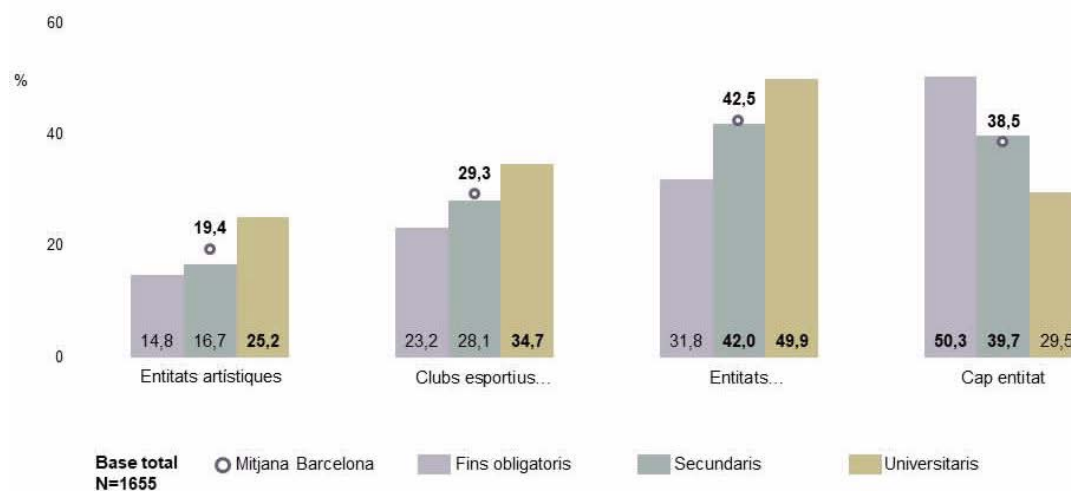
GRÀFIC 12. ACCÉS/ASSISTÈNCIA A ACTIVITATS CULTURALS. RESUM PER NIVELL D'ESTUDIS.

P15. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS 6 MESOS HA FET ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS? (Taula 2)

GRÀFIC 13. PARTICIPACIÓ EN ENTITATS O COL·LECTIUS DIVERSOS. RESUM PER NIVELL D'ESTUDIS.

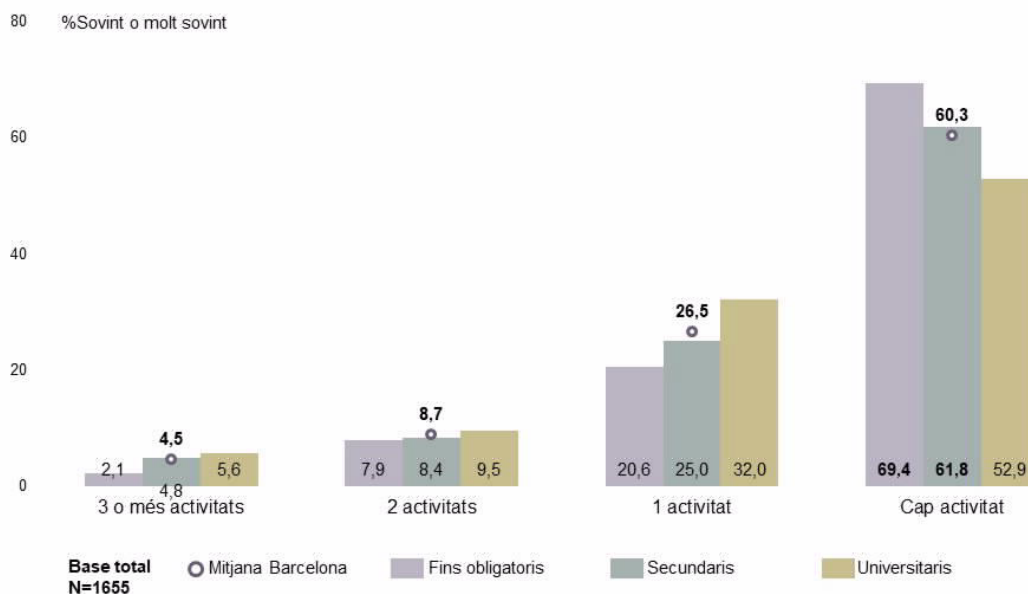
P14. ACTUALMENT VOSTÈ PARTICIPA EN ALGUNA DE LES ENTITATS O ELS GRUPS QUE ARA LI LLEGIRÉ, PER FER ACTIVITATS COMPARTIDES?

La **pràctica cultural** també està condicionada pel nivell d'estudis (gràfic 14), però en part resulta més equitativa que l'accés. Ara bé, cal tenir present que aquestes pràctiques es limiten al 40% de la població, mentre que el 60% no duu a terme cap d'aquestes activitats.

GRÀFIC 14. PRÀCTICA D'ACTIVITATS CULTURALS. RESUM PER NIVELL D'ESTUDIS.

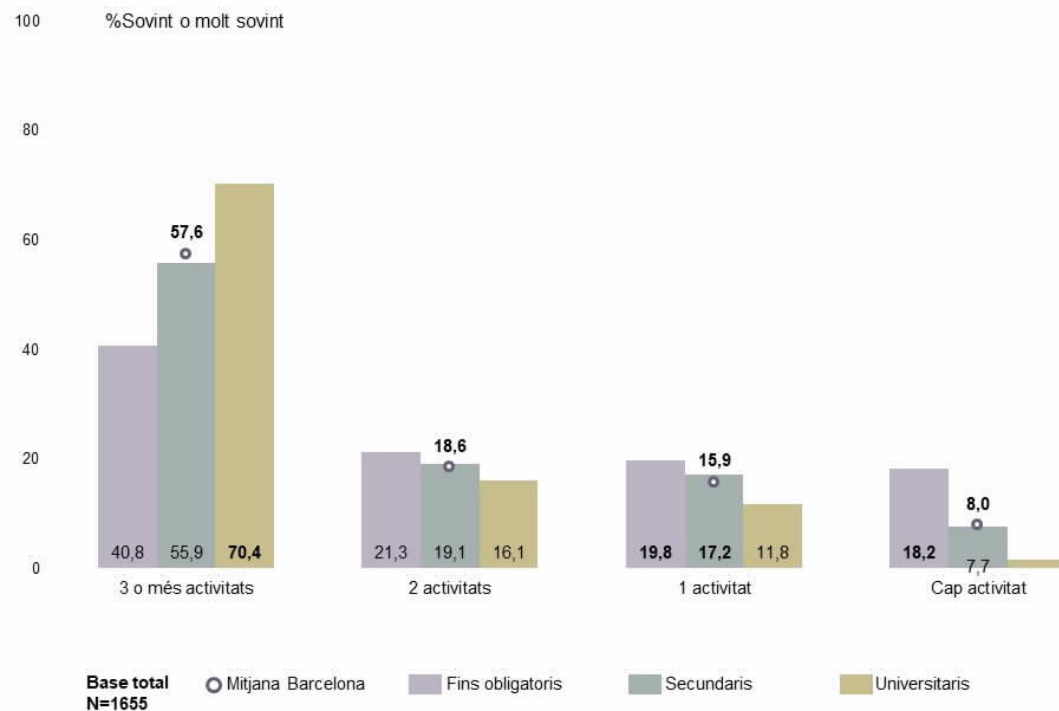
P5. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS 6 MESOS HA FET ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS? (Taula 2)

Les desigualtats pel que fa al nivell d'estudis també es reproduïxen en la participació en **activitats culturals no sempre considerades com a tal**, sobretot quan es mesura la intensitat de la participació (gràfic 15). Però cal advertir que quan es pregunta a les persones per les activitats preferides en el temps lliure (pregunta oberta), aquestes desigualtats es redueixen. Activitats com passejar per la ciutat o la natura, fer esport, dedicar-se a pràctiques digitals o compartir temps amb amistats o familiars són força més equitatives.

GRÀFIC 15. ACTIVITATS DE CULTURA NO LEGITIMADA. RESUM PER NIVELL D'ESTUDIS.

P3. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS 6 MESOS HA DEDICAT PART DEL SEU TEMPS A ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS? (Taula 3)

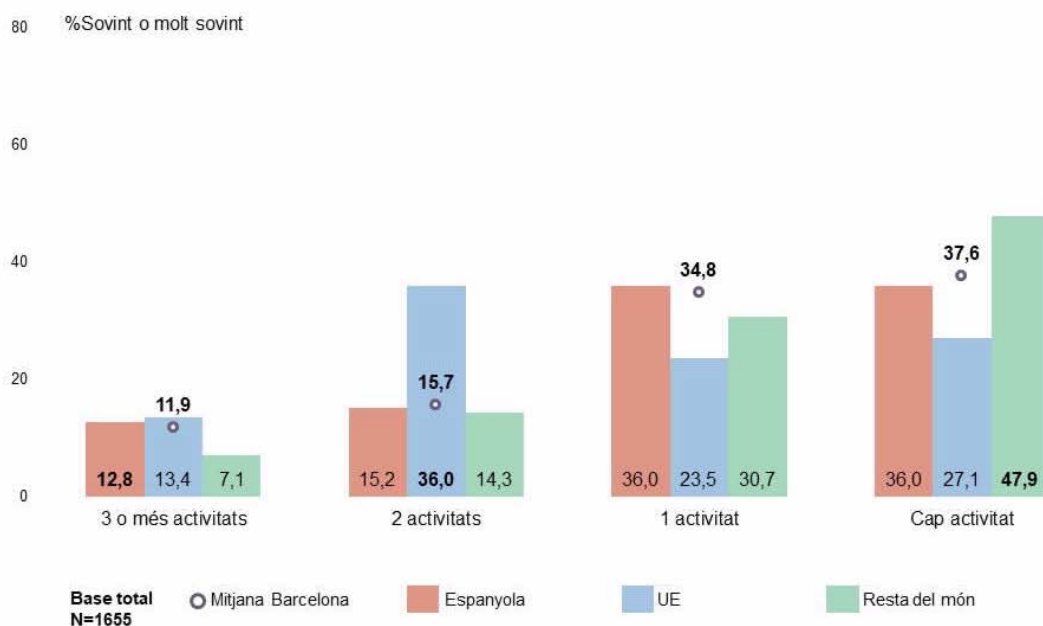
• Participació cultural i origen

Una de les aportacions més rellevants de l'enquesta és l'anàlisi de la participació cultural tenint en compte la nacionalitat de les persones que viuen a Barcelona. Aquesta participació és desigual segons l'origen, però no en tots els tipus d'activitats. Pel que fa a l'**accés a activitats de cultura legitimada**, les persones amb origen a

la resta de la Unió Europea (excepte Espanya) hi participen més i més intensament (vegeu el gràfic 16).

GRÀFIC 16. ACCÉS/ASSISTÈNCIA A ACTIVITATS CULTURALS. RESUM PER ORIGEN.

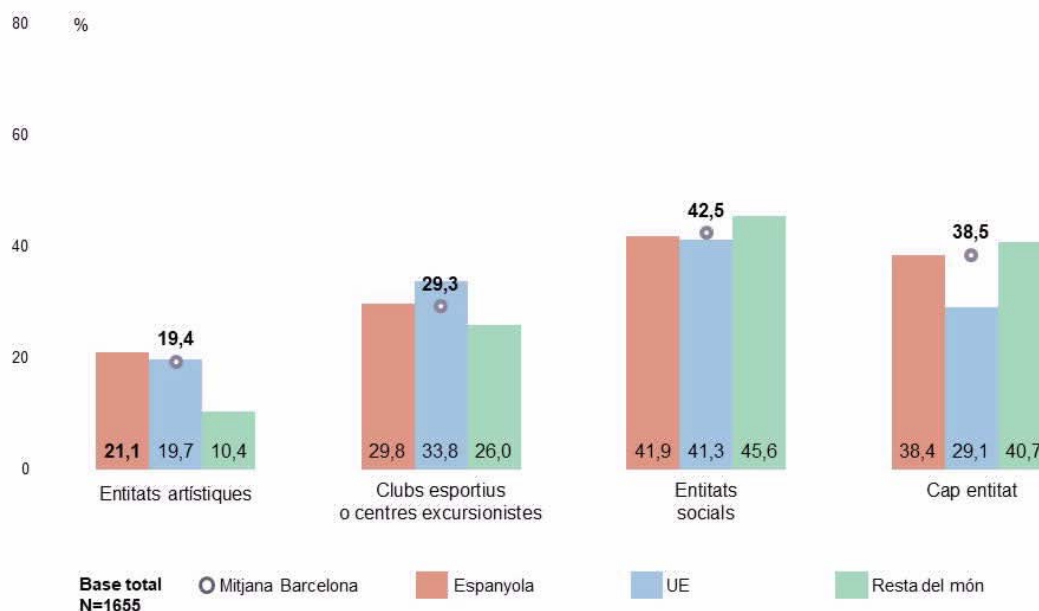
P15. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS 6 MESOS HA FET ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS? (Taula 2)

Ara bé, la situació de desigualtat que experimenten sobretot les persones d'origen extracomunitari canvia quan s'amplia el tipus de participació cultural que es mesura. D'una banda, la **pràctica cultural** (a diferència de l'accés) és més equitativa si tenim en compte l'origen, encara que el total de persones participants no arriba al 40% de la població. D'altra banda, la participació en **altres activitats culturals** (més enllà de la cultura legitimada) també és més equitativa en termes d'origen de la població. Finalment, la participació en entitats i grups diversos presenta desigualtats, però sobretot en organitzacions de caràcter artístic, i no en les esportives o socials (vegeu el gràfic 17).

GRÀFIC 17. PARTICIPACIÓ EN ENTITATS O COL·LECTIUS DIVERSOS. RESUM PER ORIGEN.

P14. ACTUALMENT VOSTÈ PARTICIPA EN ALGUNA DE LES ENTITATS O ELS GRUPS QUE ARA LI LLEGIRÉ, PER FER ACTIVITATS COMPARTIDES?

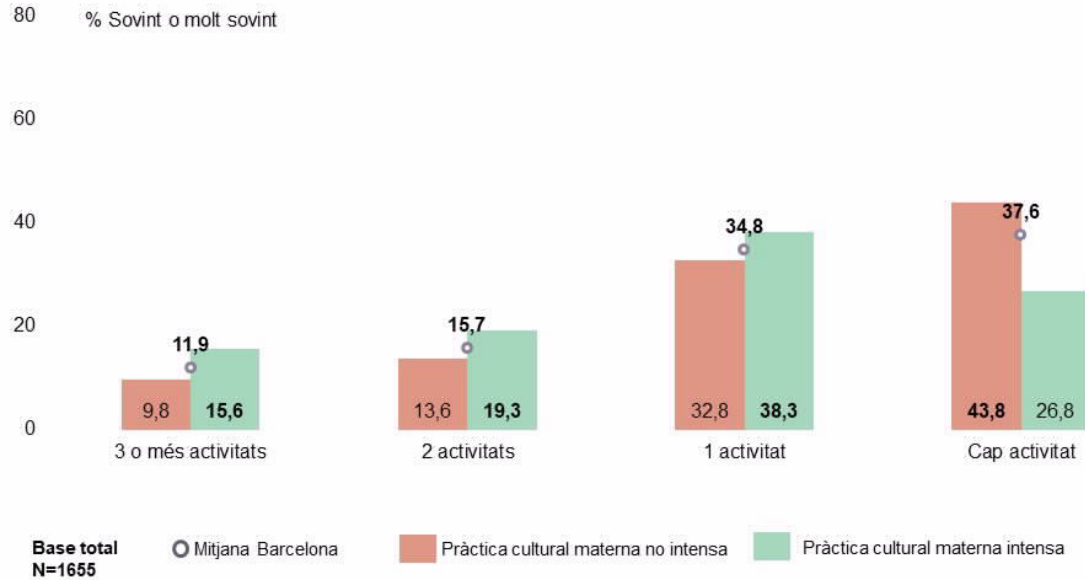
• Participació cultural i pràctica cultural materna

Tal com s'ha explicat prèviament, un tema clau de l'enquesta eren les oportunitats de participació cultural que ofereix l'entorn familiar. Amb les respostes a les preguntes sobre la pràctica cultural de les mares s'ha construït una variable combinada sobre la pràctica cultural materna. La pràctica cultural materna "intensa" fa referència a les mares de persones enquestades que practiquen (o havien practicat) 2 o més activitats culturals (vegeu la taula 5 per al llistat d'activitats).

Aquesta variable explica també determinades desigualtats en la participació cultural, sobretot en l'**accés**, però també en la **pràctica** d'activitats de cultura legitimada. Els gràfics 18 i 19 evidencien aquestes desigualtats, en concret quan s'analitza la intensitat de la participació.

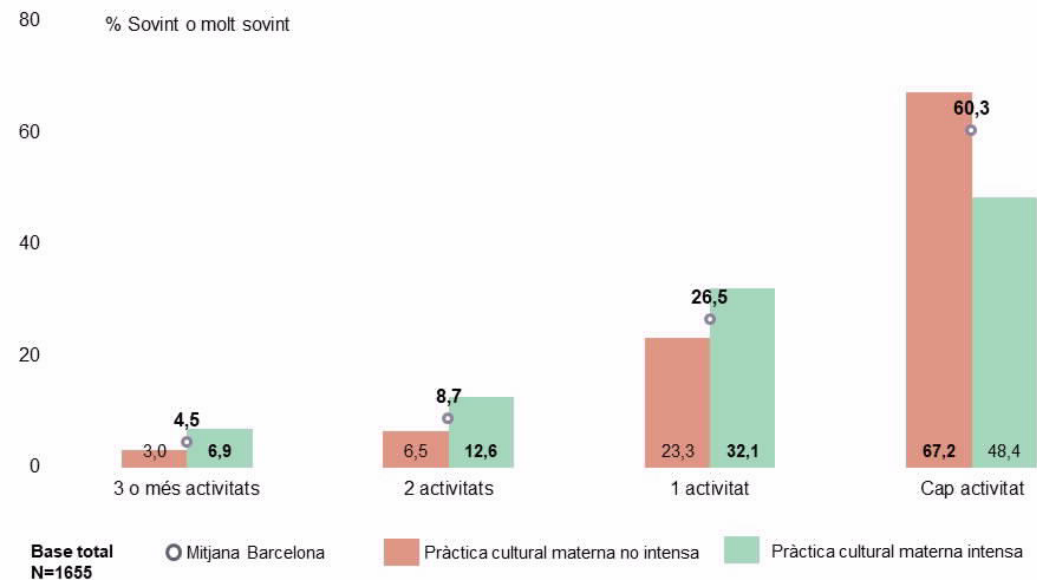
GRÀFIC 18. ACCÉS/ASSISTÈNCIA A ACTIVITATS CULTURALS. RESUM SEGONS PRÀCTICA CULTURAL MATERNA.

P15. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS 6 MESOS HA FET ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS? (Taula 2)

GRÀFIC 19. PRÀCTICA D'ACTIVITATS CULTURALS. RESUM SEGONS PRÀCTICA CULTURAL MATERNA.

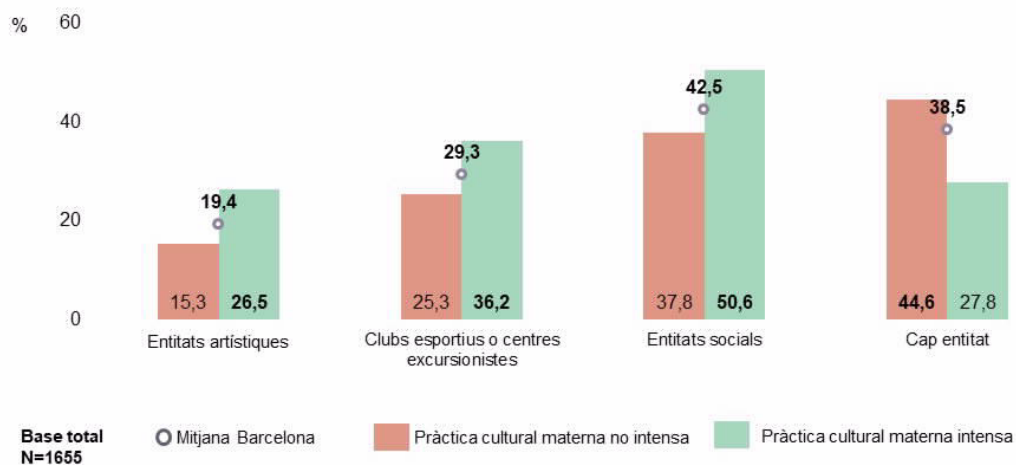
P5. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS 6 MESOS HA FET ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS? (Taula 2)

També les persones amb pràctica cultural materna intensa participen més en tot tipus d'entitats o col·lectius (vegeu el gràfic 20). Finalment, pel que fa a la participació en **activitats culturals no sempre reconegudes com a tal** (vegeu el gràfic 21), s'hi evidencia una major equitat, però encara amb diferències importants. Tot plegat indica que les famílies són un espai de reproducció de les oportunitats (o de la seva mancança) per a l'exercici efectiu del dret a participar en la vida cultural de la ciutat.

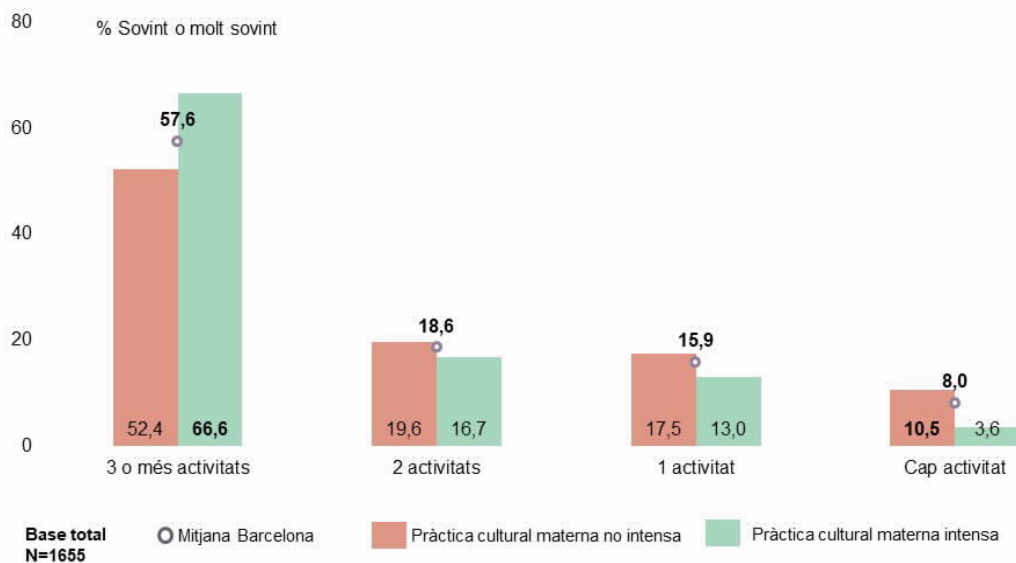
GRÀFIC 20. PARTICIPACIÓ EN ENTITATS O COL·LECTIUS DIVERSOS. RESUM SEGONS PRÀCTICA CULTURAL MATERNA.

P14. ACTUALMENT VOSTÈ PARTICIPA EN ALGUNA DE LES ENTITATS O ELS GRUPS QUE ARA LI LLEGIRÉ, PER FER ACTIVITATS COMPARTIDES?

GRÀFIC 21. ACTIVITATS DE CULTURA NO LEGITIMADA. RESUM SEGONS PRÀCTICA CULTURAL MATERNA.

P3. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS 6 MESOS HA DEDICAT PART DEL SEU TEMPS A ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS? (Taula 3)

Idees clau

- Existeixen desigualtats, i no només diferències, en el dret a participar en la vida cultural de la ciutat.
- Aquestes desigualtats són sobretot evidents pel que fa a la participació en les activitats de cultura legitimada, particularment a l'accés, però també pel que fa a la pràctica i la participació en entitats i col·lectius.
- La participació en activitats culturals no sempre reconegudes com a tal és més equitativa, però també està marcada per determinades desigualtats.
- Com s'expliquen les desigualtats en la participació cultural? Cal tenir present diferents factors o elements que poden condicionar-la. Tots els factors analitzats són rellevants, però alguns més que d'altres.
- Entre els factors més rellevants es troba el territori (barri amb renda). La participació és força equitativa entre els barris de renda mitjana i alta, mentre que les principals diferències es produeixen entre aquests dos tipus de barris i els de renda baixa. Per al dret a participar en la vida cultural de la ciutat, el codi postal importa, i molt.
- Un altre factor clau que explica desigualtats en la participació cultural és la pràctica cultural materna. Per a aquest dret, l'entorn familiar també és molt important.
- El nivell d'estudis i l'origen de les persones també són elements que ajuden a explicar les desigualtats en la participació cultural.
- De manera més específica, l'edat i la dimensió de gènere són diferències que poden explicar desigualtats.

3.2.2 Necessitats

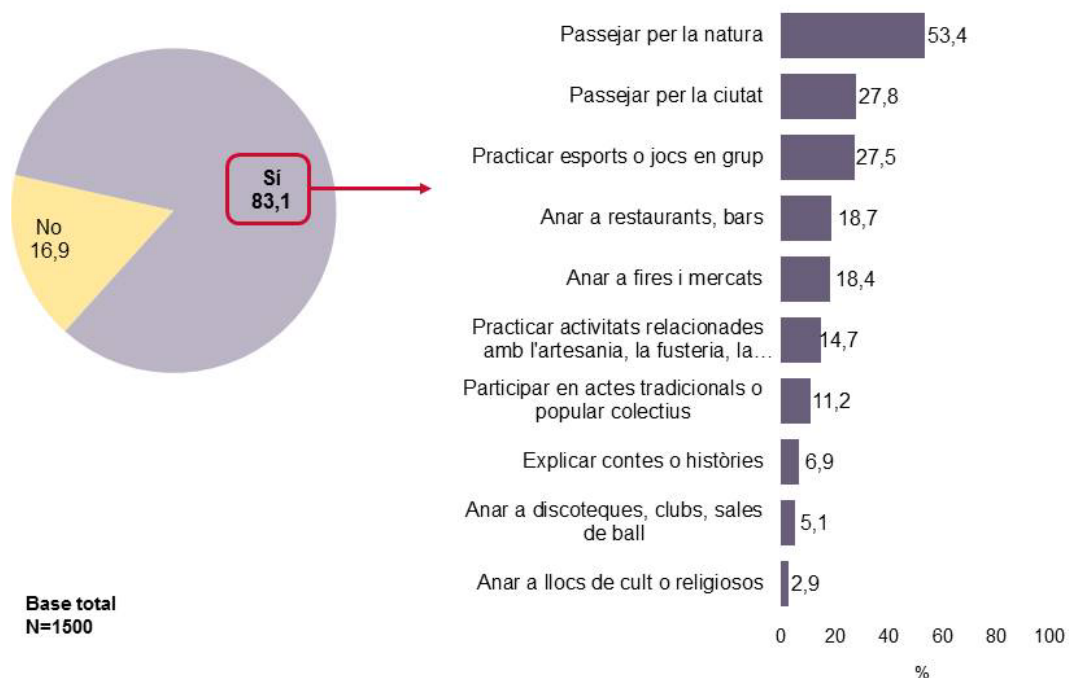
En aquest bloc s'analitzen les necessitats que la població manifesta en relació amb l'accés, la pràctica i la formació en expressions artístiques i culturals. També s'aborden les percepcions de les persones en relació amb la seva participació en la vida cultural de la ciutat. Finalment, es fa referència als factors que n'afavoririen o limitarien la participació.

Tal com s'ha avançat en el marc conceptual, l'enquesta aborda el tema de les necessitats culturals de la població: un aspecte inèdit en moltes enquestes de participació cultural, també en el cas de Barcelona. Atesa la complexitat d'abordar el

tema, es va optar per seguir la recomanació de determinats estudis internacionals i preguntar per la voluntat de les persones de dedicar temps (o més temps) a les diferents formes de participació cultural. El gràfic 22 presenta els resultats de les necessitats pel que fa a la participació en **activitats no sempre reconegudes com a cultura legitimada**. L'anàlisi dels resultats evidencia l'existència de necessitats culturals a Barcelona. El 83% de les persones enquestades voldria dedicar temps (o més temps) a participar en alguna d'aquestes activitats.

GRÀFIC 22. TEMPS PER FER ACTIVITATS DE CULTURA NO LEGITIMADA.

P4. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS? (Taula 3)

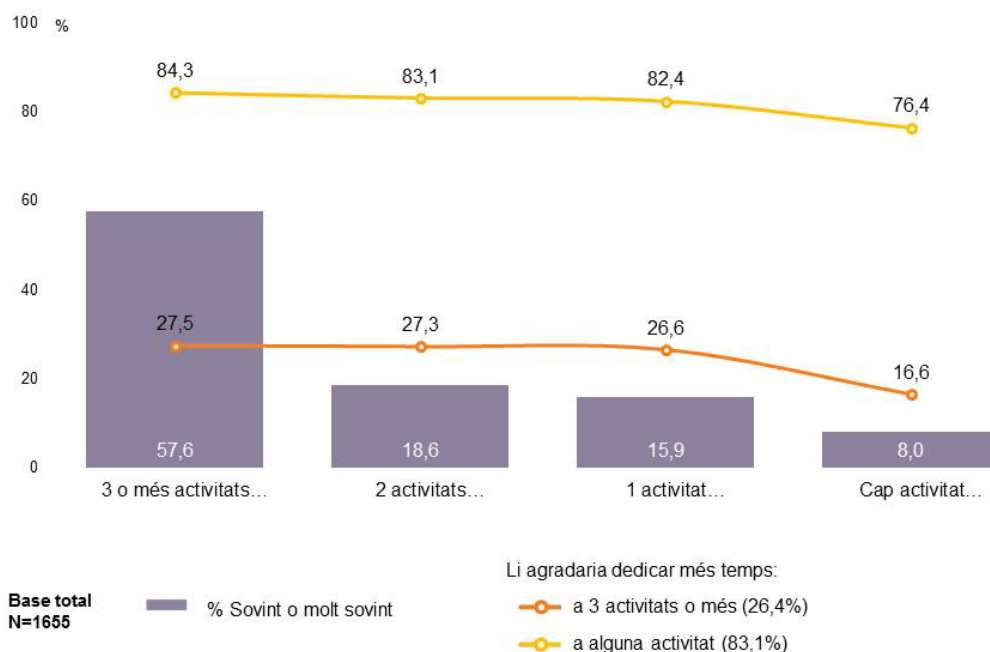

Aprofundint en l'anàlisi de les necessitats, el gràfic 23 presenta els resultats combinats de dues preguntes de l'enquesta: *a)* la dedicació real de temps a les **activitats de cultura no legitimada** i *b)* la voluntat de fer aquestes activitats (o fer-les més sovint).

GRÀFIC 23. ACTIVITATS DE CULTURA NO LEGITIMADA.

P3. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS 6 MESOS HA DEDICAT PART DEL SEU TEMPS A ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS?

P4. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS? (Taula 3)

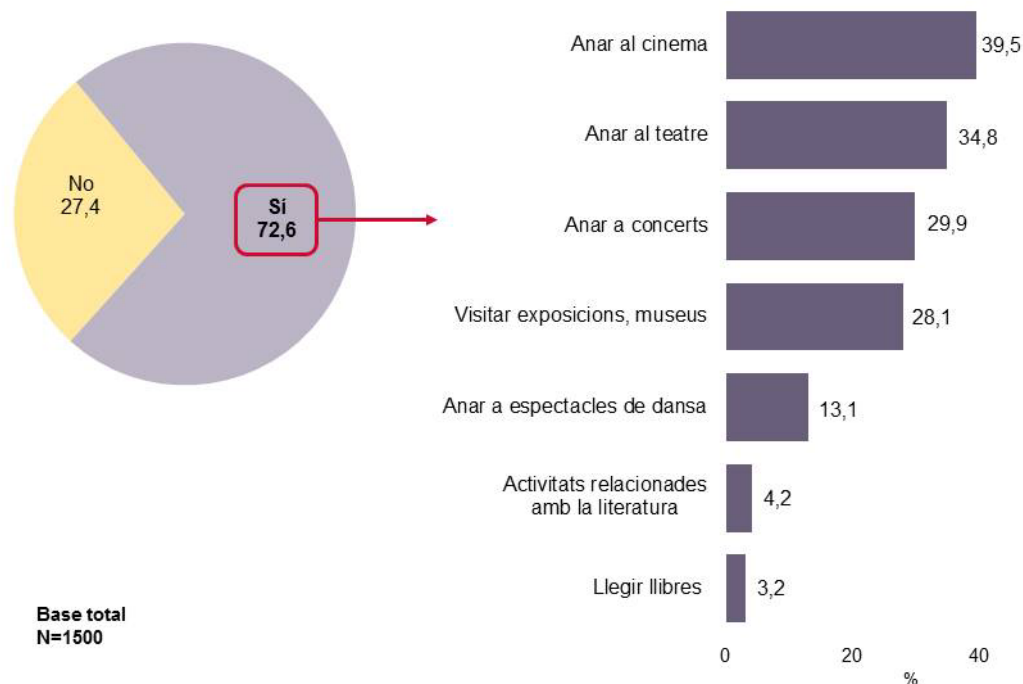

L'anàlisi confirma la importància de copsar les necessitats culturals. Una dada rellevant és que aquestes necessitats són transversals, és a dir, tant les persones que no realitzen activitats com les que sí que en fan voldrien dedicar (més) temps a la participació cultural.

D'altra banda, també es detecten importants necessitats pel que fa a l'**accés a activitats de cultura legitimada**, com es pot observar en el gràfic 24. Podem afirmar que les necessitats culturals en aquest sentit també són àmplies, ja que el 72% de les persones voldria dedicar (més) temps a aquesta dimensió de la participació cultural.

GRÀFIC 24. TEMPS PER A ACCÉS/ASSISTÈNCIA A ACTIVITATS DE CULTURA LEGITIMADA.

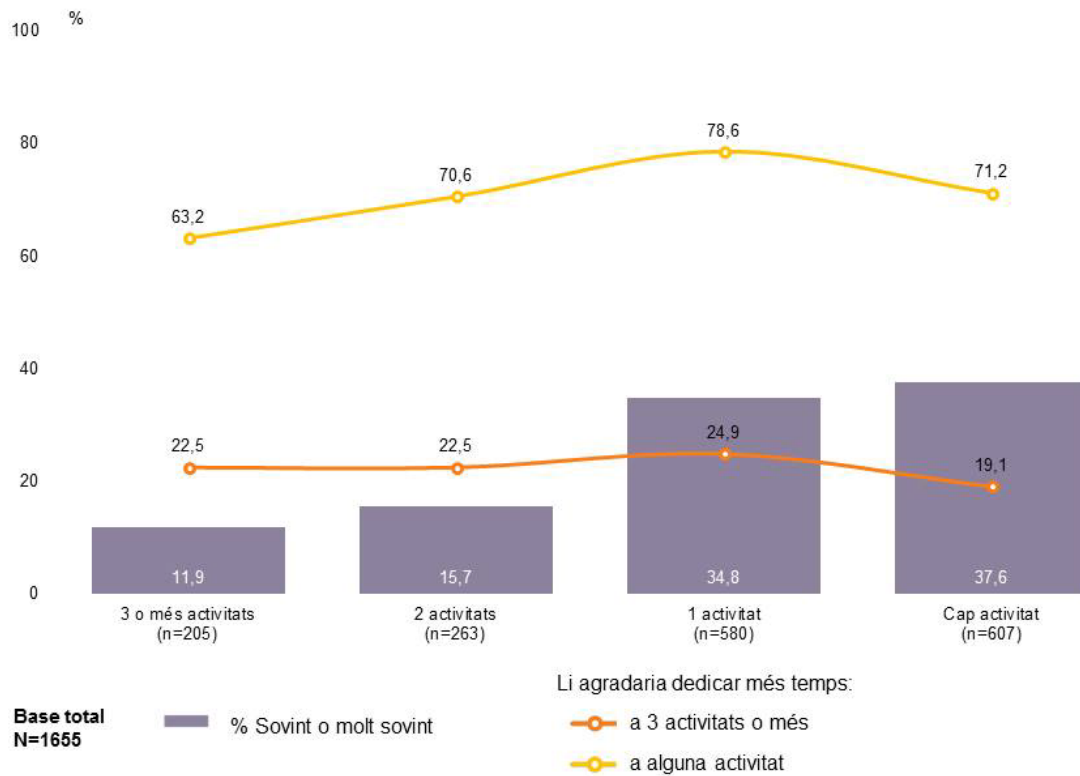
P6. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS? (Taula 2)

En aquest sentit, és fonamental preguntar-se per la relació entre participació i necessitats culturals. El gràfic 25 permet analitzar aquest tema combinant dues preguntes relacionades amb l'**accés a activitats de cultura legitimada**. És força rellevant assenyalar que les persones que menys activitats practiquen són les que mostren més voluntat de participar-hi.

GRÀFIC 25. ACCÉS/ASSISTÈNCIA A ACTIVITATS DE CULTURA LEGITIMADA.

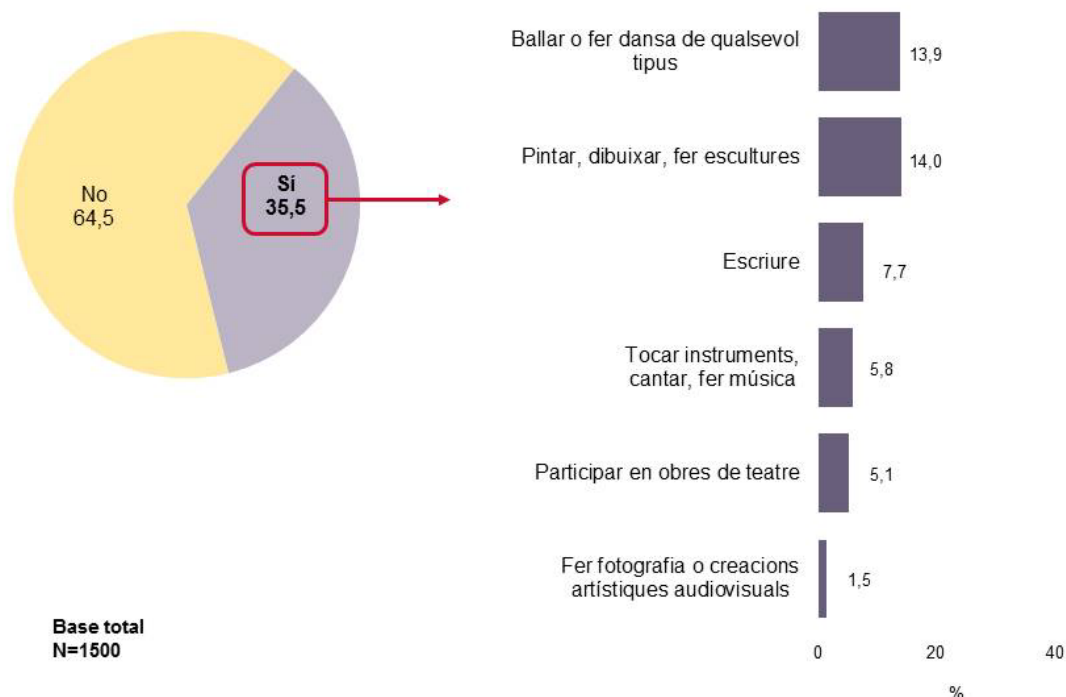
P5. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS 6 MESOS HA FET ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS? P6. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS? (Taula 2)

Finalment, pel que fa a la dimensió de la participació cultural que s'ha anomenat **activitats de pràctica**, l'anàlisi també evidencia l'existència de necessitats, però amb característiques diferents (vegeu el gràfic 26).

GRÀFIC 26. TEMPS PER A LA PRÀCTICA D'ACTIVITATS DE CULTURA LEGITIMADA.

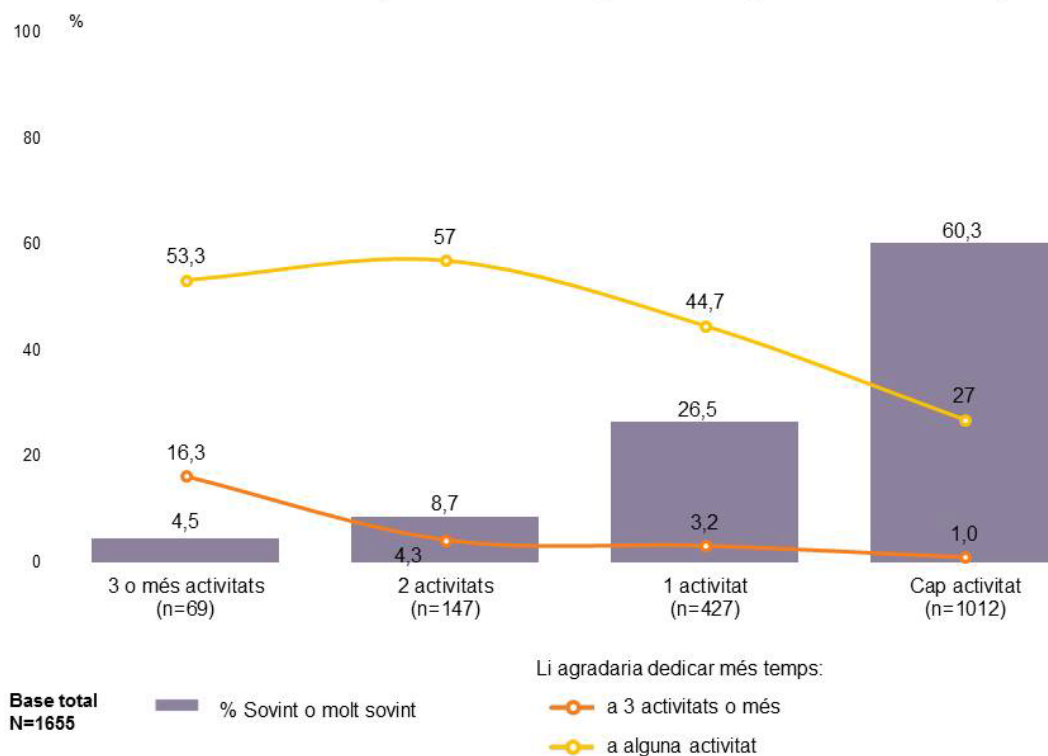
P6. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS? (Taula 2)

El 35% de les persones enquestades voldria dedicar temps (o més temps) a **practicar** alguna de les activitats assenyalades. Aquesta dada és menor si es compara amb les dues dimensions de la participació analitzades prèviament. Tot i així, continua essent rellevant. Ara bé, en el cas de les activitats de pràctica cultural, són les persones que més participen les que semblen tenir més necessitats (gràfic 27). Dit d'una altra manera, les necessitats creixen a mesura que es va exercint el dret a la participació en la vida cultural de la ciutat (almenys a través de la pràctica).

GRÀFIC 27. PRÀCTICA D'ACTIVITATS DE CULTURA LEGITIMADA.

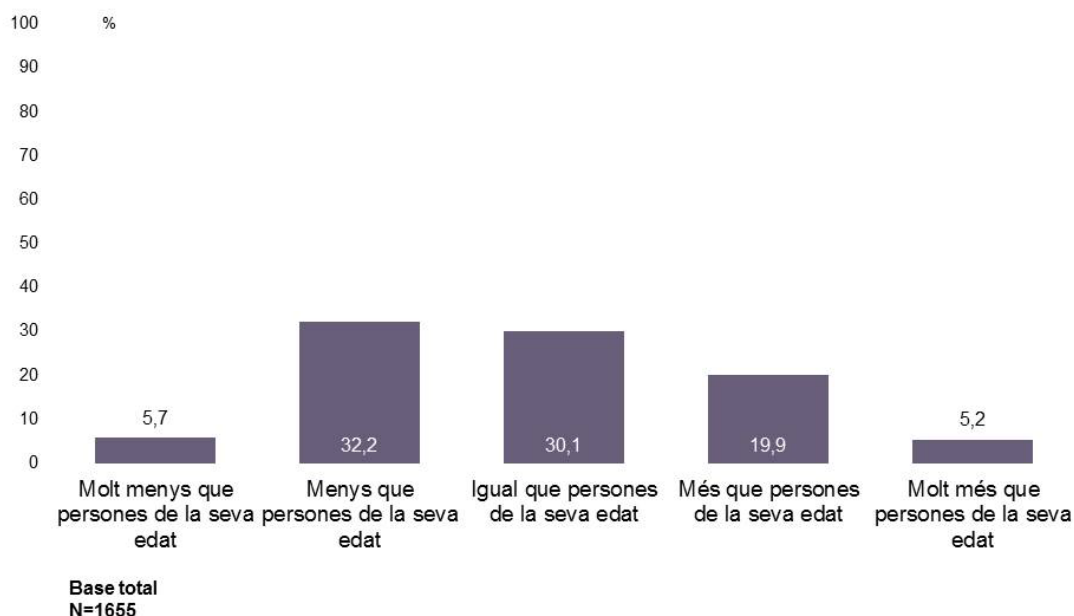
P5. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS 6 MESOS HA FET ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS? P6. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS? (Taula 2)

D'altra banda, el tema de les necessitats culturals també està vinculat a la percepció que les persones tenen sobre la seva participació cultural. L'enquesta incorpora una pregunta específica en aquest sentit, que fa referència a la manera **com les persones perceben la seva participació** en comparació amb altres persones de la seva edat. El gràfic 28 presenta els resultats d'aquesta pregunta. És rellevant que gairebé el 38% de les persones enquestades perceben que participen menys o molt menys que altres persones de la seva edat, mentre que només el 25% considera que ho fa més o molt més. Si bé aquesta pregunta també es formula en enquestes de participació en altres territoris, i per tant permet la comparació, serà més rellevant encara poder-ne analitzar l'evolució a la ciutat de Barcelona en un futur.

GRÀFIC 28. PERCEPCIÓ DE LA PARTICIPACIÓ EN ACTIVITATS CULTURALS.

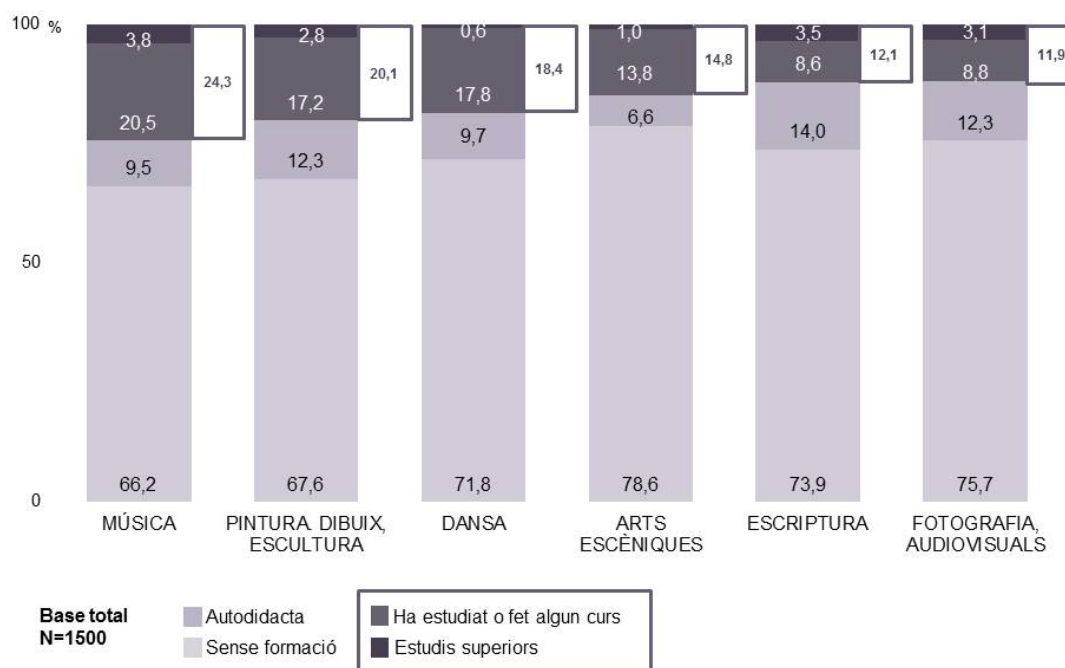
P7. EN GENERAL, CREU QUE VOSTÈ PARTICIPA EN ACTIVITATS CULTURALS MÉS O MENYS QUE LES PERSONES DE LA SEVA EDAT?

Una altra dimensió que cal tenir en compte a l'hora d'abordar el tema de les necessitats culturals és la de l'**educació en les arts i les expressions culturals**. La relació entre els àmbits cultural i educatiu és rellevant per entendre les oportunitats d'exercir un dret cultural bàsic. Per això, l'enquesta incorpora una sèrie de preguntes per copsar la formació en activitats artístiques i culturals de la ciutadania. Seguint el marc conceptual, es pregunta per la **formació més enllà dels estudis obligatoris**, tot incorporant-hi alternatives diverses a través de les quals les persones han pogut formar-se (autodidacte, cursos o estudis superiors). El gràfic 29 presenta l'anàlisi de les respostes a aquesta pregunta. Tal com es pot observar, existeix molta variació entre les diferents disciplines o els diferents àmbits, des del gairebé 34% de persones que tenen alguna formació musical fins al 24% que la tenen en el camp audiovisual. Una dada complementària que no apareix en el gràfic és que el 50% de la població té alguna formació artística o cultural (incloent-hi tots els àmbits). Si bé aquesta dada indica l'existència d'oportunitats per exercir el dret a l'educació en les arts i la cultura, també evidencia l'existència d'importantes necessitats culturals entre la població.

GRÀFIC 29. FORMACIÓ EN ACTIVITATS ARTÍSTIQUES.

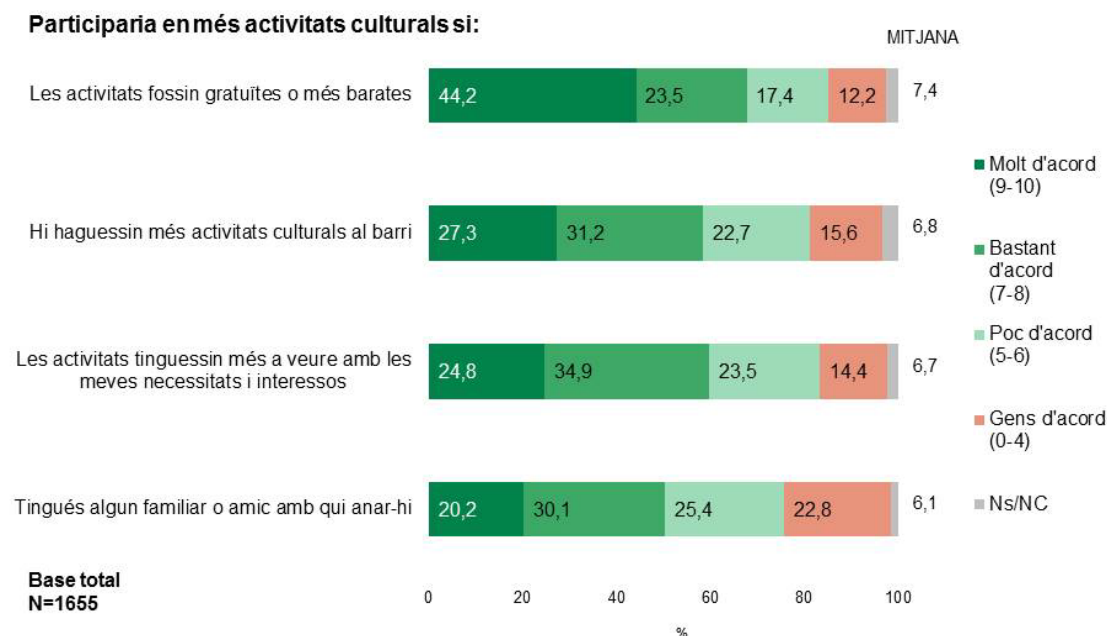
P19. EM PODRIA DIR SI HA REBUT ALGUN TIPUS DE FORMACIÓ EN ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS AL LLARG DE LA SEVA VIDA?

Finalment, les necessitats culturals també estan relacionades amb la percepció de la ciutadania sobre els **factors que afavoreixen (o limiten) la participació cultural**. L'enquesta incorpora una pregunta específica en aquest sentit. Es pregunta per la influència de 4 factors: tenir familiars o amics per participar-hi conjuntament, connexió amb interessos i necessitats propis, proximitat en el barri i preu. El gràfic 30 indica la rellevància de tots els factors, ja que més del 50% de la població es mostra molt o bastant d'acord amb la importància que té cadascun d'ells. Alhora, cal tenir present la importància relativa dels diferents aspectes. **El preu o la gratuïtat** de les activitats continuen sent identificats per part de la ciutadania com a element que limita o afavoreix la participació cultural, tot i que també es destaquen la (manca de) **proximitat territorial**, la vinculació més directa amb **necessitats i interessos propis** i el fet de poder **comptar amb alguna persona** per compartir-hi les activitats.

GRÀFIC 30. MOTIUS PER INCENTIVAR L'ACTIVITAT CULTURAL.

P8. ARA LI LLEGIRÉ UNES FRASES. EM PODRIA DIR EN QUIN GRAU ESTÀ D'ACORD AMB CADASCUNA D'ELLES?

Idees clau

- L'enquesta aborda el tema de les necessitats culturals de la població, un aspecte que ha rebut poca atenció en estudis i informes sobre la participació cultural.
- La població de Barcelona té necessitats culturals generalitzades; en concret, pel que fa a la voluntat de participar en activitats de cultura legitimada, però també en aquelles que no han estat considerades com a tal.
- Les necessitats són transversals: tant les persones que no realitzen activitats com les que sí que en duen a terme voldrien dedicar (més) temps a la participació cultural.
- En el cas de l'accés a activitats culturals legitimades, les persones que menys participen tenen més necessitat de fer-ho. En el cas de les activitats de pràctica, les necessitats creixen a mesura que creix la participació.
- La formació en les arts i les expressions culturals és una necessitat a Barcelona. Les oportunitats per exercir aquest dret (i gaudir-ne els resultats) varien segons l'àmbit o la disciplina artística.

- Les oportunitats per a la participació en activitats culturals estan condicionades pel preu de les activitats, però també per la proximitat territorial, la (des)connexió amb les necessitats de la ciutadania i la possibilitat d'assistir-hi de forma acompanyada.

En relació amb el tema de les necessitats culturals, l'enquesta també pretenia conèixer els factors condicionants i les possibles desigualtats existents. Per això, les properes pàgines analitzen en detall les necessitats culturals a partir dels factors clau identificats i explicats prèviament en el marc conceptual.

- **Necessitats culturals i barri (renda)**

Viure en un determinat barri de Barcelona condiciona el grau de necessitats culturals de la població. Les persones que viuen en barris de renda baixa tenen més necessitats de participar en activitats culturals que les que viuen en barris de renda mitjana i alta. Això tant pel que fa a **activitats de cultura legitimada** (taula 6) com a **d'altres no sempre reconegudes com a tal** (taula 7).

TAULA 6. NECESSITATS: ACCÉS/ASSISTÈNCIA I PRÀCTICA ACTIVITATS CULTURALS. RESUM PER RFD.

P6. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS?

	TOTAL	BARRIS		
		RFD BAIXA	RFD MITJANA	RFD ALTA
Accés o assistència	72,6	82,6	68,2	64,3
Anar al cinema	39,5	50,5	33,6	33,5
Anar al teatre	34,8	39,1	31,2	36,5
Anar a concerts	29,9	33,1	27,6	29,9
Visitar exposicions, museus	28,1	31,9	27,0	23,0
Anar a espectacles de dansa	13,1	16,4	11,6	10,8
Activitats relacionades amb la literatura	4,2	4,6	4,2	3,2
Llegir llibres	3,2	5,0	2,4	1,8
Pràctica	35,5	37,9	35,0	31,7
Ballar o fer dansa de qualsevol tipus	13,9	18,4	11,6	11,2
Pintar, dibuixar, fer escultures	14,0	16,4	13,8	9,6
Escriure	7,7	10,2	6,2	6,8
Tocar instruments, cantar, fer música	5,8	3,2	7,4	7,0
Participar en obres de teatre	5,1	6,6	4,8	2,8
Fer fotografia o creacions audiovisuals	1,5	2,0	1,4	0,6
N	1500	501	500	499

TAULA 7. NECESSITATS: ACTIVITATS DE CULTURA NO LEGITIMADA. RESUM PER RFD.

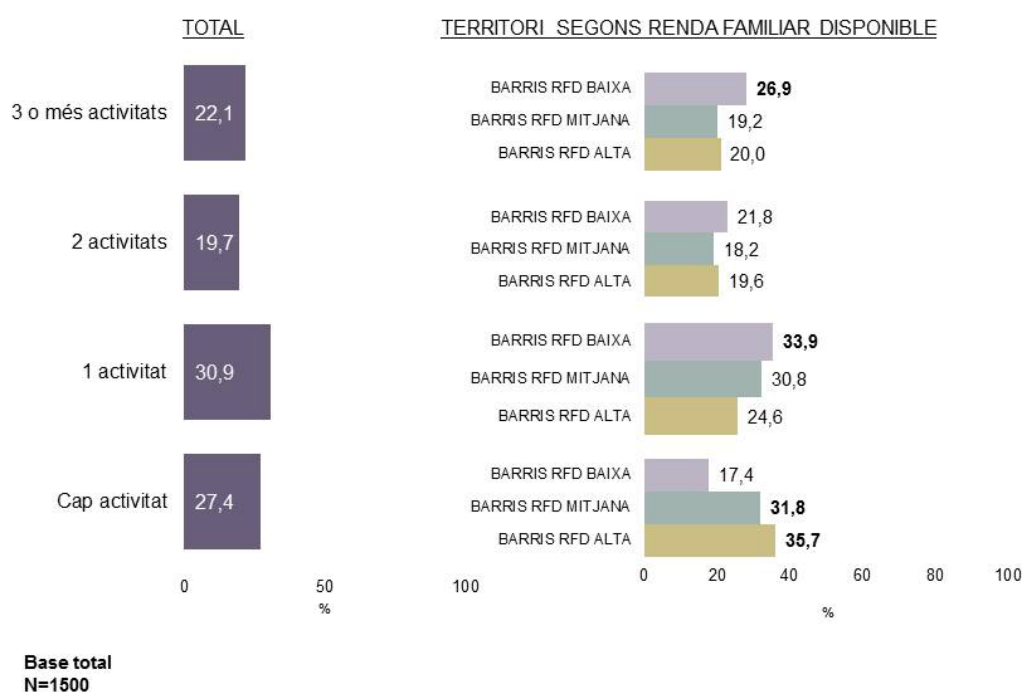
P4. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS?

	TOTAL	BARRIS		
		RFD BAIXA	RFD MITJANA	RFD ALTA
Passejar per la natura	53,4	58,5	51,8	47,5
Passejar per la ciutat	27,8	39,5	20,8	23,0
Practicar esports o jocs en grup	27,5	30,9	26,8	22,4
Anar a restaurants, bars, etc.	18,7	24,8	15,8	14,4
Anar a fires i mercats	18,4	25,3	14,6	14,8
Practicar activitats d'artesanía, fusteria, etc.	14,7	15,2	14,8	13,6
Participar en actes tradicionals o populars col·lectius o altres activitats comunitàries	11,2	13,6	9,6	11,0
Explicar contes o històries	6,9	10,2	5,0	5,2
Anar a discoteques, clubs, sales de ball, etc.	5,1	5,6	4,4	6,4
Anar a llocs de culte o religiosos, o fer alguna pràctica espiritual col·lectiva	2,9	4,2	2,4	1,8
Cap activitat	16,3	9,4	18,2	25,9
Ns/Nc	0,5	0,0	0,8	0,8
N	1500	501	500	449

Aquests resultats es confirmen quan s'analitza la intensitat de les necessitats culturals. És a dir, els barris de renda més baixa no només presenten més necessitats en determinades activitats, sinó en termes globals. Les persones que viuen en aquests barris voldrien fer (o fer més sovint) moltes d'aquestes activitats, força més que les persones que viuen en barris de renda mitjana i alta. El gràfic 31 presenta les dades de necessitats d'**accés a activitats de cultura legitimada** i el 32, les de les **activitats que no sempre es reconeixen com a tal**.

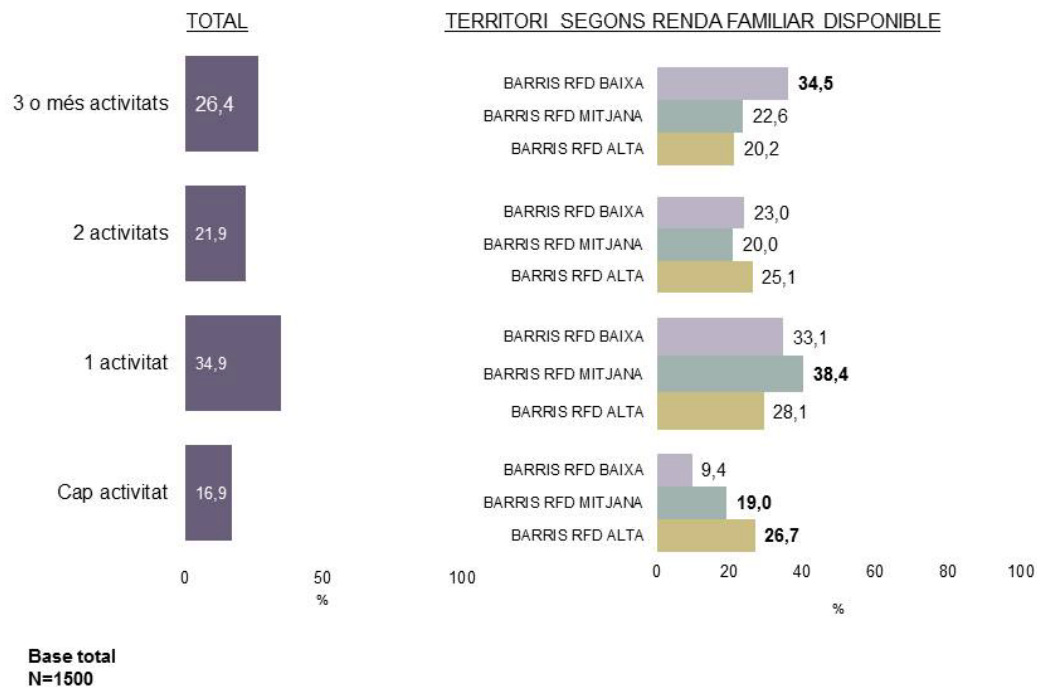
GRÀFIC 31. TEMPS PER A L'ACCÉS/ASSISTÈNCIA A ACTIVITATS CULTURALS. RESUM PER RFD.

P6. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS? (Taula 6)

GRÀFIC 32. TEMPS PER FER ACTIVITATS DE CULTURA NO LEGITIMADA. RESUM PER RFD.

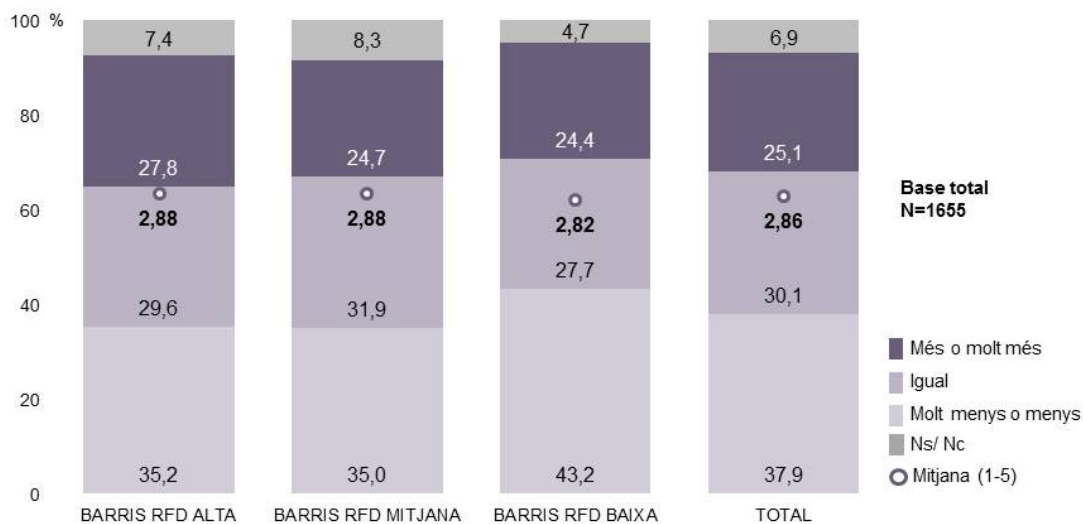
P4. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS? (Taula 7)

D'altra banda, el factor barri també condiciona, encara que parcialment, la **percepció que les persones tenen sobre la seva participació cultural**. El gràfic 33 evidencia que les persones que viuen en barris de renda baixa tenen una percepció de participació més limitada que les persones que viuen en barris de renda mitjana i alta.

GRÀFIC 33. PERCEPCIÓ SOBRE LA PARTICIPACIÓ CULTURAL. RESUM PER RFD.

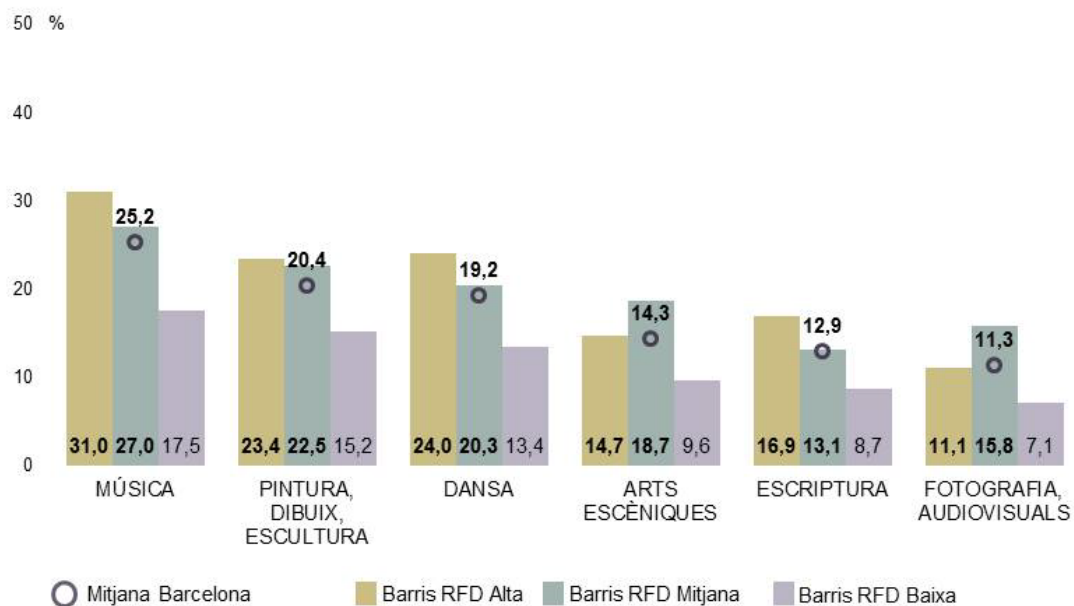
P7. EN GENERAL, CREU QUE VOSTÈ PARTICIPA EN ACTIVITATS CULTURALS MÉS O MENYS QUE LES PERSONES DE LA SEVA EDAT?

El barri també forma part dels factors que expliquen l'existència de desigualtats en la **formació en expressions artístiques i culturals**, almenys en aquelles persones que han fet **qualsevol tipus de curs o tenen estudis superiors** (més enllà dels estudis obligatoris). Aquestes desigualtats es produeixen en totes les disciplines i en tots els àmbits, tal com indica el gràfic 34. Ara bé, en àmbits com la música, les arts visuals, la dansa o l'escriptura, les oportunitats (i els resultats) per a la formació mostren nivells de desigualtat consistents amb les diferències de renda disponibles en cada barri, mentre que en el cas de les arts escèniques i les audiovisuals, les principals diferències es produeixen entre barris de renda mitjana i renda baixa. Tot plegat sembla indicar que el codi postal és tant o més important que la renda a l'hora d'explicar les desigualtats en el dret a l'educació artística i cultural.

GRÀFIC 34. FORMACIÓ EN ACTIVITATS ARTÍSTIQUES (ALGUN CURS O ESTUDIS SUPERIORS).

P19. EM PODRIA DIR SI HA REBUT FORMACIÓ EN ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS AL LLARG DE LA SEVA VIDA?

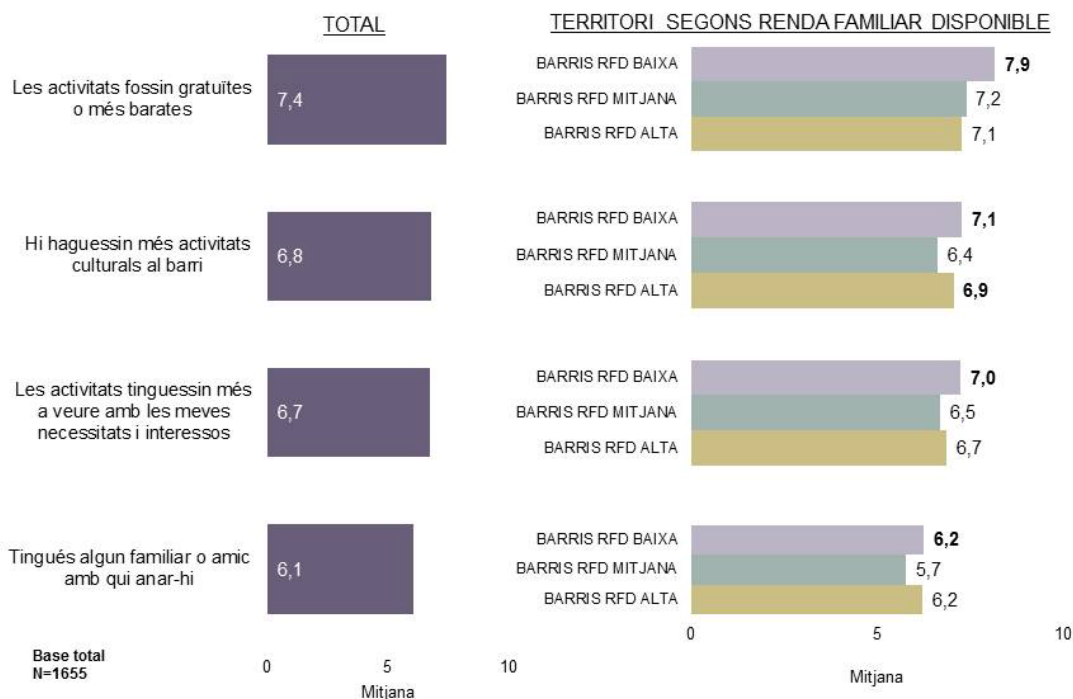
Base total
N=1500

Finalment, el factor barri també és important per explicar la percepció de la ciutadania sobre els **factors que afavoreixen (o limiten) la participació cultural**. Les persones que viuen en barris de renda baixa atorguen més importància a cadascun dels factors: preu, proximitat, connexió amb interessos/necessitats propis i tenir alguna persona per compartir-hi les activitats (vegeu el gràfic 35). Sembla rellevant el fet que aquestes necessitats siguin menors en els barris de renda mitjana que en els de renda alta. Novament, les característiques d'aquests barris (per exemple, pel que fa a les oportunitats existents per a la participació) serien tant o més rellevants que la renda familiar disponible.

GRÀFIC 35. MOTIUS PER INCENTIVAR L'ACTIVITAT CULTURAL. RESUM PER RFD.

P8. ARA LI LLEGIRÉ UNES FRASES. EM PODRIA DIR EN QUIN GRAU ESTÀ D'ACORD AMB CADASCUNA D'ELLES?

Participaria en més activitats culturals si:

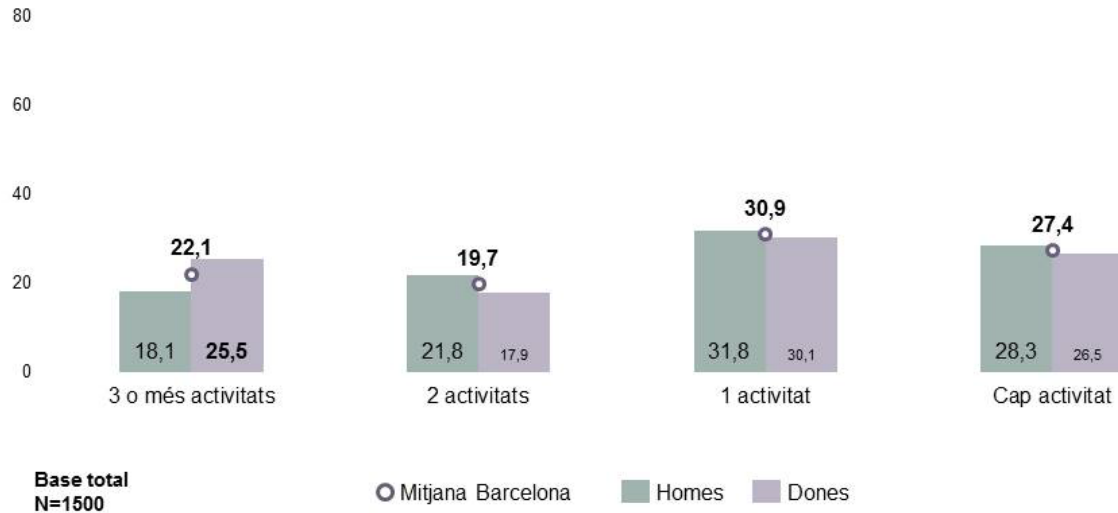

- Necessitats culturals i dimensió de gènere**

Les necessitats culturals de la població de Barcelona també s'expliquen a partir de la dimensió de gènere. Això és particularment evident quan parlem de la necessitat d'**accedir i practicar activitats de cultura legitimada**. Tal com indiquen els gràfics 36 i 37, les dones voldrien fer (o fer més sovint) aquest tipus d'activitats. En concret, les desigualtats semblen més evidents quan s'analitza la intensitat de les necessitats culturals. En canvi, quan es parla de les necessitats pel que fa a les **activitats culturals no sempre reconegudes com a tal**, es detecta més equitat entre homes i dones.

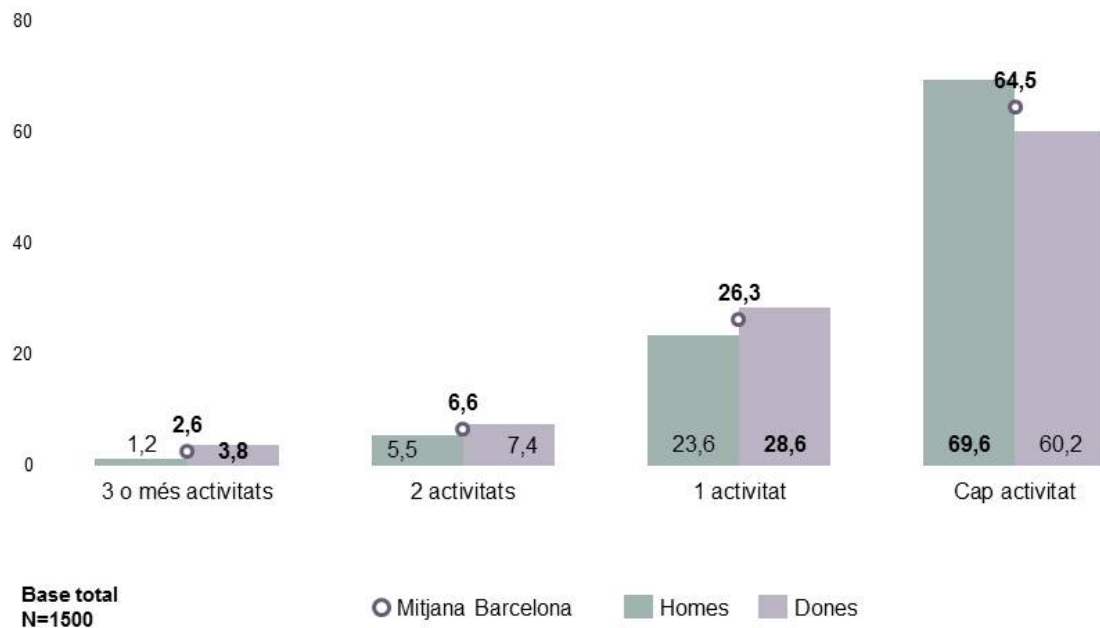
GRÀFIC 36. TEMPS PER A L'ACCÉS/ASSISTÈNCIA A ACTIVITATS CULTURALS. RESUM SEGONS GÈNERE.

P6. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS? (Taula 6)

GRÀFIC 37. TEMPS PER A LA PRÀCTICA D'ACTIVITATS CULTURALS. RESUM SEGONS GÈNERE.

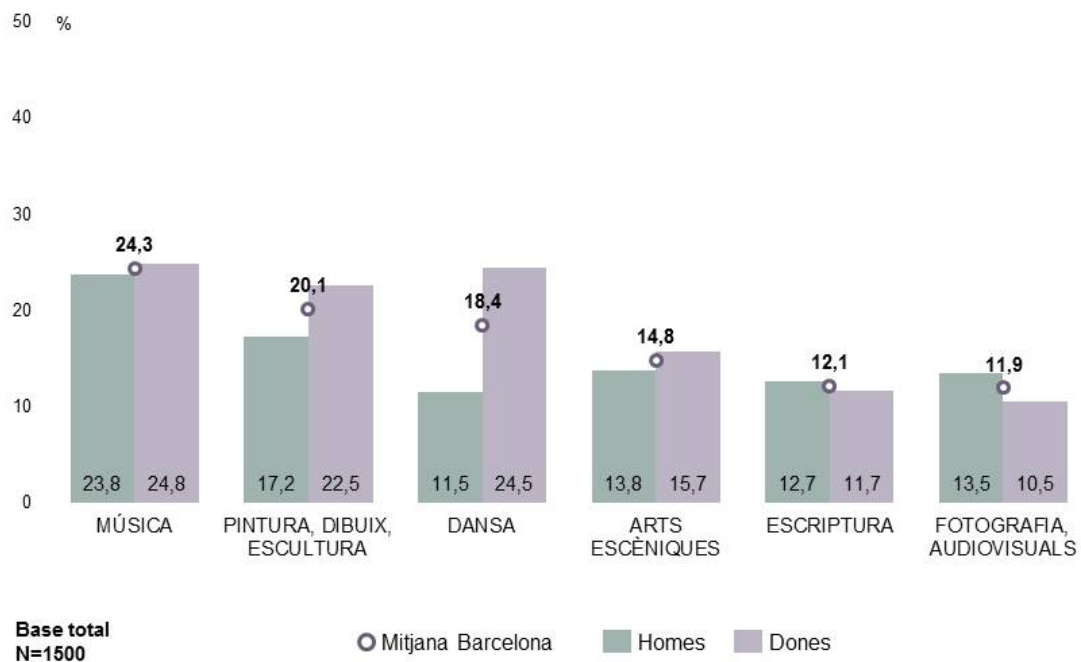
P6. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS? (Taula 6)

D'altra banda, la dimensió de gènere és també un element important a l'hora d'entendre les oportunitats (i els resultats) per a la **formació en les arts i la cultura**, almenys en aquelles persones que han fet qualsevol tipus de curs o tenen estudis superiors (més enllà dels estudis obligatoris). El gràfic 38 evidencia que el gènere continua explicant diferències en el tipus de formació rebuda (i alhora les necessitats ateses). Novament, les diferències semblen derivades dels patrons socialment construïts respecte als gèneres. Això és particularment evident en els àmbits de la dansa i de determinades arts visuals, on més dones tenen formació (a la inversa d'altres àmbits, com l'audiovisual).

GRÀFIC 38. FORMACIÓ EN ACTIVITATS ARTÍSTIQUES (ALGUN CURS O ESTUDIS SUPERIORS). RESUM SEGONS GÈNERE.

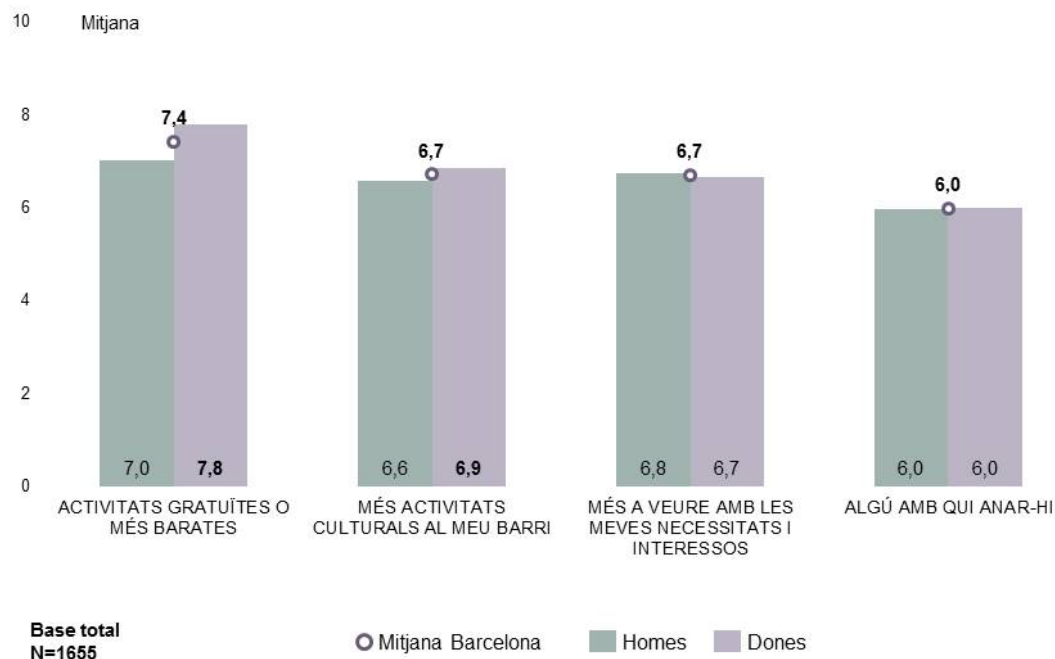
P19. EM PODRIA DIR SI HA REBUT FORMACIÓ EN ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS AL LLARG DE LA SEVA VIDA?

Per acabar, i vinculada als aspectes previs, la dimensió de gènere també és rellevant a l'hora d'analitzar la percepció de la ciutadania sobre els **factors que afavoreixen (o limiten) la participació cultural**. Les dones manifesten més necessitats que els homes quan es fa referència al preu de les activitats i a la proximitat territorial, tal com evidencia el gràfic 39.

GRÀFIC 39. MOTIUS PER INCENTIVAR L'ACTIVITAT CULTURAL. RESUM SEGONS GÈNERE.

P8. ARA LI LLEGIRÉ UNES FRASES. EM PODRIA DIR EN QUIN GRAU ESTÀ D'ACORD AMB CADASCUNA D'ELLES?

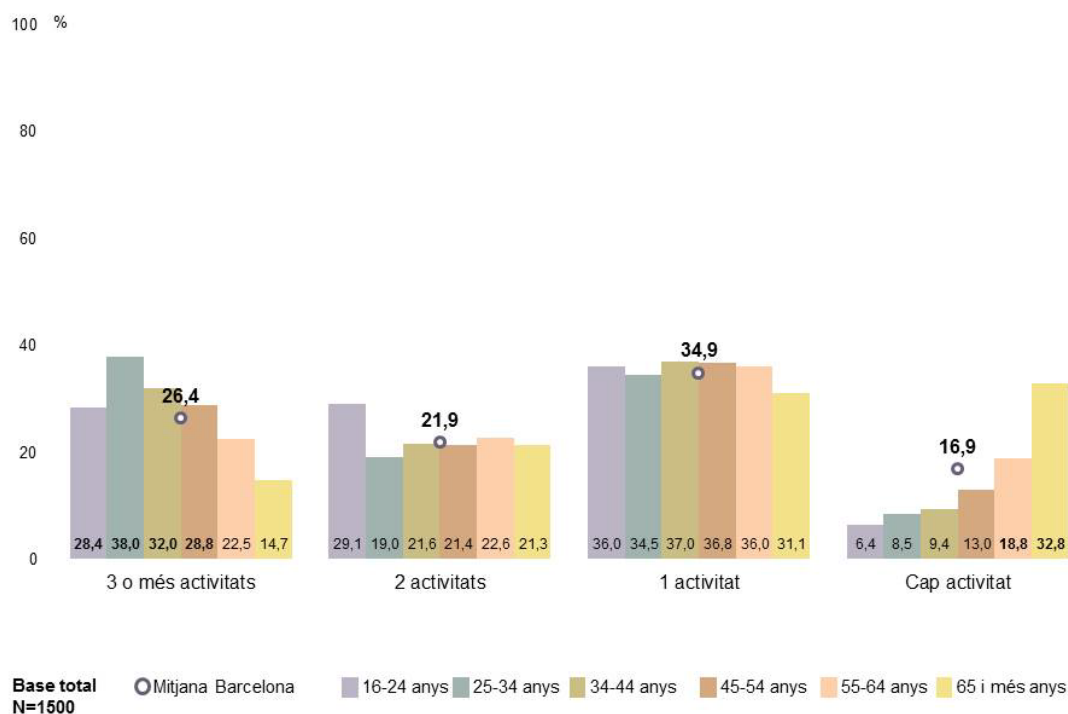

• Necessitats culturals i edat

L'edat és també un factor que explica determinades diferències en les necessitats culturals de la població. Pel que fa a les **activitats culturals no legitimades** com a tal, són les persones més joves les que declaren més necessitats. El gràfic 40 evidencia les diferències relacionades amb la voluntat de fer (o fer més sovint) activitats com ara passejar per la natura o la ciutat, compartir temps amb amics/amigues o altres activitats populars i comunitàries.

GRÀFIC 40. TEMPS PER FER ACTIVITATS DE CULTURA NO LEGITIMADA. RESUM PER EDAT.

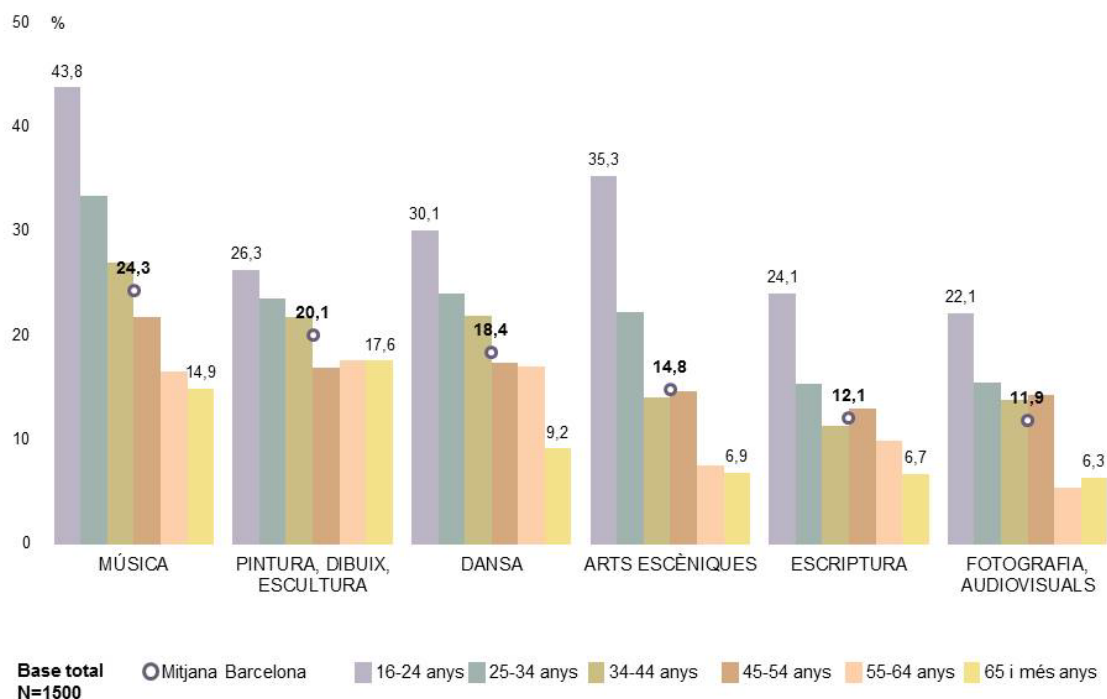
P4. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS? (Taula 7)

Aquestes diferències no es produeixen quan es pregunta per les necessitats de participar en **activitats de cultura legitimada**, però sí que tornen a identificar-se quan es pregunta per la **formació en les arts i les expressions culturals**, almenys en aquelles persones que han fet qualsevol tipus de curs o tenen estudis superiors (més enllà dels estudis obligatoris). En aquest sentit, l'edat condiona les oportunitats i els resultats en la formació. En totes les disciplines i els àmbits d'educació artística i cultural, es poden identificar importants desigualtats pel que fa a les oportunitats i els resultats (vegeu el gràfic 41). Sembla que en aquest cas les diferències es poden interpretar com a desigualtats derivades de les construccions socials i les oportunitats associades a l'edat.

GRÀFIC 41. FORMACIÓ EN ACTIVITATS ARTÍSTIQUES (ALGUN CURS O ESTUDIS SUPERIORS). RESUM PER EDAT.

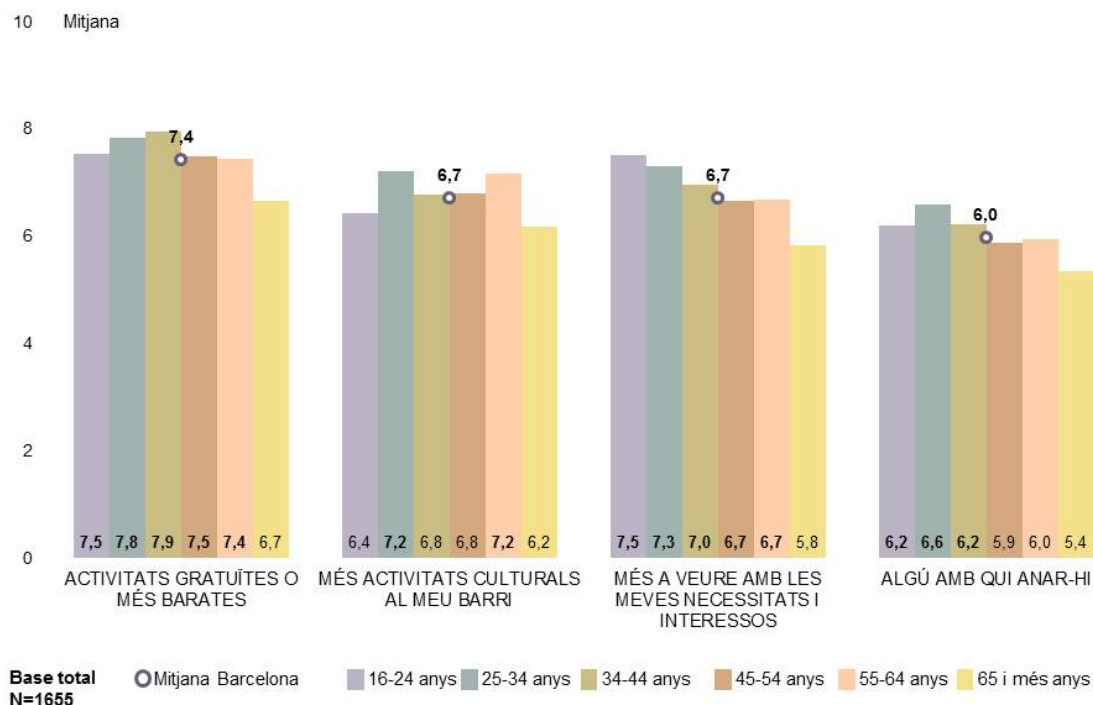
P19. EM PODRIA DIR SI HA REBUT FORMACIÓ EN ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS AL LLARG DE LA SEVA VIDA?

Per acabar, també existeixen diferències (o desigualtats, segons com es valori) quan s'analitza la percepció sobre els **factors que afavoreixen (o limiten) la participació cultural** (vegeu el gràfic 42). En general, les persones més joves atorguen més rellevància a tots els factors. Especialment evidents són les diferències entre persones joves i grans en el cas de la (manca de) vinculació de les activitats amb els seus interessos i necessitats.

GRÀFIC 42. MOTIUS PER INCENTIVAR L'ACTIVITAT CULTURAL. RESUM PER EDAT.

P8. ARA LI LLEGIRÉ UNES FRASES. EM PODRIA DIR EN QUIN GRAU ESTÀ D'ACORD AMB CADASCUNA D'ELLES?

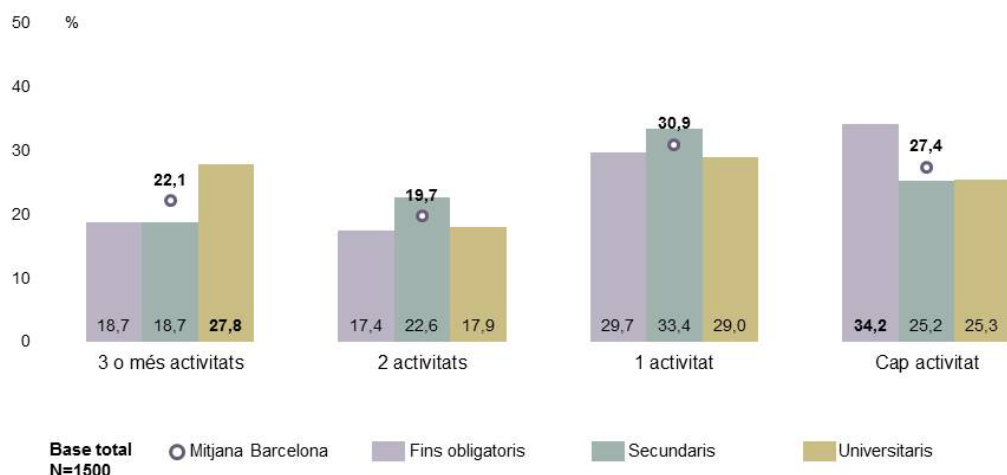

• Necessitats culturals i nivell d'estudis

El grau d'estudis formals assolit per les persones condiciona parcialment les necessitats culturals. La necessitat de participar (o de fer-ho més sovint) creix amb l'augment del nivell d'estudis, però només en el cas de l'accés a les **activitats de cultura legitimada** (vegeu el gràfic 43). No passa el mateix amb les **activitats de pràctica cultural** o amb les **activitats culturals no sempre reconegudes com a tal**. En aquest tipus d'activitats, el nivell d'estudis sembla que no condiciona les necessitats.

GRÀFIC 43. TEMPS PER A L'ACCÉS/ASSISTÈNCIA A ACTIVITATS CULTURALS. RESUM PER NIVELL D'ESTUDIS.

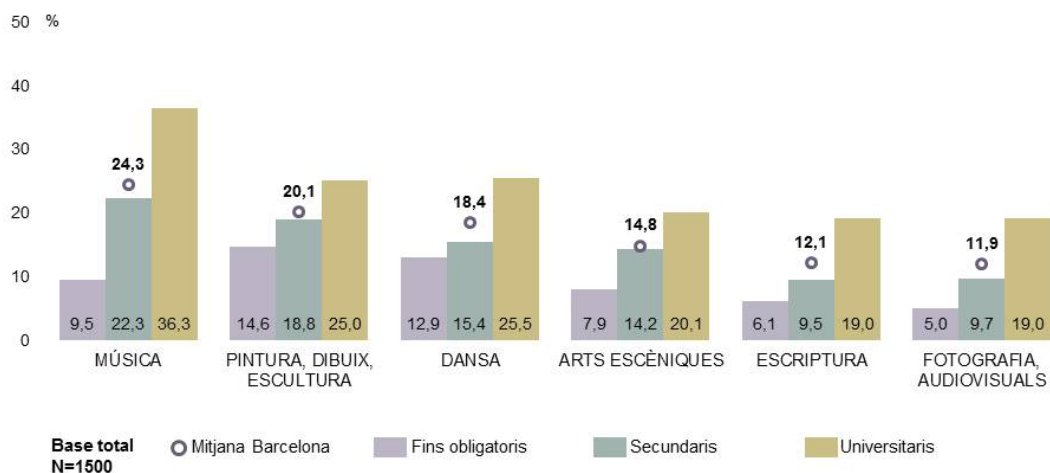
P6. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS? (Taula 6)

Un àmbit de necessitats cultural on el nivell d'estudis és un factor clau és la **formació en les arts i les expressions culturals**, almenys en aquelles persones que han fet qualsevol tipus de curs o tenen estudis superiors (més enllà dels estudis obligatoris). En totes les disciplines es pot parlar de desigualtats pel que fa a la formació. I com més nivell d'estudis, més oportunitats (i resultats) per a l'exercici del dret a l'educació artística i cultural (gràfic 44). En alguns casos, fins a quatre vegades més.

GRÀFIC 44. FORMACIÓ EN ACTIVITATS ARTÍSTIQUES (ALGUN CURS O ESTUDIS SUPERIORS). RESUM PER NIVELL D'ESTUDIS.

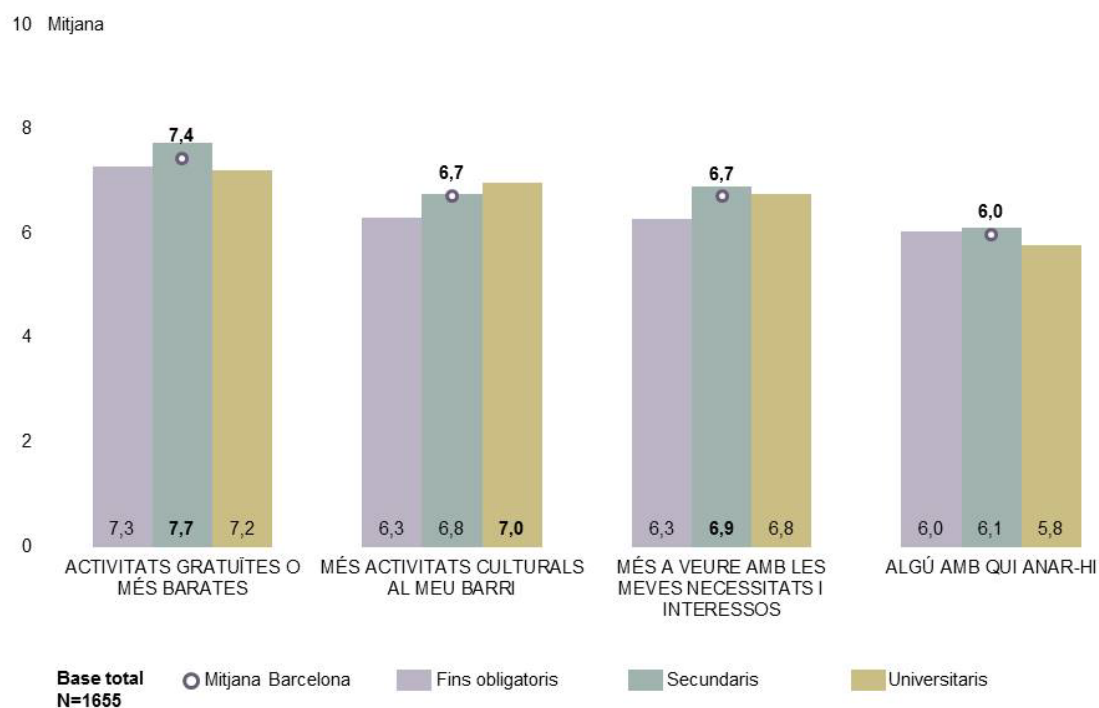
P19. EM PODRIA DIR SI HA REBUT FORMACIÓ EN ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS AL LLARG DE LA SEVA VIDA?

Pel que fa a la percepció de la ciutadania sobre els **factors que afavoreixen (o limiten) la participació cultural**, sembla que el nivell d'estudis no condiciona en una direcció específica (vegeu el gràfic 45). El preu (des)incentivaria la participació, sobretot entre les persones amb estudis secundaris. Aquestes persones també són les que més es veuen condicionades per la (des)connexió entre les activitats i els seus interessos i necessitats. La proximitat territorial sembla que és més rellevant per a les persones amb estudis universitaris.

GRÀFIC 45. MOTIUS PER INCENTIVAR L'ACTIVITAT CULTURAL. RESUM PER NIVELL D'ESTUDIS.

P8. ARA LI LLEGIRÉ UNES FRASES. EM PODRIA DIR EN QUIN GRAU ESTÀ D'ACORD AMB CADASCUNA D'ELLES?

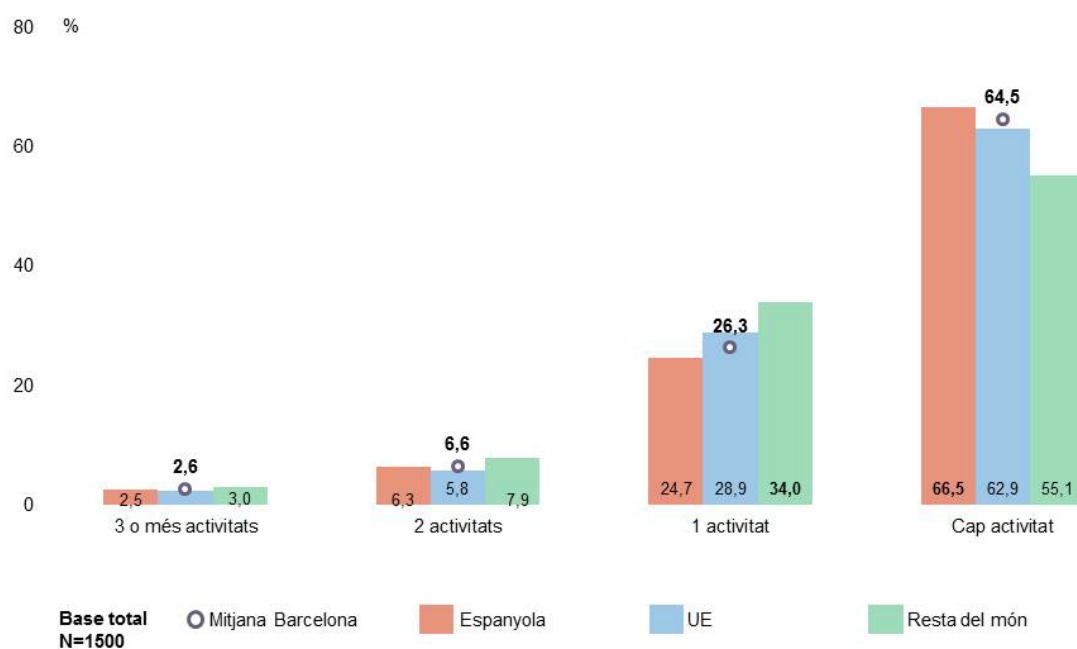
Finalment, el nivell estudis explica, tot i que parcialment, la **percepció que les persones tenen sobre la seva participació cultural**. L'anàlisi de l'enquesta indica que com més nivell d'estudis formals, més alta és la percepció sobre la participació. En una graduació d'1 a 5, les persones amb estudis fins a obligatoris se situen de mitjana en el 2,6; les persones amb estudis secundaris en el 2,8 i les persones amb estudis universitaris en el 3.

- **Necessitats culturals i origen**

Com s'ha avançat, l'enquesta permet analitzar també les necessitats culturals en funció de la nacionalitat de les persones. Aquesta dimensió és important per explicar les necessitats de **pràctica cultural**, ja que les persones d'origen extracomunitari manifesten parcialment més necessitat de participar en aquest tipus d'activitat (vegeu el gràfic 46). És rellevant analitzar que aquestes diferències en les necessitats no es produeixen en altres àmbits com l'**accés a activitats de cultura legitimada** o la participació en **altres activitats culturals no legitimades**.

GRÀFIC 46. TEMPS PER A LA PRÀCTICA D'ACTIVITATS CULTURALS. RESUM PER ORIGEN.

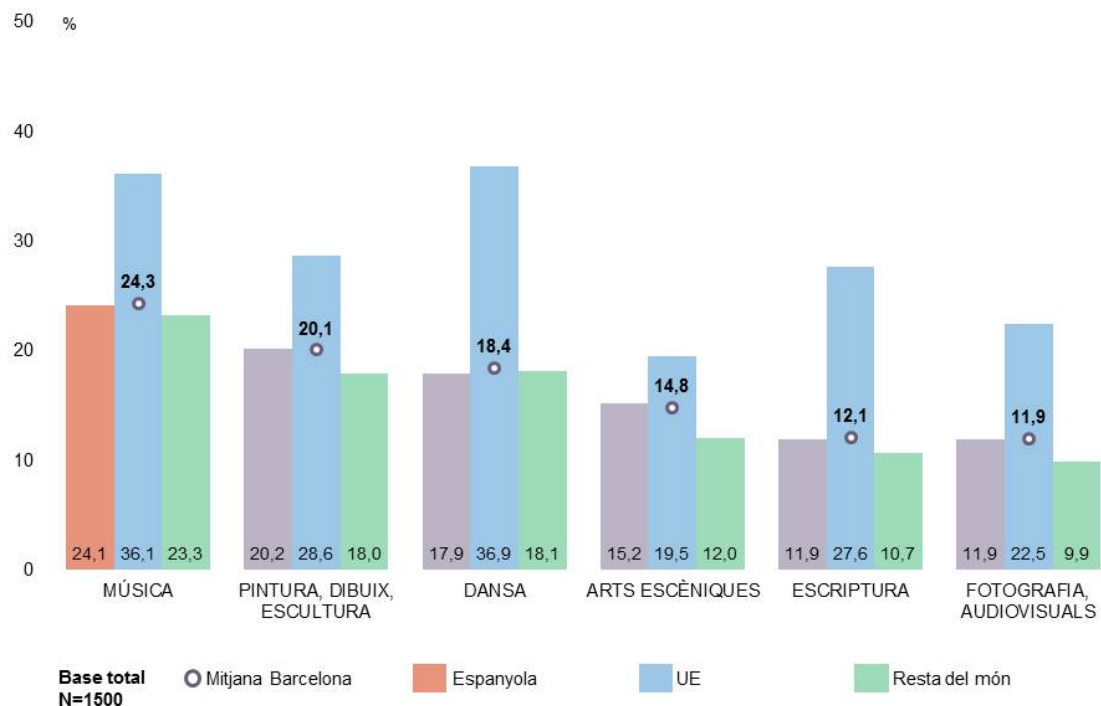
P6. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS? (Taula 6)

Pel que fa a les oportunitats per a la **formació en expressions artístiques i culturals**, els resultats indiquen que l'origen pot condicionar determinades desigualtats, almenys pel que fa a la formació a través de cursos diversos o estudis superiors (més enllà dels estudis obligatoris). Les persones amb origen a la resta de la Unió Europea (excepte Espanya) han tingut més accés a la formació en tots els àmbits (gràfic 47), força més que el cas de les persones amb origen a Espanya o a la resta del món.

GRÀFIC 47. FORMACIÓ EN ACTIVITATS ARTÍSTIQUES (ALGUN CURS O ESTUDIS SUPERIORS). RESUM PER ORIGEN.

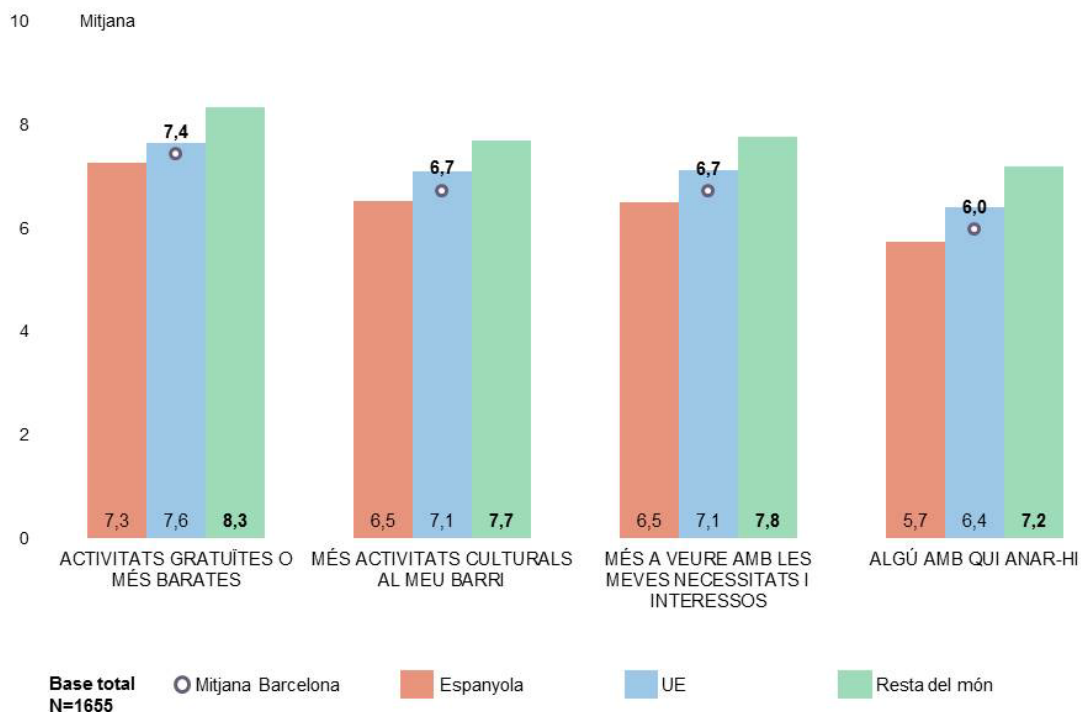
P19. EM PODRIA DIR SI HA REBUT FORMACIÓ EN ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS AL LLARG DE LA SEVA VIDA?

Una altra dada rellevant, vinculada amb les necessitats culturals, és que les persones d'origen extracomunitari atorguen més importància que la resta a tots els **factors que poden afavorir (o limitar) la participació en activitats**: preu, proximitat territorial, connexió amb interessos/necessitats propis i comptar amb persones properes per participar-hi conjuntament (vegeu el gràfic 48).

GRÀFIC 48. MOTIUS PER INCENTIVAR L'ACTIVITAT CULTURAL. RESUM PER ORIGEN.

P8. ARA LI LLEGIRÉ UNES FRASES. EM PODRIA DIR EN QUIN GRAU ESTÀ D'ACORD AMB CADASCUNA D'ELLES?

Finalment, i també vinculat amb les necessitats culturals, de nou l'origen explica (almenys parcialment) la **percepció que les persones tenen sobre la seva participació cultural**. L'anàlisi de l'enquesta indica que les persones d'origen extracomunitari tenen una percepció de participació més baixa. En l'escala d'1 a 5, les persones amb origen extracomunitari se situen de mitjana en el 2,6; les persones amb origen a Espanya en el 2,9, i les persones amb origen a la resta d'Europa en el 3.

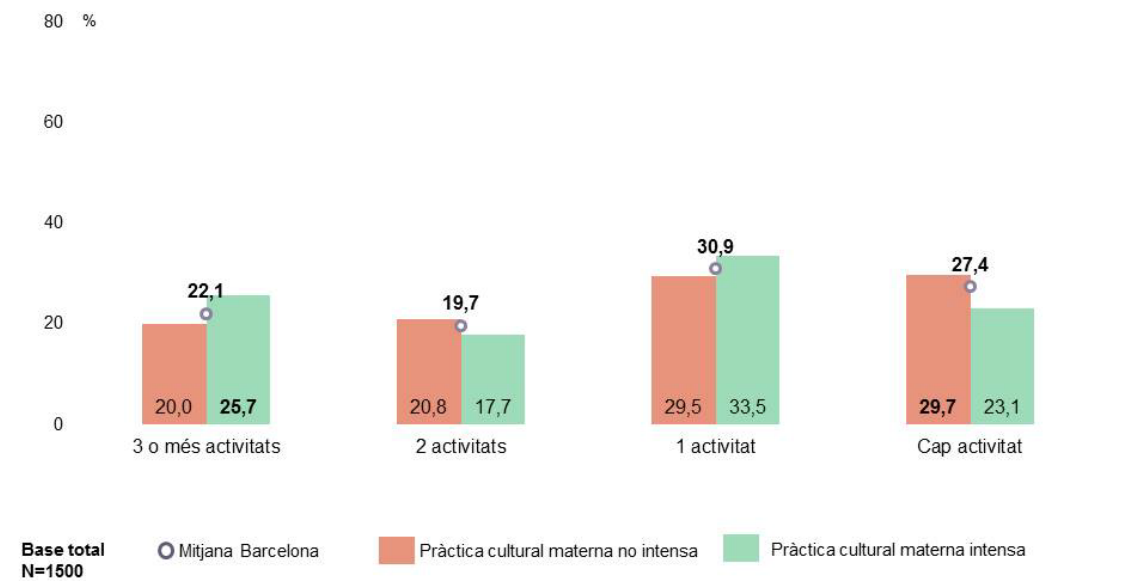
• Necessitats culturals i pràctica cultural materna

Tal com s'ha explicat prèviament, la pràctica cultural materna ha estat un factor explicatiu que l'enquesta ha tingut en compte, també en aquest cas per analitzar les necessitats culturals. Així doncs, les necessitats culturals de la població s'expliquen també per la pràctica cultural materna: com més pràctica cultural materna (o com més intensa), més necessitats manifesta la població. Aquesta relació es produeix en els tres tipus de participació cultural analitzats: **accés a activitats de cultura legitimada** (gràfic 49), **pràctica cultural** (gràfic 50) i participació en **altres activitats culturals**

no sempre reconegudes com a tal (gràfic 51). Cal insistir, doncs, en la rellevància d'aquest factor.

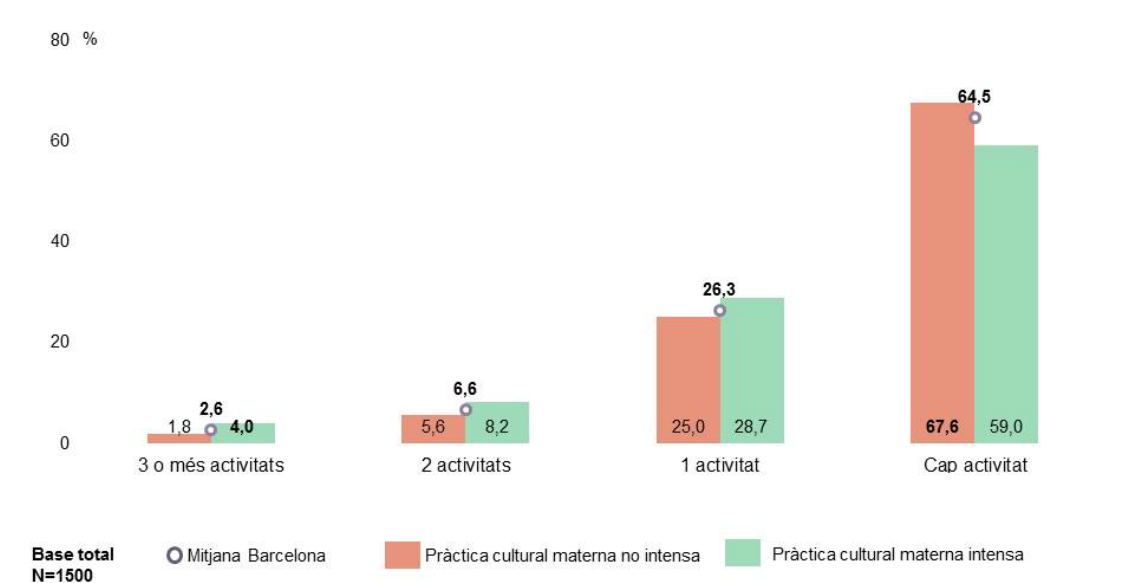
GRÀFIC 49. TEMPS PER A L'ACCÉS/ASSISTÈNCIA A ACTIVITATS CULTURALS. RESUM SEGONS PRÀCTICA CULTURAL MATERNA.

P6. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS? (Taula 6)

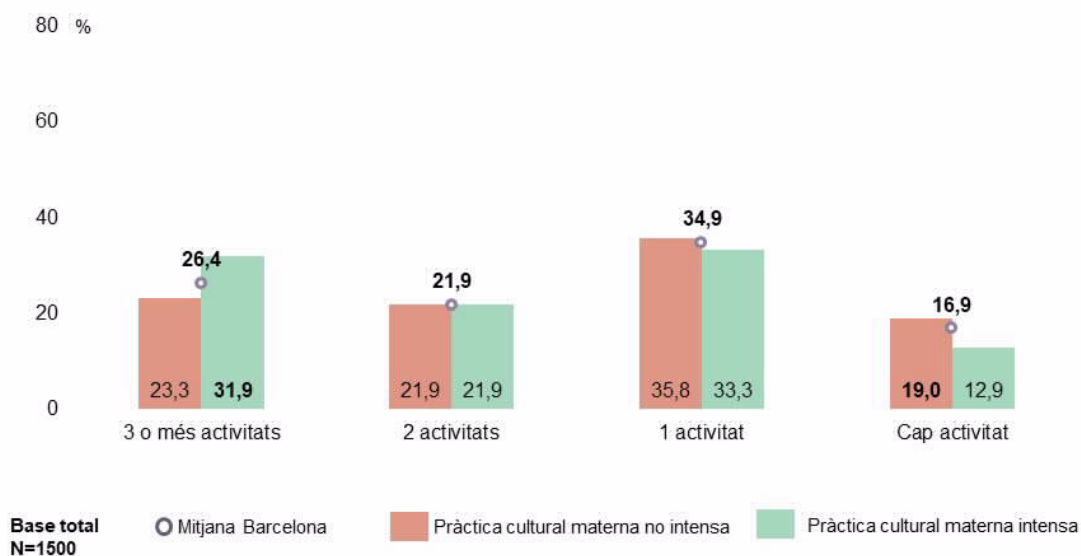
GRÀFIC 50. TEMPS PER A LA PRÀCTICA D'ACTIVITATS CULTURALS. RESUM SEGONS PRÀCTICA CULTURAL MATERNA.

P6. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS? (Taula 6)

GRÀFIC 51. TEMPS PER FER ACTIVITATS DE CULTURA NO LEGITIMADA. RESUM SEGONS PRÀCTICA CULTURAL MATERNA.

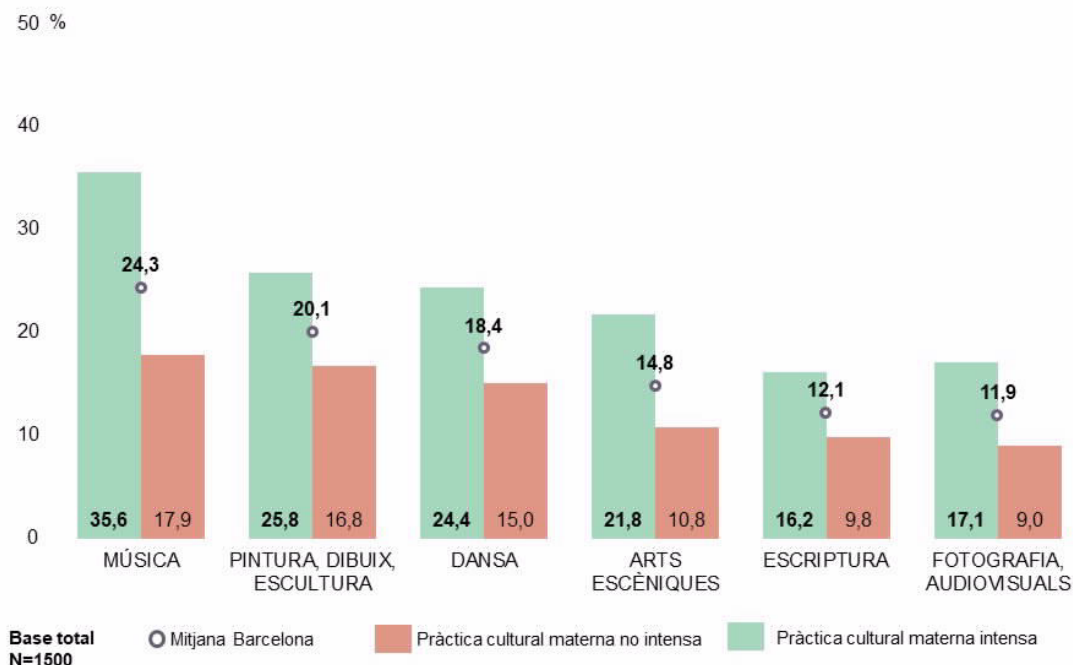
P4. LI AGRADARIA FER, O FER MÉS SOVINT, ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS? (Taula 7)

D'altra banda, un àmbit de les necessitats culturals en què la pràctica cultural materna és un factor clau és la **formació en les arts i les expressions culturals**, almenys en aquelles persones que han fet qualsevol tipus de curs o tenen estudis superiors (més enllà dels estudis obligatoris). En totes les disciplines s'identifiquen desigualtats pel que fa a la formació (vegeu el gràfic 52). Com més pràctica cultural materna (o com més intensa), més oportunitats (i resultats) per a l'exercici del dret a l'educació artística i cultural.

GRÀFIC 52. FORMACIÓ EN ACTIVITATS ARTÍSTIQUES (ALGUN CURS O ESTUDIS SUPERIORS). RESUM SEGONS PRÀCTICA CULTURAL MATERNA.

P19. EM PODRIA DIR SI HA REBUT FORMACIÓ EN ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS AL LLARG DE LA SEVA VIDA?

Finalment, la pràctica cultural materna és un factor important per entendre la **percepció que les persones tenen sobre la seva participació cultural**. Les dades indiquen que com més pràctica cultural materna, més alta és la percepció de participació cultural en relació amb les persones de la mateixa edat. En l'escala d'1 a 5, les persones amb pràctica cultural materna intensa se situen de mitjana en el 3, mentre que la resta ho fa en el 2,7.

Idees clau

- Les necessitats culturals també estan marcades per desigualtats, tot i que de manera diversa segons els factors analitzats.
- D'una banda, les persones amb menys oportunitats i recursos tenen més necessitats culturals. Les persones que viuen en barris de renda baixa manifesten més necessitat de participar en activitats culturals (legitimades i no legitimades) que les que viuen en barris de renda mitjana i alta.

- D'altra banda, aquesta relació entre oportunitats/recursos i necessitats culturals no és tan evident. Així doncs, les necessitats culturals són més marcades quan la pràctica cultural materna és més intensa. També, com més alt el nivell d'estudis, més necessitats culturals es manifesten, però en aquest cas només pel que fa l'accés a les activitats de cultura legitimada.
- Per altra banda, existeixen desigualtats en les necessitats culturals que s'expliquen per altres factors. Un d'aquests factors és l'origen: les persones d'origen extracomunitari manifesten més necessitats que la resta, però només en el cas de la pràctica cultural. L'altre factor és la dimensió de gènere: més dones que homes voldrien fer (o fer més sovint) activitats de cultura legitimada.
- El dret a l'educació en les expressions artístiques i culturals està condicionat per importants desigualtats, i tots els factors són importants per entendre aquestes desigualtats. Viure en un barri de renda mitjana o alta, tenir un nivell d'estudis més alt, una pràctica cultural materna intensa, haver nascut a la resta de la Unió Europea o ser més jove impliquen més oportunitats (i resultats) en la formació artística i cultural.
- La percepció que les persones tenen sobre la seva participació cultural també està condicionada pels factors barri, nivell d'estudis, origen i pràctica cultural materna. Tots els elements esmentats fins ara expliquen les necessitats culturals de la ciutadania
- També existeixen desigualtats en la percepció de la ciutadania sobre els factors que afavoreixen (o limiten) la participació cultural: preu, proximitat territorial, connexió amb interessos/necessitats pròpies i comptar amb persones properes per compartir-la.
- Les persones que viuen en barris de renda baixa, les dones, les persones més joves i les persones d'origen extracomunitari atorguen més importància a aquests factors.

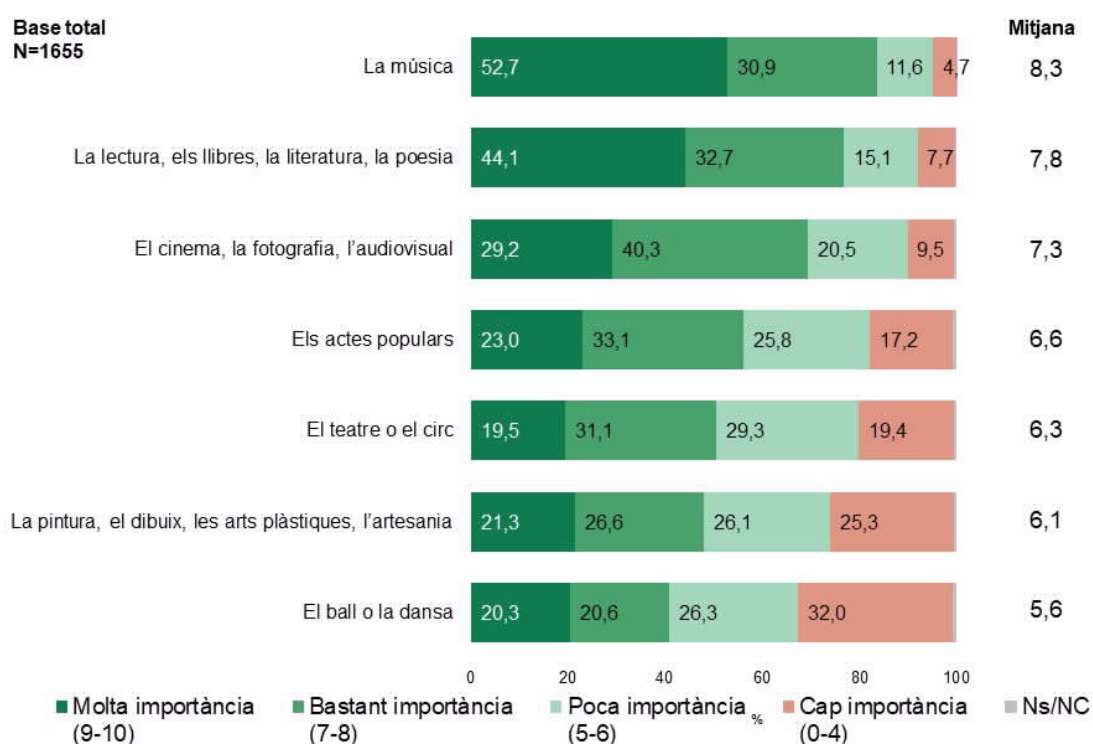
3.2.3 Valors i actius culturals

En aquest bloc s'aborden dos aspectes que han rebut una atenció limitada en les enquestes i els informes sobre participació cultural: els valors i els actius culturals vinculats a la participació. Així doncs, s'analitza la **importància de les expressions culturals i artístiques en la vida de les persones**, així com els **valors que se'ls atribueixen**. També es tracta la **importància dels actius culturals** de l'entorn de les persones enquestades. Finalment, s'aborda el **valor públic** que la població atorga a determinats equipaments de proximitat.

Pel que fa a l'àmbit dels valors, cal esmentar que les persones atorguen força **importància a les expressions culturals i artístiques en la seva vida**. Tot i així, tal com evidencia el gràfic 53, aquesta importància és variable segons els àmbits o disciplines.

GRÀFIC 53. IMPORTÀNCIA DE LES ACTIVITATS CULTURALS.

P9. QUINA IMPORTÀNCIA TENEN A LA SEVA VIDA...?

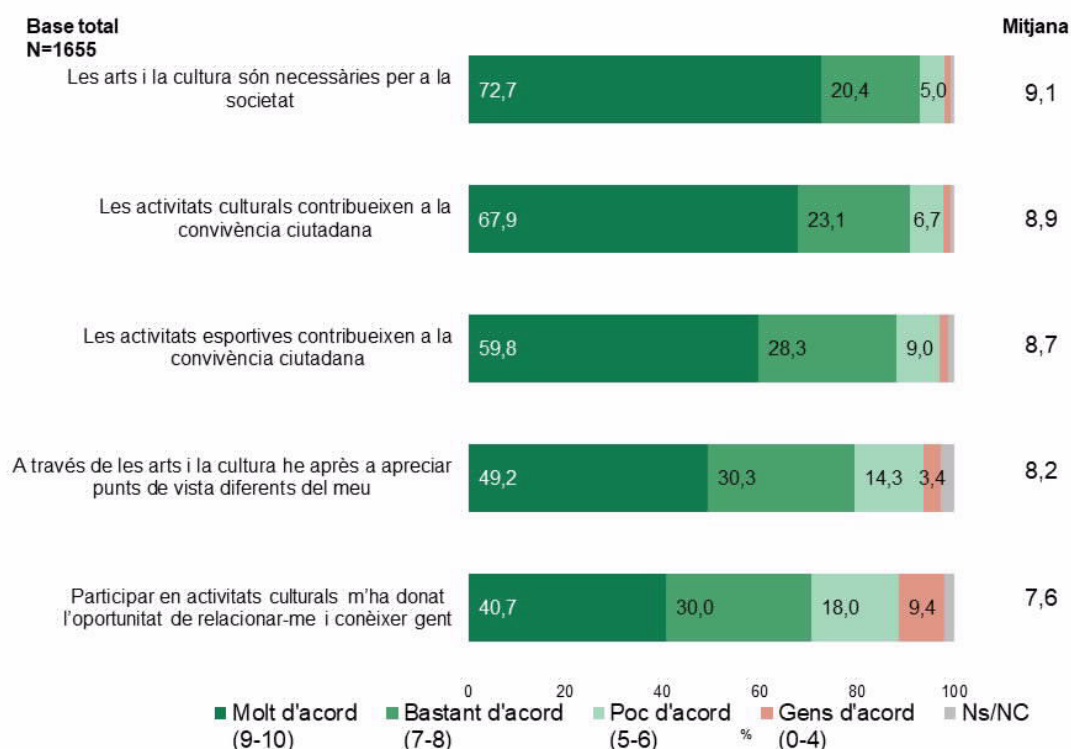
Un altre àmbit en el qual l'enquesta tenia particular interès pel que fa als valors era el de la **relació entre cultura i educació**. Per això es va preguntar per la **importància que la ciutadania atorga als ensenyaments artístics**, particularment a les classes desenvolupades en les escoles i instituts. És rellevant que, en una escala del 0 al 10 (essent 0 “una pèrdua de temps” i 10 “fonamentals”), la nota mitjana amb què la població en valora la importància és de 8,9. A més, el 80% de la població considera molt important o fonamental aquest tipus de formació (més endavant s'analitza en detall aquesta valoració segons els diferents factors condicionants).

D'altra banda, i seguint l'experiència d'altres enquestes de participació a escala internacional, es va preguntar pels **valors que la ciutadania atorga a la cultura i**

les arts. Com indica el gràfic 54, de forma generalitzada la ciutadania atribueix a la cultura i les arts valors com **la convivència, l'apreciació de punts de vista diferents o l'oportunitat per relacionar-se amb altres.** També destaca l'ampli consens entorn de la **necessitat** de les arts i la cultura per a la societat.

GRÀFIC 54. ATRIBUCIÓ DE VALORS A LA CULTURA.

P13. EM PODRIA DIR EN QUIN GRAU ESTÀ D'ACORD AMB LES AFIRMACIONS SEGÜENTS?

Cal esmentar, en aquest sentit, alguns aspectes. D'una banda, en el cas de la contribució a la convivència, les activitats culturals es valoren fins i tot més que les esportives. D'altra banda, un matís rellevant és que els valors per a la societat (com l'aportació a la convivència) són encara més reconeguts que els valors a títol personal (apreciar punts de vista, relacionar-se).

Més enllà dels valors associats a les expressions artístiques i culturals, l'enquesta es va proposar copsar **la importància i la diversitat dels anomenats *actius culturals***, espais i comunitats de referència per a la participació cultural en un territori. Per això es va incloure una pregunta oberta que demanava que les persones assenyalessin els espais o llocs més importants per a la vida cultural d'un barri. Com evidencia el

gràfic 55, els **espais tradicionalment reconeguts com a culturals** (biblioteques, centres cívics, casals o ateneus) són els que la població més valora com a actius culturals (un 76% de la població va mencionar almenys un espai d'aquest tipus). Però també una majoria de població (57%) valora com a rellevants per a la vida cultural d'un barri altres **espais no sempre reconeguts i legítims com a tal** (plaça, parc o platja, així com equipaments esportius, centres educatius, etc.).

GRÀFIC 55. ESPAIS IMPORTANTS PER A LA VIDA CULTURAL DE LES PERSONES.

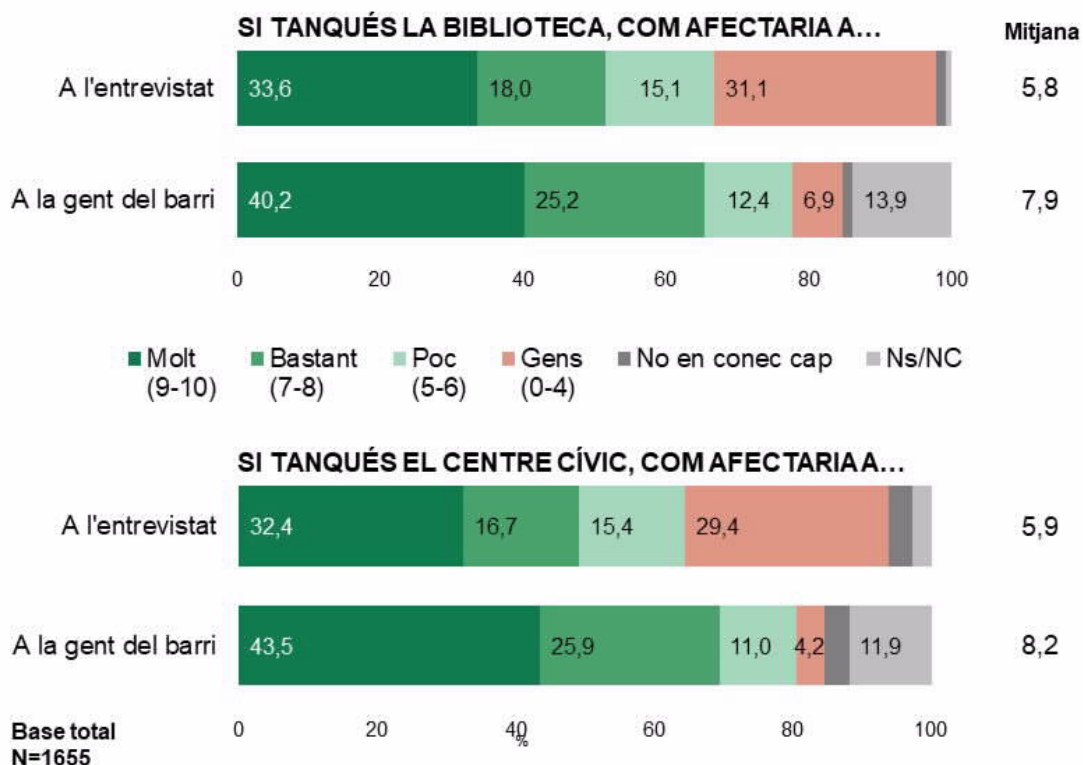
P2. PER A VOSTÈ QUINS SÓN ELS 3 ESPAIS O LLOCS MÉS IMPORTANTS PER A LA VIDA CULTURAL D'UN BARRI?

Un altre tema rellevant que es pretenia abordar amb l'enquesta era fins a quin punt la ciutadania considera que els equipaments i serveis culturals de proximitat donen resposta a les seves necessitats i ofereixen oportunitats per participar en la vida cultural. En definitiva, el seu **valor públic**. Adaptant altres experiències d'enquestes d'abast internacional, es va preguntar per l'impacte que suposaria el tancament de **biblioteques i centres cívics dels barris**. Com es pot observar al gràfic 56, aquest tancament afectaria la gran majoria de la població. Les persones entrevistades se'n veurien afectades personalment, però creuen que el tancament encara afectaria més el conjunt del barri. Aquest darrer indicador fa referència al valor públic d'aquests equipaments.

GRÀFIC 56. IMPACTE DEL TANCAMENT DE LA BIBLIOTECA O EL CENTRE CÍVIC.

P10. SI LA BIBLIOTECA DEL BARRI TANQUÉS, COM AFECTARIA,...? P11. I SI TANQUÉS EL CENTRE CÍVIC?

Idees clau

- L'enquesta analitza un tema poc tractat en estudis i informes sobre la participació cultural: els valors atorgats a la participació i als actius culturals.
- La persones atorguen gran importància a les expressions culturals i artístiques, tant des del punt de vista social i comunitari com des del punt de vista personal. Aquesta importància és variable segons els àmbits o disciplines.
- El lligam entre cultura i educació és rellevant en opinió de la ciutadania. La gran majoria de la població considera important o fonamental l'educació artística i cultural.
- La ciutadania atribueix a la cultura i les arts valors com la convivència, l'apreciació de punts de vista diferents o l'oportunitat per relacionar-se amb altres.
- Els actius culturals d'un barri són diversos. Una gran part de la ciutadania identifica com a actius culturals espais tradicionalment reconeguts com a culturals, però una

gran part de la població també valora com a actius culturals els espais no sempre reconeguts com a tal.

- Equipaments de proximitat com les biblioteques o els centres cívics tenen un important impacte personal i social en opinió de la ciutadania. Se'n destaca el valor públic.

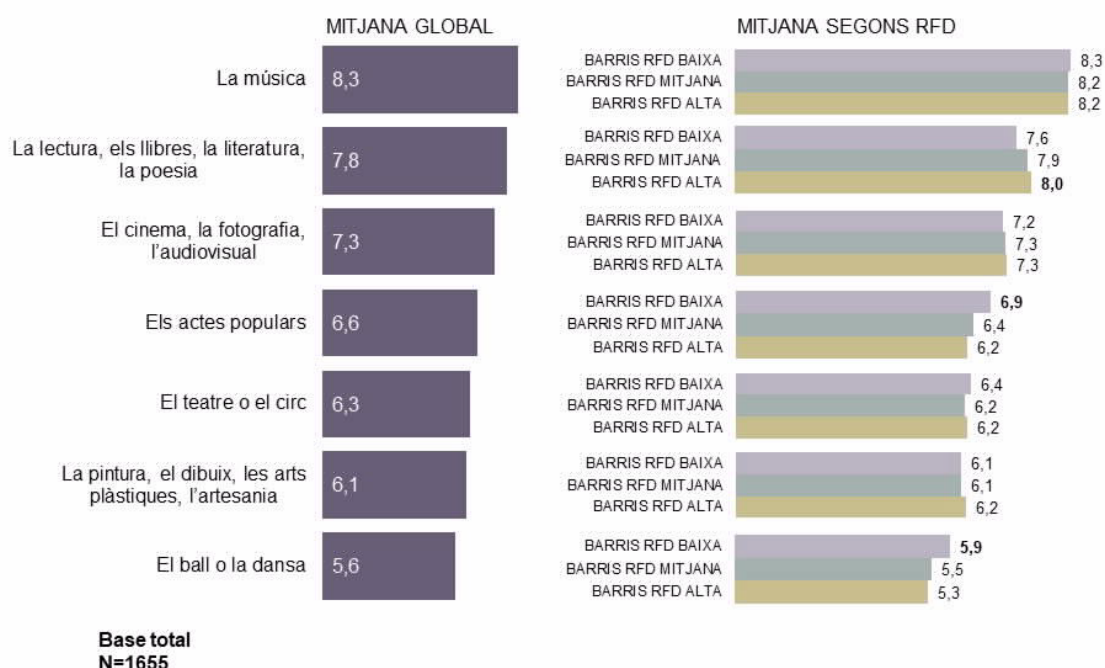
Tal com s'ha avançat prèviament, l'enquesta pretenia analitzar també els factors condicionants dels valors atorgats a la participació i els actius culturals, així com les possibles desigualtats existents. Per això, les properes pàgines analitzen en detall aquests aspectes a partir dels factors clau identificats i explicats prèviament en el marc conceptual.

• **Valors, actius culturals i barri (renda)**

L'anàlisi dels resultats de l'enquesta evidencia que no existeixen diferències sistemàtiques entre barris pel que fa a la **valoració de la importància de les expressions culturals i artístiques en la vida de les persones** (vegeu el gràfic 57). En aquest cas, les desigualtats que es detecten en la participació i en les necessitats culturals sembla que no es reproduïxen. Sí que es perceben unes mínimes diferències pel que fa la importància atorgada a determinats àmbits o disciplines. Mentre que les persones que viuen en barris de renda mitjana i alta atorguen un poc més d'importància a la lectura i literatura que aquelles que viuen en barris de renda baixa, aquesta valoració s'inverteix quan es tracta de la importància atorgada al ball o la dansa i els actes populars.

GRÀFIC 57. IMPORTÀNCIA DE LES ACTIVITATS CULTURALS. RESUM PER RFD.

P9. QUINA IMPORTÀNCIA TENEN A LA SEVA VIDA...?

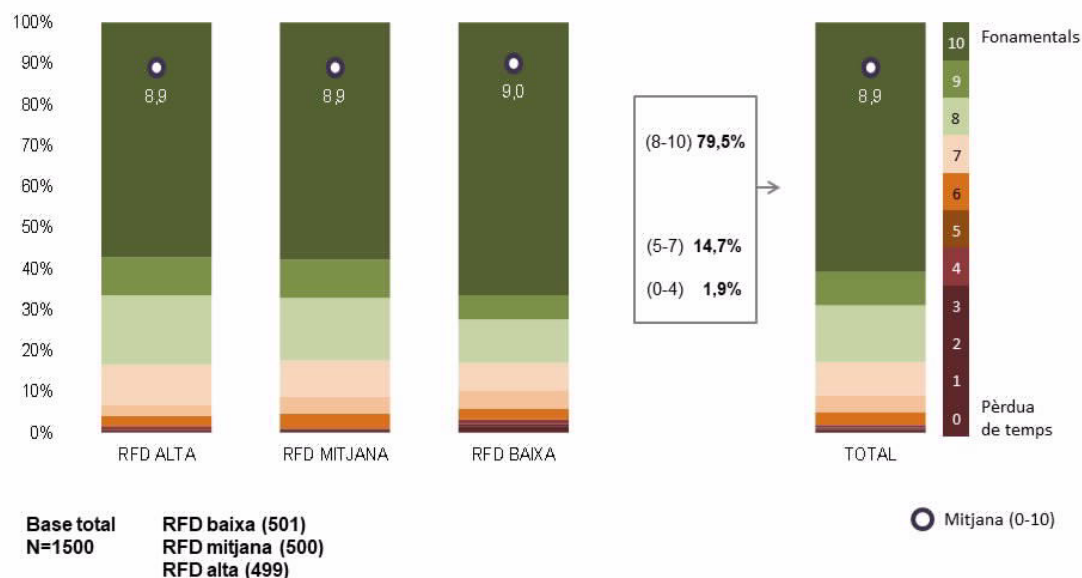

D'altra banda, l'**atribució de valors a la cultura i les arts** és també similar entre les persones de tots els barris. La convivència, l'apreciació de punts de vista diferents o l'oportunitat per relacionar-se amb altres són valorats de forma semblant, independentment del barri de residència. També destaca l'ampli consens entorn de la **necessitat** de les arts i la cultura per a la societat.

En relació amb la **importància atorgada als ensenyaments artístics en els centres educatius** (incloent-hi les classes de música, plàstica, cinema o teatre), també existeix equitat en la valoració. El gràfic 58 evidencia la gran importància atorgada a la formació artística i cultural en tots els tipus de barris de la ciutat. La transversalitat d'aquesta valoració en relació amb el factor territori és un element a destacar.

GRÀFIC 58. IMPORTÀNCIA DELS ENSENYAMENTS ARTÍSTICS A ESCOLES I INSTITUTS. RESUM PER RFD.

P12. CREU QUE LES CLASSES DE PLÀSTICA, MÚSICA, TEATRE O CINEMA A LES ESCOLES I INSTITUTS SÓN UNA PÈRDUA DE TEMPS O SÓN FONAMENTALS PER A LA FORMACIÓ DELS INFANTS I JOVES? (VALORI DEL 0 AL 10)

Finalment, el barri (vinculat també a la renda) és un factor que ajuda a entendre la **identificació i valoració dels anomenats actius culturals**. La taula 8 presenta quins espais i llocs són considerats més importants per a la vida cultural d'un barri. Es presenten les respostes (a una pregunta oberta) ordenades segons el tipus de barri de residència.

**TAULA 8. ESPAIS IMPORTANTS PER A LA VIDA CULTURAL DE LES PERSONES.
RESUM PER RFD.**

P2. PER A VOSTÈ, QUINS SÓN ELS 3 ESPAIS O LLOCS MÉS IMPORTANTS PER A LA VIDA CULTURAL D'UN BARRI?

	TOTAL	BARRIS		
		RFD BAIXA	RFD MITJANA	RFD ALTA
Espais culturals clàssics	76,0	74,7	75,4	80,7
Biblioteca	45,1	49,5	41,2	46,9
Centre cívic, casal de barri, ateneu	45,3	54,8	38,8	43,5
Teatre, espai de concerts	14,0	4,0	19,8	18,9
Cinema	10,2	3,4	12,8	16,9
Sala d'exposicions o museu	7,0	3,4	8,8	9,8
Llibreria	1,7	0,5	2,4	2,2
Escola de música o d'arts	0,7	0,5	0,5	1,3
Altres espais de vida cultural	57,7	60,7	56,5	54,7
Plaça, parc, platja	41,7	41,7	42,3	39,6
Equipaments esportius	11,0	15,4	9,5	5,5
Escola, institut, llar d'infants	7,9	10,5	6,8	5,8
Cafeteria o bar	6,5	3,8	7,5	9,5
Mercat, centre comercial	6,1	6,2	5,3	8,5
Casal de gent gran	5,5	10,7	2,6	2,9
Centre religiós	4,0	3,8	4,4	3,1
Discoteca	0,4	0,2	0,7	0,0
Cap espai	0,4	0,2	0,5	0,5
Ns/Nc	7,4	7,3	7,5	7,1
N	1655	553	551	551

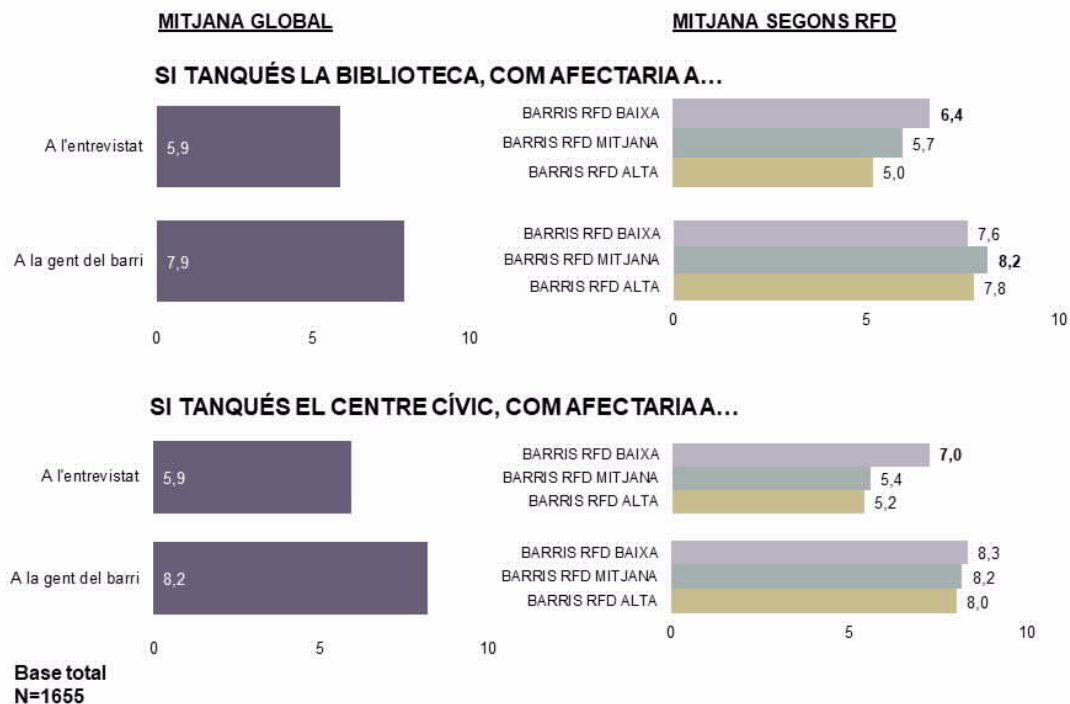
En termes generals, en els barris de renda alta, les persones identifiquen com a actius culturals els **espais tradicionalment reconeguts com a tal**, parcialment més que les persones residents en barris de renda mitjana i baixa. Per la seva banda, els barris de renda baixa atorguen més importància a **“altres” espais culturals**.

Ara bé, en termes concrets, analitzant cada espai, aquest patró no sempre és el mateix. D'una banda, mentre que els **centres cívics, casals, ateneus o equipaments esportius** són més reconeguts com a actius culturals en els barris de renda baixa, els teatres/sales concerts i cinemes reben més reconeixement en els barris de renda mitjana i alta. Una hipòtesi vincularia aquesta tria a la renda de les persones residents en cada barri, però caldria estudiar també la vinculació amb la disponibilitat (o no) d'aquests espais i equipaments en els diferents territoris. D'altra banda, les **biblioteques, places, parcs i platges** s'assenyalen com a actius culturals rellevants de manera similar en tots els tipus de barris.

Tot i així, l'hipotètic tancament de **la biblioteca i del centre cívic** del barri afectaria notablement més les persones residents en barris de renda baixa que les que viuen en barris de renda mitjana i alta (gràfic 59). Aquestes diferències no s'observen quan es pregunta sobre com el tancament afectaria la gent del barri i no ja les persones a títol individual.

GRÀFIC 59. IMPACTE DEL TANCAMENT DE LA BIBLIOTECA O EL CENTRE CÍVIC.

P10. SI LA BIBLIOTECA DEL BARRI TANQUÉS, COM AFECTARIA...? P11. I SI TANQUÉS EL CENTRE CÍVIC?

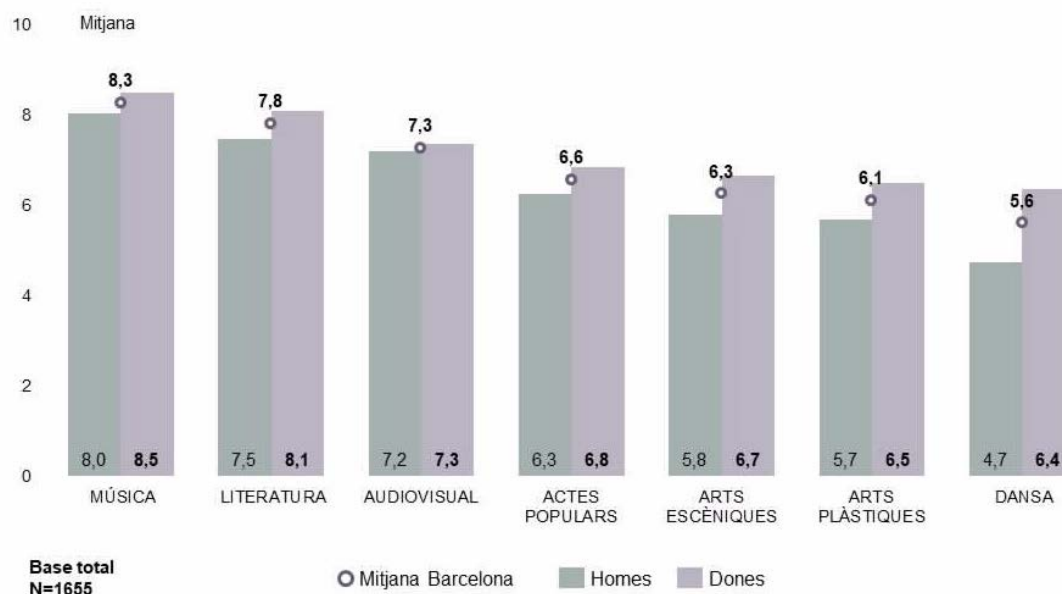

- Valors, actius culturals i dimensió de gènere**

Aquesta dimensió és clau per entendre **la importància i els valors atorgats a les arts i la cultura**. Per a les dones, totes les expressions artístiques i culturals tenen més importància en la seva vida personal que per als homes (gràfic 60). En alguns àmbits o disciplines, les diferències són força marcades. Per a les dones, els **ensenyaments artístics als centres educatius** també són més importants que per als homes.

GRÀFIC 60. IMPORTÀNCIA DE LES ACTIVITATS CULTURALS. RESUM PER GÈNERE.

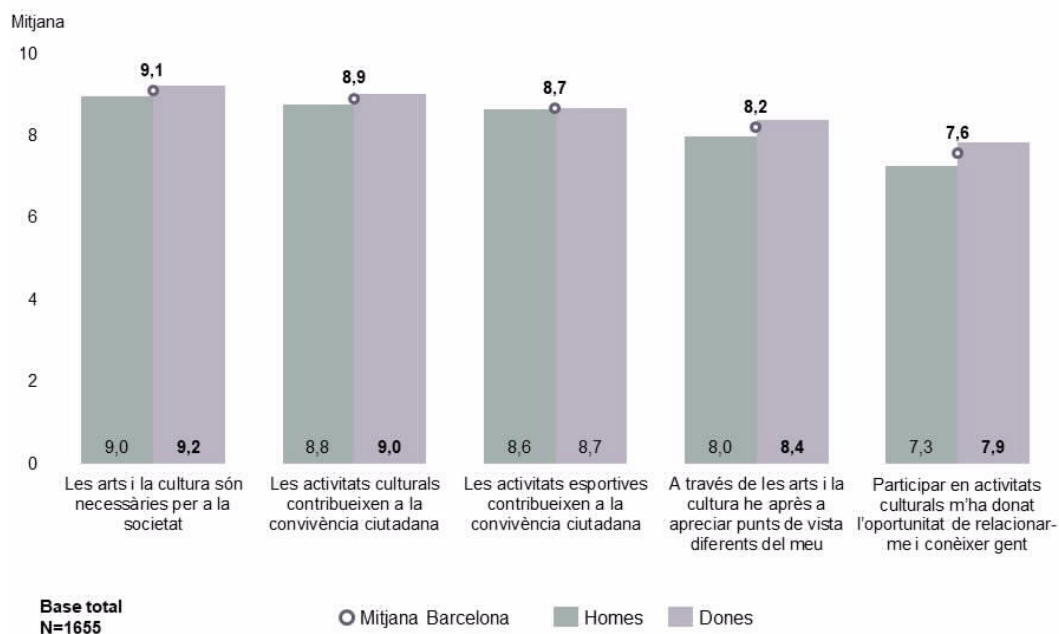
P9. QUINA IMPORTÀNCIA TENEN A LA SEVA VIDA...?

D'altra banda, les dones també atribueixen més **valor a les arts i la cultura** que els homes (vegeu el gràfic 61). Particularment destaca la valoració que les dones fan del que les afecta a títol personal: l'apreciació de punts de vista diferents o l'oportunitat per relacionar-se amb altres.

GRÀFIC 61. ATRIBUCIÓ DE VALORS A LA CULTURA. RESUM PER GÈNERE.

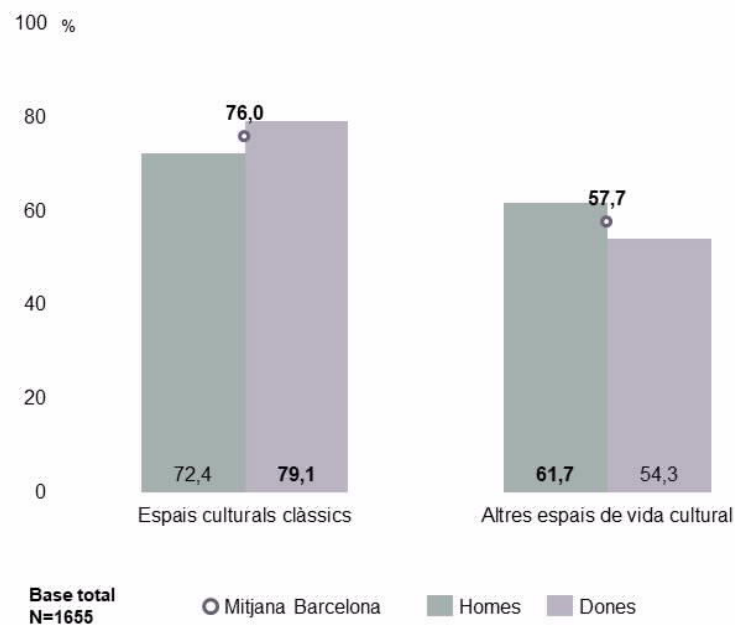
P13. EM PODRIA DIR EN QUIN GRAU ESTÀ D'ACORD AMB LES AFIRMACIONS SEGÜENTS?

Pel que fa als actius culturals, les dones atorguen més rellevància als **espais tradicionalment reconeguts com a culturals** (encara que sobretot assenyalen els centres cívics, casals i ateneus), mentre que els homes ho fan més amb els **“altres” espais de vida cultural** (gràfic 62).

GRÀFIC 62. ESPAIS IMPORTANTS PER A LA VIDA CULTURAL DE LES PERSONES. RESUM PER GÈNERE.

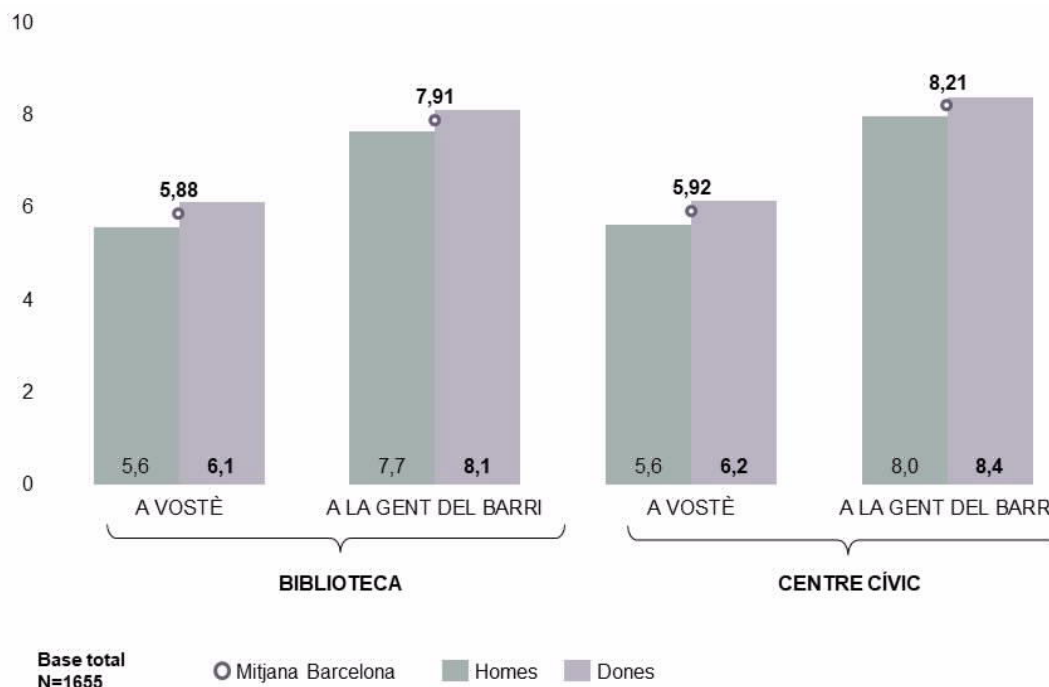
P2. PER A VOSTÈ QUINS SÓN ELS 3 ESPAIS O LLOCS MÉS IMPORTANTS PER A LA VIDA CULTURAL D'UN BARRI?

Finalment, la dimensió de gènere ajuda a entendre el **valor públic** que s'atorga als equipaments de proximitat. Les dones consideren, encara més que els homes, que un hipotètic tancament de biblioteques i centres cívics les afectaria tant a títol personal com en relació amb el conjunt de les persones que viuen en el barri (gràfic 63).

GRÀFIC 63. IMPACTE DEL TANCAMENT DE LA BIBLIOTECA O EL CENTRE CÍVIC. RESUM PER GÈNERE.

P10. SI LA BIBLIOTECA DEL BARRI TANQUÉS, COM AFECTARIA...? P11. I SI TANQUÉS EL CENTRE CÍVIC?

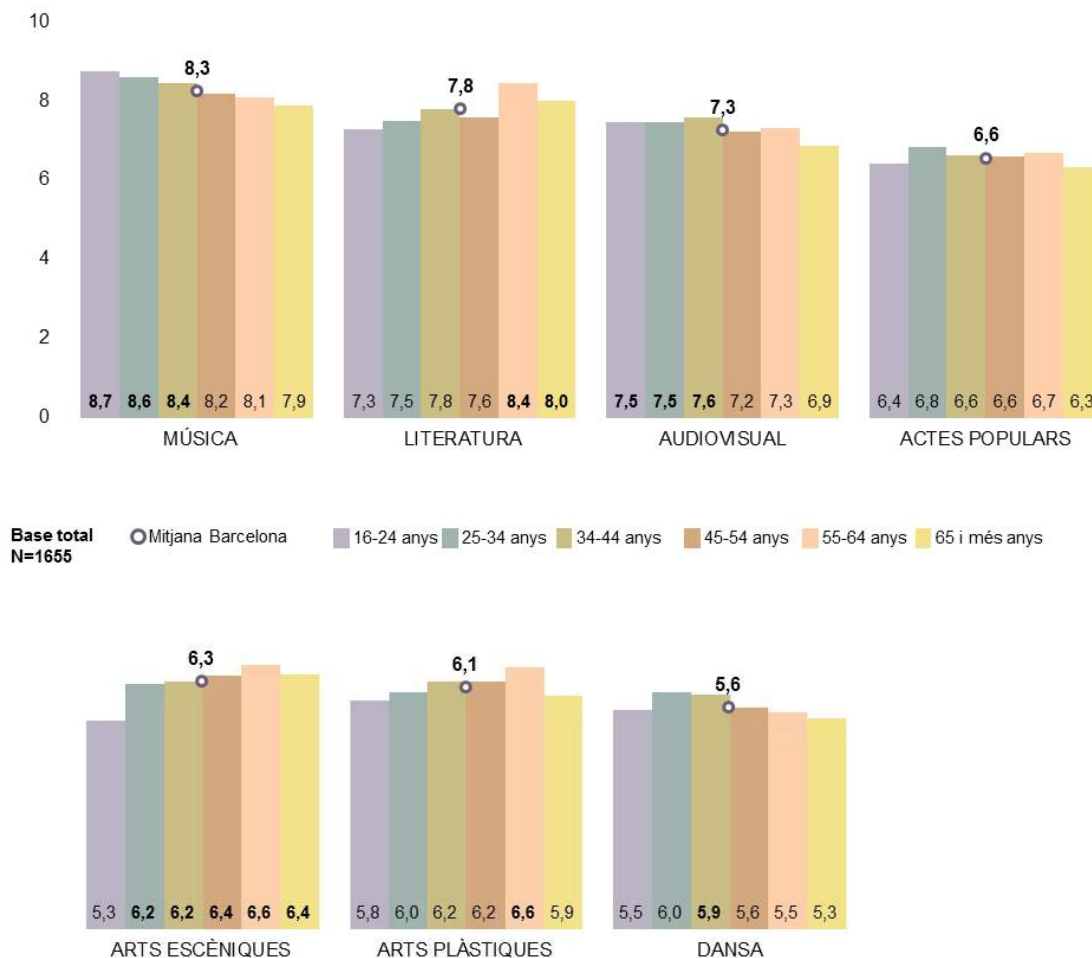

• **Valors, actius culturals i edat**

L'anàlisi de l'enquesta permet afirmar que, pel que fa al factor edat, no existeixen desigualtats en la **valoració de les expressions culturals i artístiques**. Les diferències en la importància de les diferents expressions en la vida de les persones són puntuals, tot i que interessants d'evidenciar (vegeu el gràfic 64). Així doncs, les persones més joves valoren més que la resta la importància de la música i els audiovisuals, mentre que les persones més grans ho fan respecte de la lectura i la literatura. En qualsevol cas, persones de totes les edats coincideixen a qualificar de molt necessàries les arts i la cultura per al conjunt de la societat.

GRÀFIC 64. IMPORTÀNCIA DE LES ACTIVITATS CULTURALS. RESUM PER EDAT.

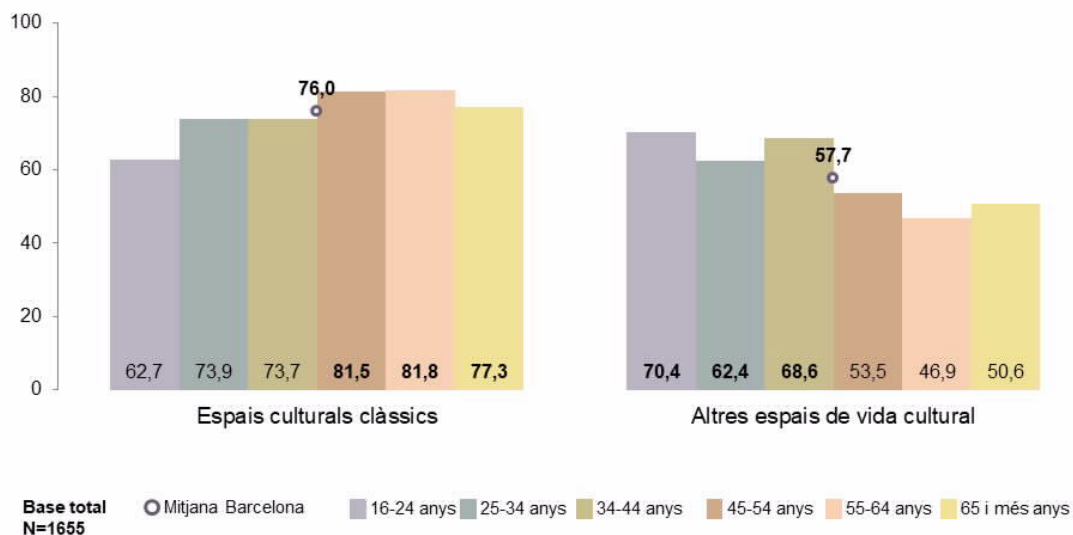
P9. QUINA IMPORTÀNCIA TENEN A LA SEVA VIDA...?

Pel que fa a la **importància dels ensenyaments artístics als centres educatius**, tot i que la població més jove valora aquesta formació, les persones en la resta de franges d'edat hi atorga un valor superior. Això està relacionat amb la qüestió dels **actius culturals**, perquè l'edat sí que és un factor clau per entendre la identificació i la valoració d'aquests actius (vegeu el gràfic 65). La població més jove atorga més rellevància a **espais no reconeguts tradicionalment com a culturals** (per exemple, els centres educatius, fet rellevant per a les polítiques culturals educatives). Per la seva banda, la població més gran identifica com a **actius culturals els espais més tradicionalment reconeguts com a tal** (tot i que els casals de gent gran també reben moltes mencions).

GRÀFIC 65. ESPAIS IMPORTANTS PER A LA VIDA CULTURAL DE LES PERSONES. RESUM PER GÈNERE.

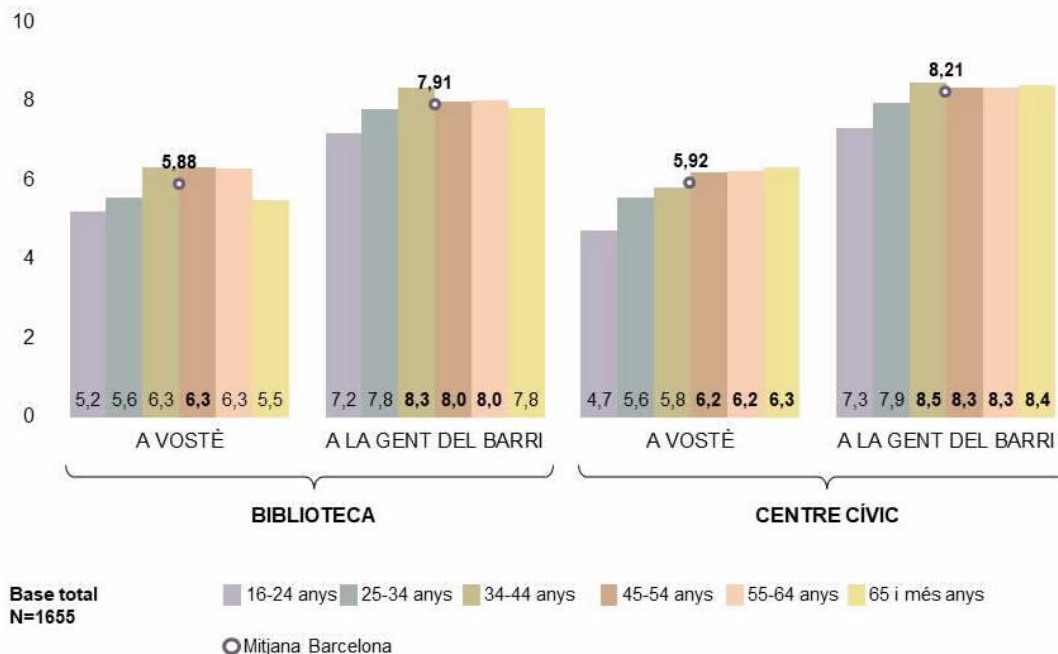
P2. PER A VOSTÈ QUINS SÓN ELS 3 ESPAIS O LLOCS MÉS IMPORTANTS PER A LA VIDA CULTURAL D'UN BARRI?

Finalment, en l'àmbit personal, un hipotètic tancament de la **biblioteca del barri** afectaria sobretot les persones en edat adulta, mentre que el del **centre cívica** afectaria adults i persones grans (vegeu el gràfic 66). A títol personal, les persones més joves són les que menys afectades es mostren davant d'aquesta pregunta, tot i que sí que identifiquen l'impacte que tindria el tancament per a la gent del barri.

GRÀFIC 66. IMPACTE DEL TANCAMENT DE LA BIBLIOTECA O EL CENTRE CÍVIC.
RESUM PER EDAT.

P10. SI LA BIBLIOTECA DEL BARRI TANQUÉS, COM AFECTARIA...? P11. I SI TANQUÉS EL CENTRE CÍVIC?

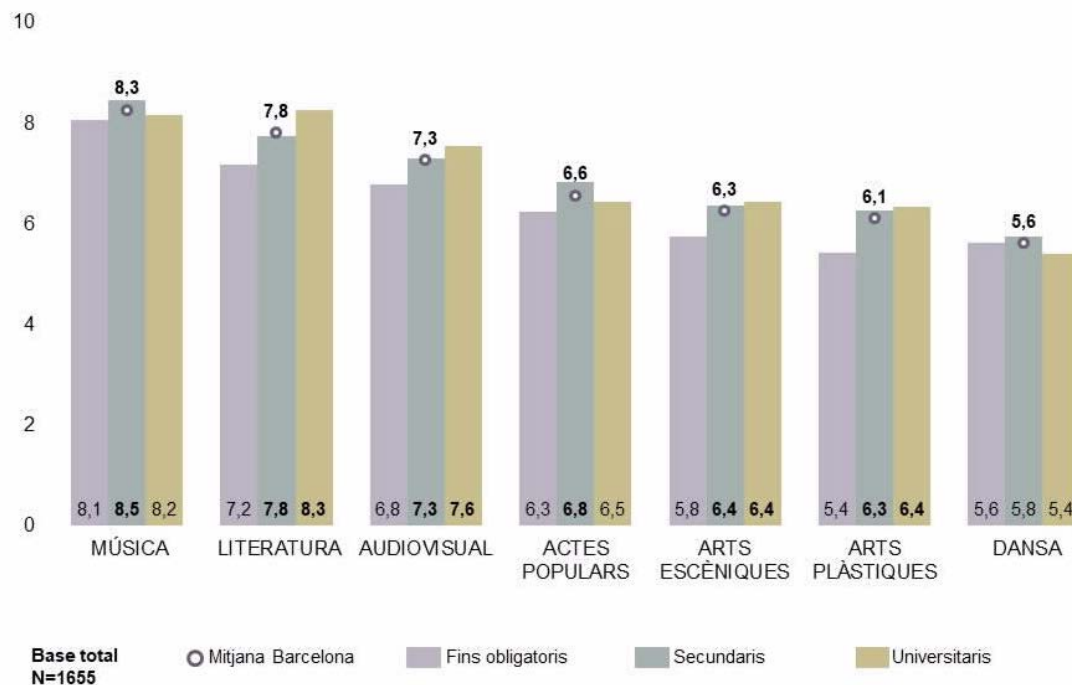

- **Valors, actius culturals i nivell d'estudis**

El nivell d'estudis de la població és un factor que ajuda a explicar determinades diferències en la valoració de la **importància de les expressions culturals i artístiques en la vida de les persones** (vegeu el gràfic 67). Aquestes diferències es troben sobretot en àmbits com els de la literatura o les arts plàstiques, on la importància que se'ls atorga creix a mesura que creix el nivell d'estudis assolit. Tot i així, cal esmentar que les valoracions són similars entre persones amb estudis secundaris i universitaris. També cal remarcar que en àmbits com la música, la dansa o els actes populars les valoracions són equitatives.

GRÀFIC 67. IMPORTÀNCIA DE LES ACTIVITATS CULTURALS. RESUM PER NIVELL D'ESTUDIS.

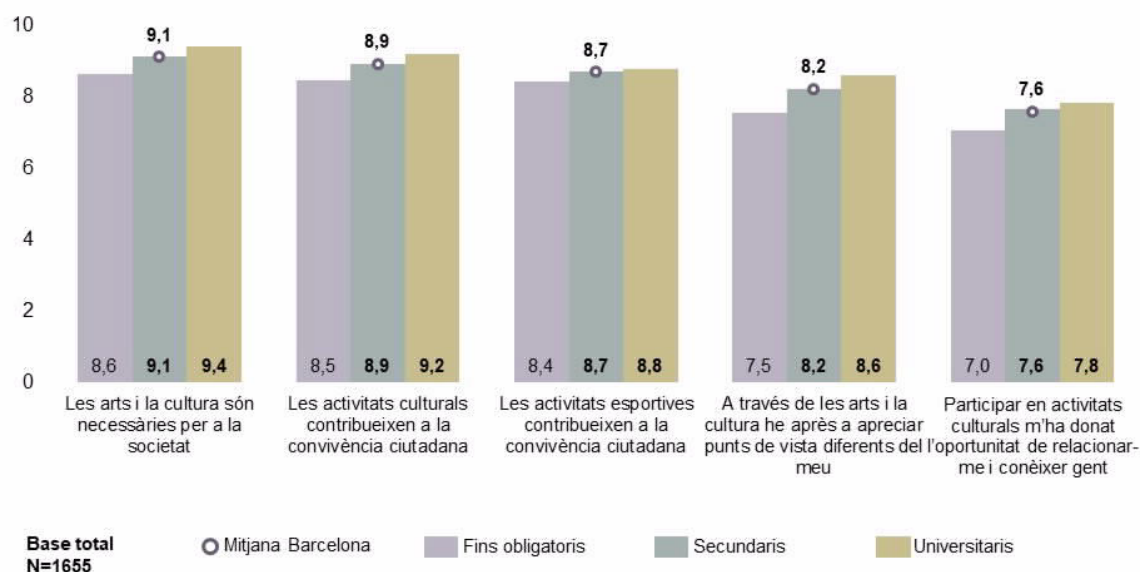
P9. QUINA IMPORTÀNCIA TENEN A LA SEVA VIDA...?

D'altra banda, també s'aprecien algunes diferències en l'**atribució de determinats valors a la cultura**. El gràfic 68 evidencia que com més alt és el nivell d'estudis, més alta és la valoració pel que fa a la vinculació de la cultura amb la convivència, l'apreciació de punts de vista diferents o l'oportunitat per relacionar-se amb altres. Tot i així, cal esmentar que totes les persones (independentment del seu nivell d'estudis) reconeixen aquests valors, així com la **necessitat de les arts i la cultura** per a la societat.

GRÀFIC 68. ATRIBUCIÓ DE VALORS A LA CULTURA. RESUM PER NIVELL D'ESTUDIS.

P13. EM PODRIA DIR EN QUIN GRAU ESTÀ D'ACORD AMB LES AFIRMACIONS SEGÜENTS?

Finalment, el nivell d'estudis condiciona la **identificació d'actius culturals**. Tal com evidencia el gràfic 69, com més alt és el nivell d'estudis assolit, més s'identifiquen les persones amb **espais tradicionalment reconeguts com a tal** (especialment biblioteques i teatres/sales de concerts). En canvi, els **“altres” espais de vida cultural** són identificats de manera similar per tothom (la qual cosa seria un reflex de la seva diversitat i equitat).

**GRÀFIC 69. ESPAIS IMPORTANTS PER A LA VIDA CULTURAL DE LES PERSONES.
RESUM PER NIVELL D'ESTUDIS.**

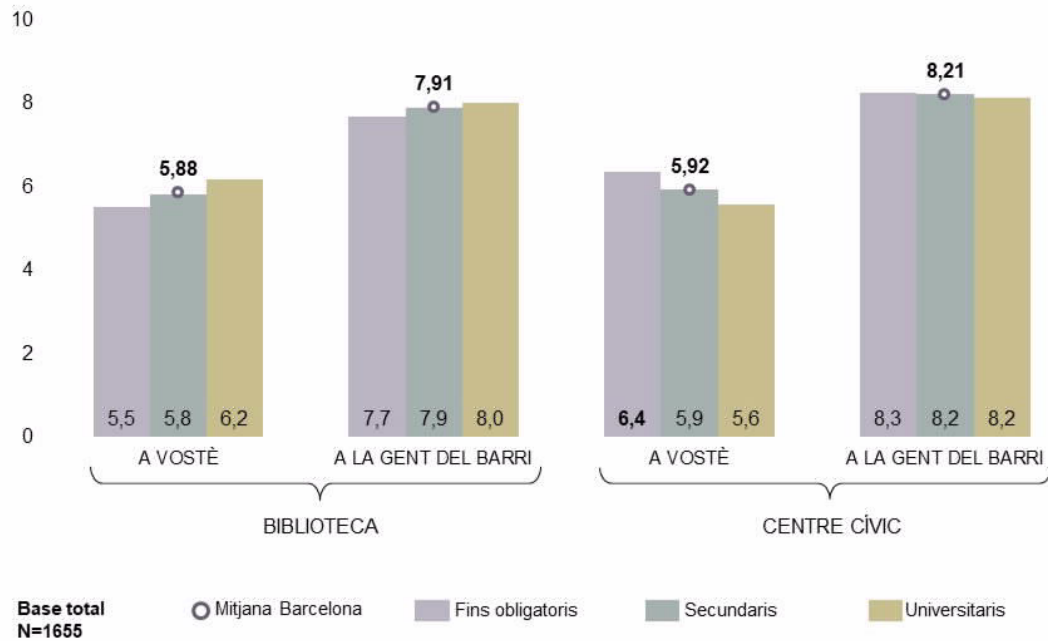
P2. PER A VOSTÈ QUINS SÓN ELS 3 ESPAIS O LLOCS MÉS IMPORTANTS PER A LA VIDA CULTURAL D'UN BARRI?

També en l'anàlisi de les respostes s'identifica que l'impacte d'un hipotètic tancament d'**equipaments de proximitat** és diferent segons el nivell d'estudis assolit (vegeu el gràfic 70). El tancament de la biblioteca del barri afectaria més les persones amb estudis universitaris, mentre que el tancament del centre cívic ho faria més en el cas de les persones amb estudis fins a obligatoris. Aquestes diferències no s'observen quan es pregunta sobre com afectaria el tancament la gent del barri en termes generals. La puntuació en aquest cas és força alta en persones de tots els nivells d'estudis.

**GRÀFIC 70. IMPACTE DEL TANCAMENT DE LA BIBLIOTECA O EL CENTRE CÍVIC.
RESUM PER NIVELL D'ESTUDIS.**

P10. SI LA BIBLIOTECA DEL BARRI TANQUÉS, COM AFECTARIA...? P11. I SI TANQUÉS EL CENTRE CÍVIC?

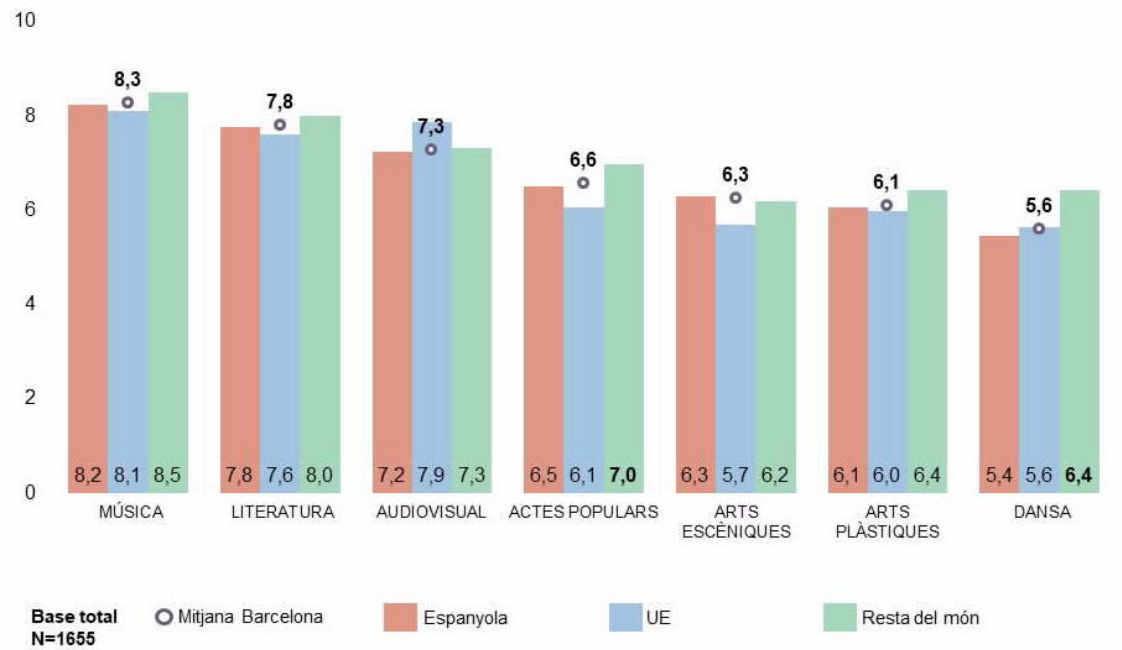

• **Valors, actius culturals i origen**

L'origen no sembla que condicioni desigualtats en la valoració de la **importància de les expressions culturals i artístiques en la vida de les persones**. Tot i així, és rellevant identificar que les persones amb nacionalitat extracomunitària atorguen parcialment més importància que la resta a la majoria d'expressions o àmbits, i en particular a la dansa, la música i els actes populars (gràfic 71).

GRÀFIC 71. IMPORTÀNCIA DE LES ACTIVITATS CULTURALS. RESUM PER ORIGEN.

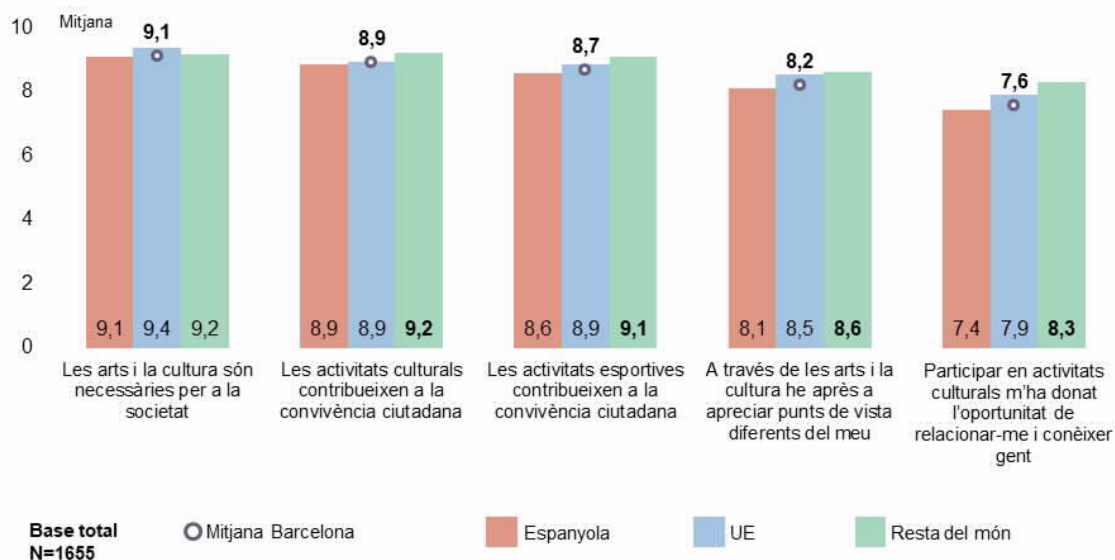
P9. QUINA IMPORTÀNCIA TENEN A LA SEVA VIDA...?

També en el cas dels **valors atorgats a la cultura i les arts** les persones amb origen extracomunitari identifiquen aquests valors en major mesura que la resta (gràfic 72). És rellevant la diferència en la puntuació que rep el valor de la cultura i les activitats culturals com a oportunitat per conèixer i relacionar-se amb gent. Caldrà analitzar en profunditat la vinculació entre aquesta valoració i la condició de persones migrades.

GRÀFIC 72. ATRIBUCIÓ DE VALORS A LA CULTURA. RESUM PER ORIGEN.

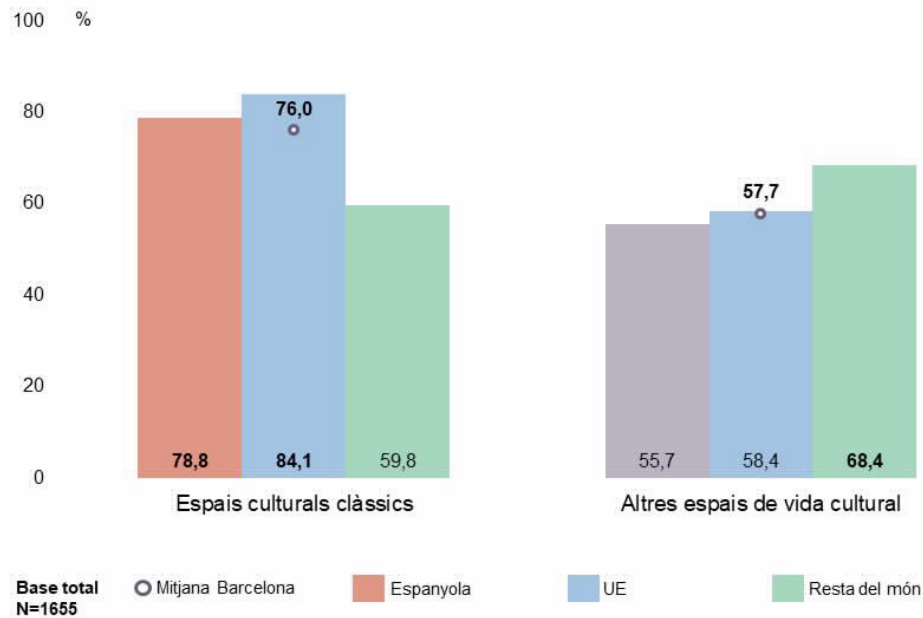
P13. EM PODRIA DIR EN QUIN GRAU ESTÀ D'ACORD AMB LES AFIRMACIONS SEGÜENTS?

D'altra banda, l'origen és molt important com a factor que explica la **identificació d'actius culturals** (gràfic 73). Les persones d'origen comunitari (Espanya i resta de la Unió Europea) assenyalen més la importància dels **espais culturals tradicionalment reconeguts com a tal**, mentre que les persones amb nacionalitat de la resta del món l'atorguen prioritàriament als **"altres" espais de vida cultural** (en particular, parcs i espais religiosos).

**GRÀFIC 73. ESPAIS IMPORTANTS PER A LA VIDA CULTURAL DE LES PERSONES.
RESUM PER ORIGEN.**

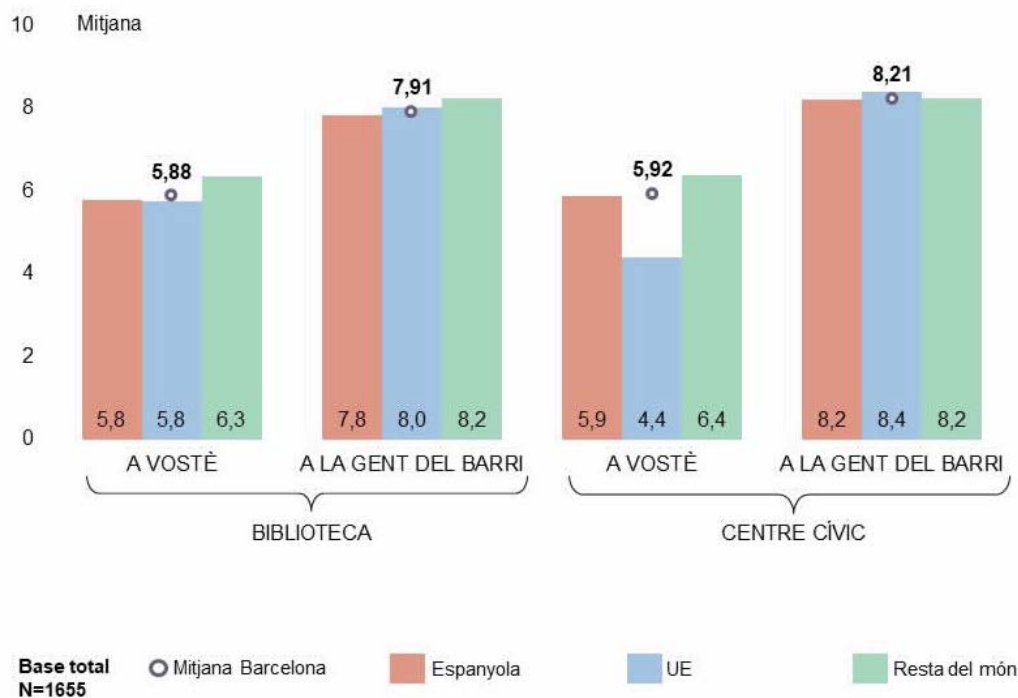
P2. PER A VOSTÈ QUINS SÓN ELS 3 ESPAIS O LLOCS MÉS IMPORTANTS PER A LA VIDA CULTURAL D'UN BARRI?

Aquesta major identificació i valoració dels altres actius culturals no implica una importància menor dels **equipaments de proximitat** en l'opinió de les persones amb origen extracomunitari. Així doncs, l'enquesta evidencia que aquestes persones es veurien més afectades que la resta per un hipotètic tancament de la biblioteca i el centre cívic del barri (gràfic 74).

**GRÀFIC 74. IMPACTE DEL TANCAMENT DE LA BIBLIOTECA O EL CENTRE CÍVIC.
RESUM PER ORIGEN.**

P10. SI LA BIBLIOTECA DEL BARRI TANQUÉS, COM AFECTARIA...? P11. I SI TANQUÉS EL CENTRE CÍVIC?

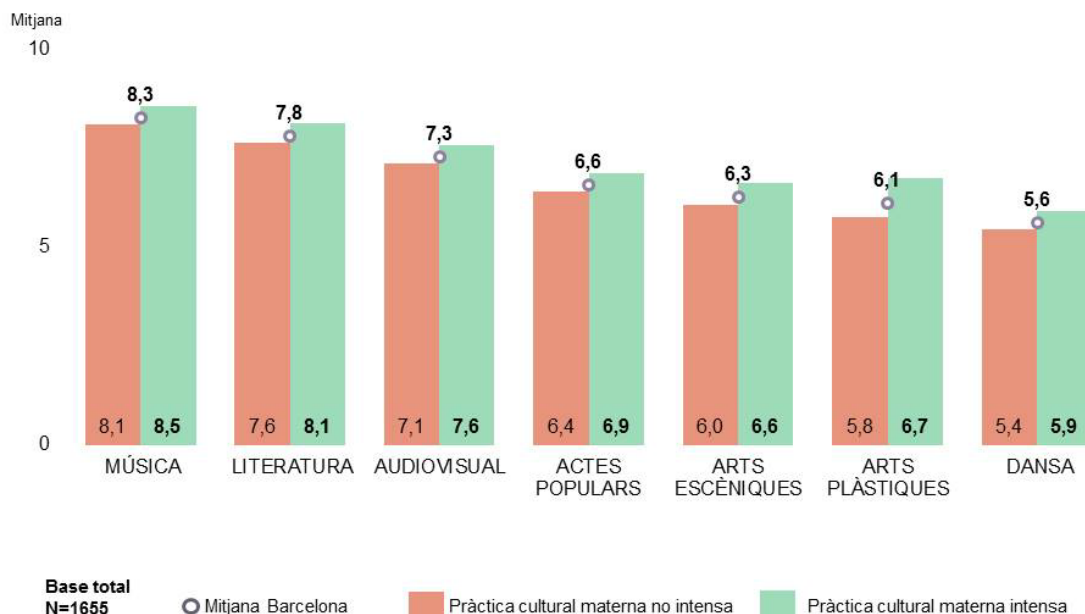

• **Valors, actius culturals i pràctica cultural materna**

La intensitat en la participació cultural de les mares de les persones enquestades és un factor important per entendre algunes diferències en els valors atorgats a la cultura. Pel que fa a la **importància les expressions culturals i artístiques en la vida de les persones**, el gràfic 75 evidencia que el grau d'importància creix amb la intensitat de la pràctica cultural materna. En totes les activitats per les quals es va preguntar, més pràctica cultural materna implica una valoració més alta de la importància de les expressions culturals i artístiques en la vida personal.

GRÀFIC 75. IMPORTÀNCIA DE LES ACTIVITATS CULTURALS. RESUM PER ORIGEN.

P9. QUINA IMPORTÀNCIA TENEN A LA SEVA VIDA...?

Idees clau

- La importància i els valors atorgats a la cultura reben una valoració força equitativa independentment del barri de residència, l'origen, el gènere i l'edat de les persones. Les desigualtats que es detecten en la participació i les necessitats culturals no es reproduïxen en l'àmbit dels valors.
- Les dones i les persones amb origen extracomunitari atorguen més importància i valor a les expressions, les activitats i els espais culturals.
- El nivell d'estudis i, sobretot, la pràctica cultural materna condicionen una valoració més alta de determinades expressions artístiques i culturals (no totes).
- El grau d'importància que s'atorga als ensenyaments artístics en els centres educatius és equitatiu. La valoració és alta en tots els tipus de barris de la ciutat i en gairebé totes les edats, i independentment dels orígens, la pràctica cultural materna o el nivell d'estudis. Les dones els valoren parcialment més que els homes.
- La identificació d'actius culturals està condicionada per pràcticament tots els factors. El barri de residència, el gènere, l'edat, el nivell d'estudis i l'origen d'una persona són

importants a l'hora d'explicar quins actius culturals d'un barri es consideren més importants.

- Tot i existir diferències en la identificació d'actius culturals, cal evitar una lectura reduccionista que associï els barris de renda mitjana/alta amb actius tradicionalment considerats com a culturals i els barris de renda baixa amb els "altres" actius culturals. Passa una cosa semblant amb els altres factors analitzats.

- Un hipotètic tancament de la biblioteca i del centre cívic del barri afectaria més les persones residents en barris de renda baixa, les dones i les persones amb origen extracomunitari.

- Aquestes diferències no s'observen quan es pregunta sobre com el tancament afectaria la gent del barri i no ja les persones a títol individual. En termes generals, totes les persones consideren que el tancament tindria un impacte molt important per a la gent del barri.

BIBLIOGRAFIA

- Ariño, A. (2016). "Participación cultural y políticas públicas en España". A: Rius-Ulldemolins, J.; Rubio Arostegui, JA. *Treinta años de políticas culturales en España*. València: Universitat de València.
- Ariño, A. i Llopis, R. (2017), *Culturas en tránsito*. Madrid, Fundació SGAE.
- Ariño, A. i Llopis, R. (2018), *La participación cultural en la Comunidad Valenciana: encuesta 2017*. València: Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport.
- Baltà, J. i Dragićević, M. (2017). "Cultural rights and their contribution to sustainable development: Implications for cultural policy". *International Journal of Cultural Policy*, 23(2), 159-173.
- Barbieri, N. (2015). "Drets culturals: què són, com s' han desenvolupat a Catalunya i quin tipus de polítiques demanen". A: CONCA, *Estat de la cultura i de les arts 2015*, 17-23. Disponible a: https://ddd.uab.cat/pub/caplli/2015/146188/drets_culturals.pdf
- Barbieri, N. (2017). "Políticas culturales en los ayuntamientos del cambio. ¿Hacia unas políticas públicas de lo común?". *Revista Periférica*, 18, 182-191.
- Barbieri, N. (2018). "Es la desigualdad, también en cultura." *Cultura y Ciudadanía. Pensamiento*. Disponible a: <http://www.culturaydeporte.gob.es/dam/jcr:3419299b-4183-4a2c-9eea-433393379d9e/nicolas-barbieri.pdf>
- Barbieri, N. i Salazar, Y. (2019). *L'equitat en les polítiques culturals*. Diputació de Barcelona. Centre d'Estudis i Recursos Culturals. Disponible a: <http://www1.diba.cat/liblioteca/pdf/61960.pdf>
- Bennett, T., Savage, M., Silva, E.B., Warde, A., Gayo-Cal, M. i Wright, D. (2009). *Culture, Class, Distinction*. Londres: Routledge.
- Bourdieu, P. (1988). *La distinción. Bases y criterios sociales del gusto*. Madrid: Taurus.
- Cvetičanin, P. (2007). *Cultural Needs, Habits and Taste of Citizens of Serbia and Macedonia*. Niš: Committee for Civic Initiative.
- Coulangeon, P. (2017). "Cultural openness as an emerging form of cultural capital in contemporary France". *Cultural Sociology*, 11(2), 145-164.

- Crossick, G. i Kaszynska, P. (2016). *Understanding the value of arts & culture: the AHRC cultural value project*. Arts and Humanities Research Council. Disponible a: <https://ahrc.ukri.org/documents/publications/cultural-value-project-final-report/>
- Gayo, M. (2018). "Desigualdad, ¿existe alguna posibilidad de conseguir niveles de igualdad cultural aceptables?". *Revista Periférica*, 18, 64-76.
- Gilmore, A. (2017). "The park and the commons: Vernacular spaces for everyday participation and cultural value". *Cultural Trends*, 26(1), 34-46.
- Grup de Treball Cultura i Desigualtat a Barcelona (2019). Cultura i desigualtat a Barcelona: indicadors i reflexions per al debat i la recerca sobre la participació cultural. Disponible a: <https://ddd.uab.cat/pub/estudis/2019/201575/Cultura-i-desigualtat-BCN.pdf>
- Holden, J. (2010). *Culture and class*. Londres: Counterpoint.
- Institut Infància i Adolescència de Barcelona (2017). *Oportunitats educatives a Barcelona 2016: l'educació de la infància i l'adolescència a la ciutat*. Barcelona.
- Lee, D. i Gilmore, A. (2012). "Mapping cultural assets and evaluating significance: theory, methodology and practice". *Cultural Trends*, 21(1), 3-28.
- Mihelj, S., Leguina, A. i Downey, J. (2019). "Culture is digital: Cultural participation, diversity and the digital divide." *New Media & Society* 21(7): 1465–1485.
- O'Brien, D. i Oakley, K. (2015), *Cultural Value and Inequality: A Critical Literature Review*. Londres: Arts and Humanities Research Council.
- O'Brien, D. (2019), "The cultural policy puzzle. Is cultural policy a problem or a solution for social inequality?". *IPPR Progressive Review*, 26 (2), 135-143.
- Observatorio Vasco de cultura (2016). *Aproximación a la relación de la cultura y la pobreza*. Disponible a: http://www.kultura.ejgv.euskadi.eus/contenidos/informacion/keb_argit_kultur_pobrezi_a_2016/es_def/adjuntos/Aproximacion_a_la_relacion_cultura_y_pobreza_2016.pdf
- Pascual, J. (2018). "Cultural Rights, local cultural policies and sustainable development: constructing a coherent narrative". *Journal ISSN*, 1467.
- Soto, M (2007). "Identificación y medición de necesidades culturales." *Indicadores 2007 UNTREF*. Disponible a:

<http://www.untref.edu.ar/documentos/indicadores2007/Identificacion%20y%20medicion%20de%20necesidades%20culturales%20Maria%20Paulina%20Soto%20Labbe.pdf>

Stevenson, D. (2019). "The cultural non-participant: Critical logics and discursive subject identities". *Arts and the Market*, 9 (1), 50-64.

UNESCO (2014). *Cómo medir la participación cultural*. Montreal: Instituto de Estadística de la UNESCO.

UNESCO-UIS (2006). *Guidelines for Measuring Cultural Participation*. Montreal: Instituto de Estadística de la UNESCO.

Warwick Commission (2015). *Enriching Britain: Culture, Creativity and Growth*. The University of Warwick/The Warwick Commission. Disponible a:
https://warwick.ac.uk/research/warwickcommission/futureculture/finalreport/warwick_commission_report_2015.pdf

ANNEXOS

Annex 1. Glossari

A continuació es presenta una definició sintètica dels principals conceptes utilitzats en l'enquesta. Podeu consultar el marc conceptual i el metodològic per ampliar-ne l'explicació.

- ***Accés o assistència a activitats culturals.*** Participació, a través de l'accés o l'assistència, en activitats promogudes per organitzacions culturals de tot tipus. En aquesta enquesta, s'hi han inclòs les següents activitats: anar al cinema, a concerts o a espectacles de dansa, fer activitats de teatre, visitar exposicions o museus, o assistir a altres activitats relacionades amb la lectura o la literatura. També s'ha inclòs en aquesta categoria la lectura de llibres.

- ***Actius culturals.*** Espais i organitzacions de referència per a la participació cultural en un territori. Els actius contribueixen a potenciar les capacitats culturals de les persones i comunitats i permeten fer front a les desigualtats en l'exercici del dret a la participació en la vida cultural de la ciutat (Lee i Gilmore 2012, Grup de Treball Cultura i Desigualtat a Barcelona 2019, Barbieri i Salazar 2019).

- ***Cultura legitimada.*** Activitats reconegudes per i produïdes amb el suport de les institucions públiques o altres agents formalitzats del sector cultural amb més poder prescriptiu. Es tracta d'activitats vinculades a significats de cultura amb més càrrega de legitimitat social.⁷ En aquesta enquesta s'han considerat com a activitats de cultura legitimada principalment aquelles incloses en la categoria d'*accés o assistència* (vegeu-ne la definició). També s'ha tingut en compte la *pràctica cultural* (vegeu-ne la definició).

- ***Cultura no legitimada.*** Activitats i pràctiques informals, populars, comunitàries, etc. que formen part de la vida quotidiana i que contribueixen al desenvolupament dels drets culturals de les persones i de les comunitats (UNESCO-UIS 2006, Barbieri i Salazar 2019) però que no acostumen a considerar-se com a culturals en les enquestes i els informes sobre participació cultural. En aquesta enquesta, per tal d'operacionalitzar el concepte de *cultura no legitimada*, s'ha considerat com a tal el següent llistat d'activitats: explicar contes o històries (a infants o altres grups de persones), practicar activitats relacionades amb l'artesanía, la fusteria, la jardineria o la

⁷ Per a una explicació detallada del concepte de *cultura legitimada*, es pot consultar, entre altres autors, Coulangeon (2017), Gayo (2018) o O'Brien (2019). És rellevant també el treball d'Ariño i Llopis (2017, 2018).

cuina tradicional; practicar esports o jocs en grup; participar en actes populars col·lectius o altres activitats comunitàries o festes; anar a llocs de culte o religiosos o fer alguna pràctica espiritual col·lectiva; anar a restaurants, bars, discoteques, clubs o sales de ball; anar a fires i mercats (segona mà, Nadal, etc.); passejar per la natura o passejar per la ciutat.

-Dret a participar en la vida cultural de la ciutat. Dret individual i col·lectiu que es concreta en quatre dimensions: *a)* accés o assistència a activitats promogudes per organitzacions culturals de tot tipus; *b)* pràctica ciutadana que permet la creació, formació i expressió; *c)* participació en comunitat, que implica formar part d'entitats, grups o col·lectius culturals diversos, i *d)* participació en les decisions públiques i la governança, en definitiva, en els processos d'elaboració, implementació i avaluació de polítiques culturals (Barbieri i Salazar 2019).

- Necessitats culturals. Representen una part de l'estructura de motivacions, actituds, interessos i desitjos de les persones que es pot abordar a través de la comunicació simbòlica. Es tracta de diferenciar el que la ciutadania fa (consum o hàbit cultural) del que voldria o necessitaria fer en termes de participació cultural (Cvetičanin 2007, Soto 2007). Tal com s'explica en l'apartat de metodologia de l'enquesta, per operacionalitzar aquest concepte es va decidir preguntar per la voluntat de les persones a dedicar temps (o més temps) a un conjunt divers d'activitats i pràctiques.

- Pràctica cultural. Participació a través de la pràctica d'activitats que permeten la creació, formació i expressió. En aquesta enquesta, s'hi han inclòs les següents pràctiques: escriure (blogs, novel·les, articles, assaig, contes, poesia, etc.), participar en obres de teatre, ballar o fer dansa de qualsevol tipus, pintar, dibuixar, fer escultures, fer fotografia o creacions artístiques relacionades amb la cultura audiovisual, tocar instruments, cantar i fer música.

- Pràctica cultural materna. Variable construïda en aquesta enquesta per tal de mesurar la participació de les mares de les persones enquestades i incorporar-la en l'anàlisi dels factors condicionants. Per construir aquesta variable s'han considerat les pràctiques següents: tocar instruments, cantar, fer música; llegir o escriure (blogs, prosa, poesia, articles...); actuar o participar en obres de teatre; ballar, participar en grups de dansa; pintar, dibuixar, fer artesanía, esculpir; fer fotografia artística, pel·lícules, curtmetratges o altres filmacions (audiovisuals). Per al detall, vegeu l'apartat sobre metodologia.

Annex 2. Enquestes i informes consultats

Arts Education Survey. The Center for Arts Education New York. 2017.

Baròmetre de la infància i les famílies de Barcelona. Institut Infància i Adolescència de Barcelona. 2016.

Cultural Capital and Social Exclusion Survey. National Centre for Social Research. 2004.

Culture Needs, Habits and Taste of Citizens of Serbia and Macedonia. Committee for Civic Initiative. 2007.

Downtown Brooklyn Arts Alliance Cultural Needs Survey. The Downtown Brooklyn Arts Alliance. 2017.

Encuesta bienal de culturas de Bogotá. Alcaldía de Bogotá. 2016

Enquesta de participació cultural Catalunya. Generalitat de Catalunya. 2017.

Enquesta de serveis municipals. Ajuntament de Barcelona. 2017.

Enquesta de salut de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. 2016.

Enquesta de valors socials. Ajuntament de Barcelona. 2014.

La participación cultural en la Comunidad Valenciana. Generalitat Valenciana. 2017.

L'escletxa digital a la ciutat de Barcelona. Mobile World Capital. 2016.

New York City Culture Survey. New York City Department of Culture. 2017.

Panel Longitudinal de Hábitos y Consumo Cultural. Observatorio Vasco de la Cultura. 2016

Pew Research Center Survey. Pew Research Center. 2016.

Philadelphia Cultural Engagement Index. Philadelphia Cultural Alliance. 2011

Annex 3. Qüestionari de l'enquesta

<https://w10.bcn.cat/APPS/riswestudis/documentacio.do?reqCode=mostrarImatge&idDoc=10461>

BON DIA / BONA TARDA: EM DIC <nom entrevistador/a> I COL-LABORO AMB _____, EMPRESA D'ESTUDIS DE MERCAT I OPINIÓ. ESTEM REALITZANT UNA ENQUESTA ENTRE ELS CIUTADANS/ES DE BARCELONA SOBRE DIFERENTS TEMES RELACIONATS AMB LA CULTURA. SERIA TAN AMABLE DE CONTESTAR UNES PREGUNTES?

Sí 1 -> "GRÀCIES PER LA SEVA COL-LABORACIÓ"

No 2 -> "MOLTES GRÀCIES" -> (Fi entrevista)

Z1. A1. EN QUINA LENGUA VOL QUE LI FACI L'ENTREVISTA? A2. DIA ____ MES ____
Català (per defecte / indiferent) . 1 (Utilitzeu qüestionari català) A3. HORA I MINUT D'INICI DE L'ENTREVISTA:
Castellà 2 (Utilitzeu qüestionari castellà) HORA ____ MINUT ____

L'INFORMO QUE AQUESTA ENTREVISTA S'ESTÀ ENREGISTRANT PER GARANTIR QUE ES REALITZA D'ACORD AMB LES INSTRUCCIONS REBUDES. UN COP FETS AQUESTS CONTROLS DE QUALITAT, S'ESBORRARÀ.

LI INFORMO TAMBÉ QUE TOTA LA INFORMACIÓ QUE ENS PROPORCIONI ESTÀ EMPARADA PEL SECRET ESTADÍSTIC, ÉS ESTRUCTIVAMENT CONFIDENCIAL I NO ES POT UTILITZAR PER A CAP FINALITAT QUE NO SIGUI L'ELABORACIÓ D'UN ESTUDI D'OPINIÓ

Entrevista: ____

Entrevistador: ____

Z2. Barri (Llistat de 21 barris):

Enregistrament d'àudio: Sí. 1 / No. 2

Monitoratge: Sí. 1 / No. 2

Data (dd.mm.aaaa) ____

Hora (hh:mm:ss) ____

Re-contacte: Sí. 1 / No. 2

Data (dd.mm.aaaa) ____

Hora (hh:mm:ss) ____

QUOTES

Q1. SEXE (No pregunteu, anoteu directament)

Home 1

Dona 2

Q2. QUINA EDAT TÉ, VOSTÈ?

____ anys

CONTROL: Codifiqueu automàticament.

Menys de 16 anys 00

(Fi entrevista)

De 16 a 24 anys 01

De 25 a 34 anys 02

De 35 a 44 anys 03

De 45 a 54 anys 04

De 55 a 64 anys 05

De 65 i mes 06

No contesta 99

(Fi entrevista)

Q3. QUINA ÉS LA SEVA NACIONALITAT? (Espontània. Només una resposta)

ACLARIMENT: Anoteu el país. En cas de doble nacionalitat, les prioritats són espanyola – UE – resta.

Espanyola 724

Altres ____

Q4. (Si Q3=724) SEMPRE HA TINGUT LA NACIONALITAT ESPANYOLA? (Llegiu possibilitats. Només una resposta)

Sí, sempre ha tingut nacionalitat espanyola 01

No, abans tenia una altra nacionalitat 02

(No llegiu) No contesta 99

Q5. (Si Q4=02) I QUINA NACIONALITAT TENIA ABANS? (Espontània. Només una resposta)

ACLARIMENT: Anoteu el país. En cas de doble nacionalitat, les prioritats són UE – resta.

Q6. ACTUALMENT, QUINA ÉS LA SEVA SITUACIÓ LABORAL? (Llegiu possibilitats. Només una resposta)

ACLARIMENT: Si és estudiant, confirmeu que no és aturat/ada o mestressa de casa que estudia algun curs de formació o prepara oposicions. Si treballa i estudia, pregunteu a què dedica més temps. Si és pensionista i treballa, anoteu pensionista.

CONTROL: Feu aparèixer <edat de l'entrevistat/ada>. Si té 65 anys o més i treballa, assegureu-vos que no és jubilat/pensionista. I si té menys de 65 anys i és pensionista, assegureu-vos que no treballa.

Treballa per compte propi (empresari, autònom) 01

Treballa per compte d'altri (assalariat/ada) 02

Jubilat/ada / pensionista (incapacitat/ada laboral) 03

Aturat/ada / busca feina 04

Tasques de la llar (no remunerades) 05

Estudiant 06

(No llegiu) No contesta 99

QÜESTIONARI

1. EM POT DIR LES 3 ACTIVITATS QUE LI AGRADA FER EN EL SEU TEMPS LLIURE? (Espontània. Màxim 3 respostes)

1. _____
2. _____
3. _____

2. PER VOSTÈ, QUINS SÓN ELS 3 ESPAIS O LLOCS MÉS IMPORTANTS PER A LA VIDA CULTURAL D'UN BARRI ?

(Espontània. No llegiu opcions. Màxim 3 respostes)

ACLARIMENT: a més d'un teatre, una biblioteca o un cinema... pensi també en l'escola, l'església, una llibreria, una cafeteria, una plaça, un parc, un ateneu...).

1. _____
2. _____

☐ Llibreria	☐ Escola, institut, llar d'infants
☐ Cafeteria o bar	☐ Escola de música o d'arts
☐ Centre religiós	☐ Sala d'exposicions o museu
☐ Plaça, parc o platja...	☐ Discoteca
☐ Teatre, espai de concerts	☐ Cinema
☐ Biblioteca	☐ Mercat, centre comercial
☐ Centre cívic, casal de barri, ateneu	☐ Altres: _____
☐ Casal de gent gran	

3. EM PODRIA DIR SI DURANT ELS DARRERS SIS MESOS HA DEDICAT PART DEL SEU TEMPS (A BANDA DE L'ÀMBIT LABORAL) A ALGUNA DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS?

4. LI AGRADARIA FER O FER MÉS SOVINT ALGUNA DE LES ACTIVITATS ANTERIORS? A QUINA?

	Mai	De tant en tant	Sovint o molt sovint		Li agradaria dedicar-hi més temps	
					Sí	No
Explicar contes o històries (a infants o altres grups de persones)	☐	☐	☐	→	☐	☐
Practicar activitats relacionades amb l'artesanaria, la fusteria, la jardineria, la cuina tradicional, etc.	☐	☐	☐	→	☐	☐
Practicar esports o jocs en grup (des de jocs de taula, caminar, córrer o quedar amb amistats per jugar partidets...)	☐	☐	☐	→	☐	☐
Participar en actes tradicionals o populars <u>col·lectius</u> o altres activitats comunitàries (des de festes de barri, carnaval...).	☐	☐	☐	→	☐	☐
Anar a llocs de culte o religiosos, o fer alguna pràctica espiritual col·lectiva	☐	☐	☐	→	☐	☐
Anar a restaurants, bars...	☐	☐	☐	→	☐	☐
Anar a discoteques, clubs, sales de ball...	☐	☐	☐	→	☐	☐
Anar a fires i mercats (segona mà, Nadal, etc.). No s'inclouen els mercats de compra quotidiana	☐	☐	☐	→	☐	☐
Passejar per la ciutat	☐	☐	☐	→	☐	☐
Passejar per la natura	☐	☐	☐	→	☐	☐

5. I DE LA LLISTA SEGÜENT, EM PODRIA DIR SI DURANT ELS ÚLTIMS SIS MESOS HA FET ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS

6. I LI AGRADARIA FER O FER MÉS SOVINT ALGUNA DE LES ACTIVITATS ANTERIORS? A QUINA?

	Mai o gairebé mai	De tant en tant	Sovint o molt sovint		Li agradaria dedicar-hi més temps	
					Sí	No
Anar al cinema	☐	☐	☐	→	☐	☐
Anar a concerts	☐	☐	☐	→	☐	☐
Anar a espectacles de dansa	☐	☐	☐	→	☐	☐
Anar al teatre	☐	☐	☐	→	☐	☐
Participar en obres de teatre	☐	☐	☐	→	☐	☐
Ballar o fer dansa de qualsevol tipus (sevillanes, hip-hop, dansa clàssica, contemporània...)	☐	☐	☐	→	☐	☐
Visitar exposicions, museus...	☐	☐	☐	→	☐	☐
Pintar, dibuixar, fer escultures...	☐	☐	☐	→	☐	☐
Llegir llibres	☐	☐	☐	→	☐	☐
Escriure (blogs, novel·les, articles, assaig, contes, poesia...)	☐	☐	☐	→	☐	☐
Participar en altres activitats relacionades amb la lectura, la poesia o la literatura en general.	☐	☐	☐	→	☐	☐
Fer fotografia... o creacions artístiques relacionades amb la cultura audiovisual...	☐	☐	☐	→	☐	☐
Tocar instruments, cantar, fer música	☐	☐	☐	→	☐	☐

7. EN GENERAL CREU QUE VOSTÈ PARTICIPA EN ACTIVITATS CULTURALS MÉS O MENYS QUE LES PERSONES DE LA SEVA EDAT?
(Una resposta)

- ☐ Molt menys que elles
- ☐ Menys que elles
- ☐ Igual que elles
- ☐ Més que elles
- ☐ Molt més que elles

8. ARA LI LLEGIRÉ UNES FRASES. EM PODRIA DIR EN QUIN GRAU ESTÀ D'ACORD AMB CADASCUNA D'ELLES?
(llegiu barem a cada opció)

[illegible]

9. QUINA IMPORTÀNCIA TENEN A LA SEVA VIDA (llegeix barem a cada opció)

[illegible]

10. SI LA BIBLIOTECA DEL BARRI TANQUÉS...? (llegeix barem a cada opció)

	Gens impacte					Molt impacte					No en conec cap	NS	NC	
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9				10
Com l'afectaria a vostè?												96	98	99
Com afectaria a la gent del barri?														

11. I SI TANQUÉS EL CENTRE CÍVIC DEL BARRI? (llegiu barem a cada opció)

	Gens impacte					Molt impacte					No en conec cap	NS	NC	
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9				10
Com l'afectaria a vostè?												96	98	99
Com afectaria a la gent del barri?														

12. A LES ESCOLES I INSTITUTS, ELS ALUMNES REBEN CLASSES DE PLÀSTICA I MÚSICA, I EN ALGUNS CASOS TAMBÉ DE TEATRE O CINEMA. VALORI DEL 0 AL 10 SI CREU QUE AQUESTES CLASSES SÓN UNA PÈRDUA DE TEMPS (0) O SÓN FONAMENTALS (10) PER A LA FORMACIÓ DELS INFANTS I JOVES

Pèrdua de temps										Fonamentals	No en conec cap	NS	NC
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	96	98	99

13. EM PODRIA DIR EN QUIN GRAU ESTÀ D'ACORD AMB LES AFIRMACIONS SEGÜENTS?

	Totalment en desacord					Totalment d'acord					NS	NC	
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	98	99
A través de les arts i la cultura he après a apreciar punts de vista diferents del meu.													
Participar en activitats culturals m'ha donat l'oportunitat de relacionar-me i conèixer gent													
Les arts i la cultura són necessàries per a la societat.													
Les activitats culturals contribueixen a la convivència ciutadana													
Les activitats esportives contribueixen a la convivència ciutadana													

14. ACTUALMENT VOSTÈ PARTICIPA EN ALGUNA DE LES ENTITATS O GRUPS SEGÜENTS?

	Sí	No	NS	NC
Entitat o grup artístic o cultural	☐	☐	☐	☐
Entitat o moviment social (associació de famílies, educació en el lleure, ONG...)	☐	☐	☐	☐
Centre excursionista o club esportiu	☐	☐	☐	☐
Entitat de caràcter espiritual o religiós	☐	☐	☐	☐
Altres grups per fer activitats compartides ACLARIMENT: s'inclou qualsevol mitjà com whatsapp, mail...)	☐	☐	☐	☐
(En cas afirmatiu). Em pot dir quin grup o activitat? _____				

15. ARA LI DEMANARÉ QUE PENSI EN LA SEVA FAMÍLIA. EM PODRIA DIR SI LA SEVA MARE O EL SEU PARE (ACTUALMENT O EN LE PASSAT) PRACTICA O PRACTICAVA ALGUNA ACTIVITAT RELACIONADA AMB...

	MARE				
	Sí	No	No en té / No l'ha conegut	NS	NC
Tocar instruments, cantar, fer música	☐	☐	☐	☐	☐
Llegir o escriure (blogs, prosa, poesia, articles...)	☐	☐	☐	☐	☐
Actuar o participar en obres de teatre	☐	☐	☐	☐	☐
Ballar, participar en grups de dansa	☐	☐	☐	☐	☐
Pintar, dibuixar, fer artesanía (roba, ceràmica...), esculpir... (arts visuals)	☐	☐	☐	☐	☐
Fer fotografia artística, pel·lícules, curtmètrages o altres filmacions (audiovisuals)	☐	☐	☐	☐	☐

	PARE				
	Sí	No	No en té / No l'ha conegut	NS	NC
Tocar instruments, cantar, fer música	☐	☐	☐	☐	☐
Llegir o escriure (blogs, prosa, poesia, articles...)	☐	☐	☐	☐	☐
Actuar o participar en obres de teatre	☐	☐	☐	☐	☐
Ballar, participar en grups de dansa	☐	☐	☐	☐	☐
Pintar, dibuixar, fer artesanía (roba, ceràmica...), esculpir... (arts visuals)	☐	☐	☐	☐	☐
Fer fotografia artística, pel·lícules, curtmètrages o altres filmacions (audiovisuals)	☐	☐	☐	☐	☐

17. VOSTÈ TÉ FILLS O FILLES?

- ☐ No → (Aneu a P19)
☐ Sí

18. ALGUN DELS SEUS **FILLS O FILLES** (ACTUALMENT O EN EL PASSAT)...

(si la persona entrevistada diu que els seus fills són encara molt petits, marqueu "No correspon")

	Sí	No	NS	NC	No correspon
Toca instruments, canta o fa música	☐	☐	☐	☐	☐
Llegeix llibres o escriu (contes, novel·les, poesia, blogs, articles...)	☐	☐	☐	☐	☐
Actua o participa en obres de teatre	☐	☐	☐	☐	☐
Balla o participa en grups de dansa	☐	☐	☐	☐	☐
Pinta, dibuixa, fa escultures o algun tipus d'artesanía (roba, fusta, ceràmica...) (arts visuals)	☐	☐	☐	☐	☐
Fa fotografia artística, pel·lícules, curtmetratges o altres filmacions (audiovisuals)	☐	☐	☐	☐	☐

19. EM PODRIA DIR SI VOSTÈ TÉ FORMACIÓ O HA FET CURSOS DE LES ACTIVITATS SEGÜENTS? (llegiu barem a cada opció)

(llegiu barem a cada opció)

	No tinc formació	Soc autodidacta	He estudiat o fet cursos	Tinc estudis superiors
Tocar instruments, cantar, fer música	☐	☐	☐	☐
Llegir o escriure (blogs, prosa, poesia, articles...)	☐	☐	☐	☐
Actuar o participar en obres de teatre	☐	☐	☐	☐
Ballar, participar en grups de dansa	☐	☐	☐	☐
Pintar, dibuixar, fer artesanía (roba, ceràmica...), esculpir... (arts visuals)	☐	☐	☐	☐
Fer fotografia artística, pel·lícules, curtmetratges o altres filmacions (audiovisuals)	☐	☐	☐	☐

20. VOSTÈ TÉ ACCÉS A INTERNET?

- ☐ No → (Aneu a Z3)
☐ Sí

21. QUAN ES CONNECTA A INTERNET (**A BANDA DE FEINA O ESTUDIS**), AMB QUINA FREQUÈNCIA FA LES SEGÜENTS ACTIVITATS?

22. EM POT DIR SI ÉS O NO MOLT IMPORTANT PER A VOSTÈ CADASCUNA D'AQUESTES ACTIVITATS?

	Mai o gairebé mai	De tant en tant	Sovint o molt sovint		És molt important per a vostè	
					Sí	No
Comparteix les seves creacions artístiques (música, fotografies, obres d'art, audiovisuals...) a través de webs o xarxes socials.	☐	☐	☐	→	☐	☐
Escriu (articles, contes, històries...) i comparteix el que escriu en webs, blogs o xarxes socials.	☐	☐	☐	→	☐	☐
Fa vídeos sobre alguna temàtica determinada i els comparteix entre els seus seguidors (youtubers, vídeos divulgatius, formació...)	☐	☐	☐	→	☐	☐

DADES DE CLASSIFICACIÓ

Z3. (Treballa per compte propi: Q6=01)

ABANS VOSTÈ M'HA DIT QUE ARA TREBALLA PER COMPTE PROPI. DIGUI'M, SI US PLAU, QUANTS TREBALLADORS TÉ.

(Llegiu possibilitats. Només una resposta)

- No té treballadors, és autònom 01
D'1 a 3 treballadors 02
Més de 3 treballadors 03
(No llegiu) No ho sap 98
(No llegiu) No contesta 99

(Treballa per compte d'altri: Q6=02)

Z4. ABANS VOSTÈ M'HA DIT QUE ARA TREBALLA PER COMPTE D'ALTRI. I QUINA ÉS LA SEVA PROFESSIONIÓ ACTUAL? (Espontània, no suggeriu. Anoteu literalment la professió amb el màxim detall. Només una resposta)

CONTROL: No ompliu, codifiqueu posteriorment tenint en compte els estudis de l'entrevistat/ada.

Directiu / gerent	01
Professional / tècnic / comandament intermedi.....	03
Empleat administratiu d'oficina, serveis, comercials	04
Treballadors de restauració, comerç, serveis personals, seguretat.....	05
Treballador/obrer indústria i construcció	06
No contesta.....	99

Z5. QUIN ÉS EL SEU Nivell d'estudis acabats?

(Llegiu possibilitats. Només una resposta)

CONTROL: Si l'edat de l'entrevistat Q2<20 anys, no pot tenir acabats estudis universitaris ni post universitaris (Z16={05,06}).

No ha acabat els estudis obligatoris	01
Obligatori (primària, EGB, ESO).....	02
Secundaris generals (batxillerat, PREU, BUP, COU).....	03
Secundaris professionals (comerç, FP1, FP2, mòduls, grau mitjà/superior).....	04
Universitaris (graus, diplomatura, llicenciatura)	05
Post universitaris (màster, postgrau, doctorat que requereixin titulació universitària)	06
(No llegiu) No ho sap.....	98
(No llegiu) No contesta	99

Z6. AMB QUANTES PERSONES VIU VOSTÈ A CASA (COMPTANT-S'HI VOSTÈ)?

Viu sol/a..... 01 (Fi entrevista)

A casa viuen (comptant-s'hi vostè)....|_|_|_|_| persones

SOBRE ELS MEMBRES D'AQUEST DOMICILI (EXCEPTE ENTREVISTAT/DA).

Z7. EM PODRIA DIR QUINA RELACIÓ DE PARENTIU O DE CONVIVÈNCIA TÉ VOSTÈ AMB CADASCUNA D'AQUESTES PERSONES?

CONTROL: Feu aparèixer <sexe> i <edat de l'entrevistat/ada>.

Feu les preguntes de relació de parentiu de cada membre del domicili de l'entrevistat/da.

PARENTIU_P02; PARENTIU_P03...PARENTIU_P10

RELACIÓ DE PARENTIU:

	P2	P3	P4	P5	P6	...	P10
Parella	2	2	2	2	2	2	2
Pare / mare.....	3	3	3	3	3	3	3
Avi/a - Besavi/a	4	4	4	4	4	4	4
Fill/a	5	5	5	5	5	5	5
Nét/a	6	6	6	6	6	6	6
Germà/ana.....	7	7	7	7	7	7	7
Altres familiars	8	8	8	8	8	8	8
Amics / altres no familiars	9	9	9	9	9	9	9

NOM DE L'ENTREVISTAT/ADA: _____ TELÈFON _____
(només per verificar l'entrevista)

LLEGIU: MOLTES GRÀCIES PER LA SEVA AMABILITAT A L'HORA DE RESPONDRE L'ENTREVISTA. L'INFORMO QUE EN UNS DIES POT REBRE UNA TRUCADA D'UN SUPERVISOR PER GARANTIR QUE LI HE REALITZAT L'ENTREVISTA D'ACORD AMB LES INSTRUCCIONS REBUDES.

A4. HORA I MINUT FINAL DE L'ENTREVISTA: HORA |_|_| MINUT |_|_|

TIPUS DE VIA: _____ NOM DEL CARRER: _____ NÚM. INICI _____ NÚM. FINAL _____

**Ajuntament
de Barcelona**